

మూర్తితాండ్రగ్రంథం వ్రాసినా,
చతుర్థగ్రంథము ౧.

చెలికాసిలచ్చరావు,
సంపాదకుడు.

విజయనందన విలాసము.

ఇది

మంగళగిరి ఆనందకవి వ్రాసినది.

మొదటి భాగము.

శ్రీ రామవిలాస ముద్రాక్షిపాళయము.

మూడిదము.

చిత్రాక్షి.

1919.

మొదటి 0—10—0.

ప్రీతి క.

మంగళ భగిరి ఆనందకవి యను నతఁడేగ్రంథమును రచించెను. ఇతఁడు నియోగి శాస్త్రాచార్యుఁడు. తిమ్మయమాత్యుని పుత్రుఁడు. ఆతఁడే గోతుఁడు. ఈతని కాలనిర్ణయమునుగూర్చి కీర్తి శేషులైన కం. వీరేశలింగముగారు తమ కవులచరిత్రమున నిట్లు వ్రాసిరి. “బ్రాహ్మదొరవారి కావ్యము 1700 సం॥ర పాఠమున రచియింపఁబడినట్లు చెప్పిరికాని కవికృతిపతిపద్యములో నతఁడు కర్ణాటకపు నవాబగు మహమ్మదల్లీ చేత సత్యనారాయణమును బొందినట్లుఁ జెప్పియుండుటచేతను, యీమహమ్మదల్లీ 1749 సం॥రమునఁగాని సింహాసనమునకు వచ్చియుండకపోవుటచేతను, వేదాంతర సాయనము 1750 సం॥రమునకుఁ దరువాతనే రచియింపఁబడినదని నిశ్చయింపవలయును. ఈకవి కూచి మంచి తిమ్మకవి మొదలయినవారి కాలములోనే కృష్ణామండలమున నుండినవాఁడు. 443 వ పుట 1899 ముద్రణము వేదాంతర సాయనమునుబట్టి కవుల చరిత్రమునందెట్లు వ్రాయఁబడియున్ననుఁ బ్రస్తుతగ్రంథమగు నీవిజయనందనవిలాస కృతిపతియగు శ్రీ దాట్ల వేంకటకృష్ణస్వపాలుఁడు గోదావరిమండలమునందలి ధర్మవరమునందు రమారమి 71, 80 సం॥రములకింద జీవించియున్నట్లుఁ దద్వంశీయుల వలనఁ దెలియుచున్నందువలనను, మాకుదొరకిన తాళపత్రగ్రంథము వ్రాసిన గుంటముక్కల జగ్గన్నగారు పైకృతిపతి పేరుగలవారికొఱకు వ్రాసియిచ్చినట్లుండుటచేతను, యీ లేఖకుని కాలము గూడ 81 సం॥రములకు సరిపోవుటచేతను నీకవి 19 వ శతాబ్దము నందున్నవాఁడని తోచుచున్నది. కృతిభర్త యీపై దాట్ల వేంకటకృష్ణస్వపాలుని ముత్తాతయైనచో 17 వ శతాబ్దమునకు సరిపోవుచున్నది. అదియునుగాక యీతఁడు కృష్ణామండలము లోనివాఁడయినచో గోదావరిమండలమున నీకృతిపతికెట్లుఁ దనగ్రంథముఁ గృతయి చెప్పినో యయ్యదిగూడఁ దెలిసికొనవలసి యున్నది. కవి యాధునికుఁడయినను గృహ నామమునుబట్టి యీతఁడు కృష్ణామండలము (ఇప్పటి లెక్కలననుసరించి గుంటూరు మండలము) వాఁడనుట న్యాయమని తోచుచున్నది. వేదాంతర సాయన వివరములు కవిచరిత్రవలననేఁ దెలియుచున్నను శ్రీవీరేశలింగము పంతులుగారీతని క్రైస్తవుఁడనుట ప్రమాద మేమోయని సందియమొదవుచున్నది. చరిత్రము క్రైస్తవసంబంధమై

న జైతనుఁ జరిత్రవ్రాసినమాత్రానఁ గవికైస్తవమత మవలంబించినవాఁడనందగునా?
పంతులుగారు విజయనందనవిలాసమునుఁ జూచియుండ లేదు. గద్యమున “శ్రీమద్భక్తి
మరీకరణాకటాక్ష,, అని యుండుటచేత నీతఁడు హైందవుఁడుగాఁ గన్పట్టుచున్న
వాఁడు. మేము వేదాంతరసాయనపీఠికఁ జూడ లేదు. పంతులుగారు కవులచరిత్రము
నంబువ్రాసిన వ్రాతలనుబట్టియైన నీతఁడుకైస్తవమతస్థుడైనట్టు నెక్కడను జెప్పకొని
యుండ లేదు. వేదాంతరసాయనమునందు గద్యములో “శ్రీమత్సర్వేశ్వర కరుణాక
టాక్ష వీరబ్రహ్మ సరస సాహితీభార్య,, అనుటఁబట్టియు నీతఁడు హిందూమతస్థుడే
గాని కైస్తవమత ప్రవిష్టుఁడుగాడని స్పష్టీకృతమగుచున్నది. ఒక వేళవాదముకొఱకు
విజయనందనవిలాస గద్యములో “శ్రీమద్భక్తిమరీ కరుణాకటాక్ష,, యని స్తుతించి వే
దాంతరసాయన గద్యములో “శ్రీమత్సర్వేశ్వర కరుణాకటాక్ష,, యని వివిధగతుల
స్తుతించుటకుఁ గారణంబేమనియు నట్లు మారవచ్చునాయని సందియము గొడమవచ్చు.
అయ్యది తానుస్తుతించువారింబట్టి యుండవచ్చు. ఉ॥ శ్రీతిరుపతి వేంకటకవులు నిడ్వ
ద్ధ పట్టాభిషేక నాటకమున “పాసఁగ నిన్నేను దైవంబు బోమగాత,, యన నన్ను
నేనుకీస్తురక్షించుగాక యనియు నర్థమువచ్చునట్లు శ్లేషించియున్నారు. అంతమాత్రా
నఁ బరమతావలంబులనఁ జెల్లునా? అట్లేగఁగఁబట్టి స్తుతులుమారవచ్చును. కవియపృథ
కతస్థుడే. గ్రంథకర్తయెచ్చటను దానుకైస్తవవుడనని వ్రాసికొనియుండ లేదు. ఏ
గ్రంథమెప్పుడు వ్రాసెనో తెలిసికొనుటకు నేగ్రంథమునందును గవితన రెండవగ్రంథ
మును బేర్కొనియుండ లేదు. ఈకవి వశీయులెవ్వ రున్నట్లుఁ దెలియుటలేదు. ఈత
కవిత్యము మృదు మధుర పదభూయిష్టమై సాంస్కృతిక సమానగుంభితమై చిక్కని
శైలిచే విరాజిల్లుచున్నది. ప్రబంధరచనాకాశలముకంటె నీతనికిభాషాప్రపంచాభిజ్ఞత
యొక్కడుగ నున్నట్లుఁ గన్పట్టుచున్నది. శయ్యలు భావగుంభితమును, భాషాకాశల
మును దెలియఁజేయుచున్నవి. ఈతని కవితాశైలి దెలియుటకై యొకపద్య మును
నుదాహరించుచున్నవాఁడ.

“ఉ. బాలిక ! కిస్సురచ్చికురపాళి కళాధరితాసితాంబు భృ

న్మాలిక ! చందనానిక ఘనదుమ్రోభిత కేళికావనీ

పాళి గమ్మ పూబొదలపజ్జఁ జరింతము రమ్మటంచు మ

త్తాళిక చల్ నవాబ్బరుచిరాళికఁ దోడ్కొనిపోయి యంతటన్.

పదాలిక భ భారతకథ. ఆభిమన్యుని వివాహమయినప్పటికిఁ బ్రబంధమునందలి అంశ
ర్ణాదులు, నారదుఁడు శశిలేఖ రూపరేఖావిలాసాది గుణంబులు వర్ణించుటయు, ను

భద్రయలుకలు, పెండ్లిముచ్చటలు బహుసరసముగా యుక్తియుక్తముగా జేయబడినవి. ఈతఁ డాధునికుఁడయినప్పటికి “ఇతఁడు లాక్షణికాగ్రగణ్యుఁడయిన పరిపక్వవయస్కిని కవుల చరిత్రముగూడ నభిప్రాయ మొసఁగుచున్నది. ఈగ్రంథము రావత్రిగారి శ్రీ సాగిరాజు సుబ్బరాజుగారి పోత్తాహంబున ఆవసరాల తరుచుల రావుగారిచే నూ “యాంధ్రపరిశోధక మహామండలి,,కి నీయఁబడినది. ఈగ్రంథముందు గ్రంథములయిన చోటుల నక్షరంబులఁ బూరించియు వ్రాతప్రతులయందలి తప్పులనువరించియు ముద్రణమాన కనువగునటు లొనర్చిన శతావధానులు శ్రీ ద్వివేది నారాయణశాస్త్రిలుగారికిని పై యిరువురకును మాకృతజ్ఞతావందనంబు లర్పించుచున్నాఁడను.

చిత్రాడ.

28 — 11 — 1919.

ఇట్లు,

చెలికాని లచ్చాగారు.

సంపాదకుఁడు, అమృతాంధ్రగ్రంథసర్వస్వము.

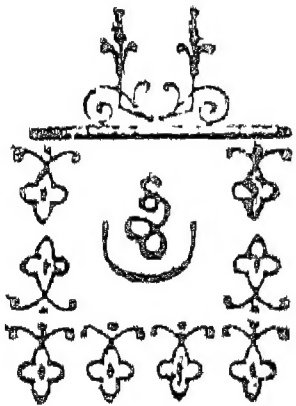
శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు.

విజయనందనవిలాసము.

శ్రీకృష్ణ

(ప్రథమాశ్వాసము.)

లలితాంగి యుక్తవయస్వినినందా జలదాంతరాళ శం
పాలత విభ్రమంబుఁ దెలుపన్ నొలుపొందుమురారి నందనో
పాలసుతుండు బోవుత నపారకృపారసపూరితేక్షణో
ద్వేలవిభూతి నెప్పుడును వేంకటకృష్ణనృపాల వద్యునిన్.

ఉ. ఎన్న మురారిచక్రవర్తి నృపభింస సుమేరుశృంగపా

లి న్నలకొన్న మేఘముఁ బలెన్ మణిపంజరభా కృపాననో

త్పన్న మనోభవాగమకథల్ విను మన్నపమూని శేలిక

వెన్నుని మేలుకొల్పురమ వెంకటకృష్ణున కిచ్చు సంపదల్.

మ అరుదాహారదహీంద్రమాళి మణిపర్ణాశ్రమ తుమాభృశ్శుతా

సురుచి శ్రీజగదుద్భవస్థితి ముఖాస్తోత్ర క్రియాచారురీ

భరణుండై విలసిల్లు శంభుఁ డనుకంపాపూరితా లోకని

స్ఫురణన్ వెంకటకృష్ణభూవరున కిచ్చున్ శాశ్వతైశ్వర్యముల్.

జ. వెలిదవు లంది పుణ్యజనవిద్విషదంఘ్రినయై నలుంగడన్

వెలయఁజరింపుచున్ గుటిలవృత్తిఁ జిలంగెడుగంగ సాంఘనన్

- దలపయిసంఘటించి సతిసన్నరజేసితి వంచు తేనితో
బలుమరు మేలమాడు నుమ భవ్యకృపన్ గృతినానుఁ బోవుతనన్.
- చ. హిమగిరిశృంగమధ్యమున నెల్లపుడుం బ్రవహించు నిరుకారీ
సముదయమట్లనీ వలుదచన్నుల సంచున హాగజాలకం
బమరుకటంచు డాయఁజని యల్లనభారతిఁ గొంగలించు న
వ్విమలుఁడు పద్మజుండొసగు వెంకటకృష్ణకమన్ జిరాముపున్.
- మ. తనగ న్మచ్చికురాననస్తనద్భగంతంబున్ నిరీక్షించికా
నినవాంభోధరచంద్ర చక్రహరిణీనిర్మాణమున్ తేయలే
వని నిచ్చున్ ధవు మేలమాడుశరదభాగ్భాంగి యాపబుగ్గజ
వ్వని శ్రీవెంకటకృష్ణభూరమణు వాగ్వైనితిని నిల్పుం గృపన్.
- మ. శతతోటిన్ హరిఁగెల్చి తద్విమలతేజః కీర్తి పుంజంబు న
ద్భుతలీలంగొని తెచ్చుకైవడి సుధాభూకంబు వేదదాన్విస
మృతసర్పవలికెచ్చి లోకవినుతిన్ భాసిల్లు నాగారి భూ
రితరైశ్వర్యములిచ్చు వెంకటమహాకృష్ణ తునూజానికిన్.
- మ. అలఘుశ్రీగఘురామ నామభజన వ్యావీధినిష్ఠాసమా
కలిత స్వాంతులకున్ భవాబ్ధి కటిదఘ్నం బంచుసూచింప డా
పలికేలె త్తిద్వితీయహస్త మరచేఁబాటిల్లు మోక్షంబుటం
చులలిం చెల్పుఁ జెలంగుకేసరితనూజుం డిచ్చునిష్ఠాగ్రమున్.
- మ. హరికిన్నీళమ వంచనాసుగత సౌఖ్యాంభోధిదేలింపఁగొని
వ్విరిపాన్సొదు నిజోరువిస్ఫుటభణావిరూఢిత నిర్భయ గ
త్నరుచి న్గెంపెరఁగా ఘటించునుచితశ్చి పాగ్భవీలుండహీ
శ్వరుఁ డస్మత్కృతిభర్త కీవుత మహీవాల్మభ్య చుత్కృత్యతిన్.
- చ. తొడవులుబోలెమైయెఱుపుతోఁ గనుపట్టు వెడందపాపరా
పడగలమానికంపు జిగిబర్రెఁదలిచ్చెను పొగ్గుపాటిల్లు
యడఁచి నితాంతవిఘ్న తిమిరావళి భక్తదృగింబుజమృతి
న్దమవెలయించు సిద్ధగణనాథు మరుగ్గణనాథుఁ గొల్చెదన్.
- చ. శ్రీరామాయణ భారతాహ్వయ కథాసృష్టిస్థిర పాగ్భవా
చారంగ త్ప్రతిభానివార్యులఁ దపస్సంభూత తేజోరమా

కూరీభూతసహస్ర మాత్యులఁ దలంతున్ ఈరె వత్సీకభూ
పారాశర్యుల సత్కవిత్వ రచనా సాగ్రుల్భవ సమోక్తికిన్.

జ. పనివడి యెల్లెకన్ మిడమిఁ బంచరువేదమునాఁ బ్రసిద్ధిచొం
డిన యలభూతం బశులనీ గ్రమంబున సంభ్రభాష చ

జ్జఃహిత శబ్దబ్రతుణ రసస్ఫురితంబుగఁ గల్గునొప్పఁజే
సినచిరకీర్తిసాంసుగ్రిల భజించెద మువ్వన సత్క-వీరగుగ్రిలన్

గీ. జల్లుపాల్లుల నొకవద్యమల్లుఁగాని, తవిల్పితసెప్పఁబడె కాకవి త్పజాంబు
రములు గైకొని యొకకులా మను ఘటించుఁగాని గిజి నాఁడూమాఁడువు నల్లల బె.

గీ. జగతిసంస్కృతమున కెన్ని చందములు చె, నుండును నన్నిగల్గువెంచఁగ నుశేయు
యతులుఁబాసము బెక్కు-వలట్టితెలుగు, పాటిజేయనితగులు మాన్పఁగఁదగమె.

వ. అని యిష్టజేవతా నమస్కృతియు ముకవి పురస్కృతియుఁ గుకవి తరస్కృ
తియునుం గావిరిచియున్నంత,

మ. సరసాధ్యాత్మ కథాపరిశ్రమ ముగిజాలఁబునో బంధు సో
దర సామంతస్ససాధితో మహ్నవమాశ్చ్యశ్రేష్ఠితో బానిశో
తగ్గ-న పీఠామృదుగా న వైఖరులతో దాట్లాడ్వఁగా కల్పకం
బిరవొందున్ సభయందు వేకటమహాకృష్ణప్రభుం బున్నతిన్.

వ. పెండియు నభింజకమల జాండచిచండ గుంభిత యశస్సుభాగ్రిభూదునోపా
రన్నూర్తికరోరు దోయవయ కుధరాగ్రజాగ్ర బప్రతిప పగితాపభిద్యోగ నూనం
ప్రద్యోతమాన ప్రభాదాకర మదారిగత శేషజాక్షీణ వదోయహాస క్తవిమల ముక్తాళా
ర తారకాచికుర భారకాంతిభావంత కాంతాళాళిక నోత్పలావన చంద్రమయః స్మితనం
దిక్రికా విలాసభాసురుండును, నయజామృత నిగంజితాపూగవీలాపాపాషి కాశీప భూ
సురుండును, సమగ్రితరామగ్రహ నదితాగ్రహానశ్చిన్నాగ్రహగల్పయమనీసిణ శ్రవనాం
తరవిహరమాణ మహీశిర్వాణ సమాశ్రితా మృదువన కార్యాళాళాపాపాళాళ ప్ర
మాదాయాగ్ర వివిధవిభుగానీ క్షురీకాంతమ, నానవ్య పద్మదాన్యాత్మార్త్ర పాద్యపానీ
జుండును, విశ్వవిశ్వంధ గా ప్రజాపతి నంద సహాక్షీణ కృపాకటాక్షపానీకామృత
ధారాపరిప్లతారలించపాపినీ కీర్తనామందిరీకృత నయనాగవిందసుందిరుండును, నభివ్య
దోర్గర్వాంధ సర్వపరిపంధి బృందాంధోధి మందయండును, మందార మంగవబిందునం
దోహమాధునీ సాధురీతి ధురీణభాషావిశేష కూషితాహిర్వాదుండును, జగజ్జీయమా

సమానితా నశ్వరైశ్వర్య ధుర్యతా మహేశ్వరుండును, సుకవినికర ప్రకటికృత ని
జాంక గద్య పద్యాత్మిక ప్రబంధాంతర కథాశ్రవణ కుతూహల తరంగితాంతరంగుం
డును, నభంగాంగ సౌకుమార్యాధరీభూత శుక తురంగుండును, సకలదిగంతర కల్పితా
పార ముకుందేందుధర మందిరామంద మందార చందన ముఖ్యదుర్మహోభిత వన
ప్రభృతి సప్త సంతానుండును, నదభ్రమగుణగణ పరిభ్రాజమానుండును, నిఖిలవి
ద్యజ్జనాభినుతాగణ్య పుణ్యచారితుండును, రంజిత ధనంజయగోత్రి పవిత్రుండును,
శ్రీమద్దాట వంశపయఃపారానార పూర్ణిమాచంద్రుండును, నగు శ్రీ వేంకటకృష్ణభూ
తి లేందుండు సిరులఁ బెంపొందుచు నొక్కనాఁడు

మ. ననుభక్తావన కృతగ్రానిరుపమాన శ్రీనగాధీశశో

భన కారుణ్యకటాక్షులబ్ధ కవితా పావీణ్య సంతోభితా

నను నానందకవీన్ సుధీజన మహానందాను సంధానవ

ర్తను రావించి సమంచితామృత రసప్రాఢోక్తిఁ బల్కెన్ద్రుపన్.

శ. సురుచిరనాయకో త్తమవిశుద్ధయశో మహిమాభివర్ణనా

స్ఫురణ జగత్ప్రసిద్ధి బొలుపుంగను సత్కవి భవ్యకావ్యమి

ద్ధర నవయావనాంగి బలితంపుచొకాటపు గుబ్బదోయి తో

నరుదుగఁగ్రేడ సల్పునవహారలతావిభవంబు చాడ్చునన్.

మ. హరసద్దేహవనీ తటాకముఖ సమ్యక్సంతతుల్ గొన్నివా

సరముల్ నిల్వినచోట బొల్పమరు విశ్వఖ్యాతిఁగావ్యంబుచేఁ

బరగున్వానికి విస్ఫుటప్రసవ శుంభద్వాసనా సంపదల్

మరుదంకూరముచే దిగంతరములన్ భాసిల్లుచందంబునన్.

శ. అనుపమబుద్ధికాలురు మహాత్ము లశేషకళావిదుల్ బుర్రా

తనకవు లగ్రీమాను లజాతన్వికి నాధునికుల్ కనిష్ఠులై

ట నెనరు పెద్ద వారలయెడన్ మది నాయమకట్టి వారిలో

నినుఁగడుఁ గారవించు రమణీయకటాక్ష నిరీక్షణంబులన్.

క. కావున మృదుమధురోక్తి, శ్రీవిఖ్యాతము భవద్రచితమగు శశిశే

ఖా వామా పరిణయకథ, నీవంకితముగ నొనర్పు నేర్పునమాటున్

వ. అని సుబహుమానంబుగాఁదాంబూల జాంబూనదాంబరా భరణాగ్రహారాది

గుత్కరంబులొసంగిన నంతరంగంబునఁ దరంగితహర్షోత్కంఠుండైన కృతిపతివంశావ

తారం బభివర్ణించెద.

పీ. మలరాచదొరగన్న యలరుబోడులమిన్న, మగనికిమవ్వంపు మోళినుమము
కడుపుచల్లనగాఁగఁ గలిమినెచ్చలితోడఁ చెలిదీవిగన్న గాదిలిసుతుండు
ననతూఁపునెగలనాండ్ర మగలనేచు బల్మిఁజెలంగు విటకానిమేనమామ
దోరంపుబాసవాల్ దొరలయాకలిదీర నెసఁగుకళామృతం బిడినవలఁతి

గీ. రిక్కబారులయెకిమీడు మొగ్గిగువేల్పు, జోడరులకుఁడు త్రిభువనస్తాయమాన
సుససౌభాగ్యలక్ష్మీ ప్రిసన్నమూర్తి, యలఘుసన్మార్గవర్తి సుధాంశుఁడలరు.

చ. అతనికిఁగల్గెసౌమ్యుఁడు దయాద్ధిపురూరవసుండుపుట్లెద
త్సుతుఁడన నాయువాతనికిఁదోచె నతండుగనెన్ సుధీజన
స్తుతసుగుణాభిరాము నహుఁడుండనువాని యయాతిగాంచె వా
క్షీతివరసార్వభౌముఁడుసుకీర్తి జగంబులఁ దేజరిల్లఁగన్.

వ. తత్సంతానకమింబున.

క. పారిసీమకృష్ణధరణీ, వరపుంగవుఁడొదవె నయ్యవారణకరుణా
వరుణాలయునకుఁ దేజో, నిరతిశయుఁడు కోటకేత నృపతిజనించెన్.

పీ. తననిరంతరదాన ధారాంబుధరవృష్టి సకలాద్ధినికర సస్యములు బెనుపఁ
దనభుజార్గళమహోదాత్త శార్యజ్యోతి సమదారిగర్వ సంతమసమణఁపఁ
దనసాంద్రవిభవ చంద్రజ్యోత్స్న సుహృదుత్పలసరోవరాళి మల్లసిలఁజేయఁ
దసమహీరాజ్యపాలనశక్తి సాత్రంబు వితతదుర్గయలతా వితతిదుర్గంపఁ

గీ. బరగె నతిభీమసంగ్రాహిస్తాపాణిభృత మహోగ్రకరనాల కుట్టనీయోజితారి
విజయలక్ష్మీసమాశ్రిష్ట భుజయుగళ విభాసితుఁడు కోటకేతన ప్రభువరుండు.

మ. సిరిచేతన్ ధరణాలకోటపురిలోఁ జెల్వొంది యీశార్చనా
చిరభక్తిన్ దగి ధాన్యవృష్టి గురిపించెన్ గాంచనామూల్య ర
త్నరుచిస్సార విభూషణాదికపదార్థశ్రేణి సుర్వసురో
త్రురముంచెను కోటకేతన ధరాధ్యక్షుండ సామాన్యుడై.

మ. నిరతశీకరు లమ్మహాస్వయమునం బెక్కండుఁ గరాజుల్ జనిం
చిరి శ్రీరామసముల్ మహాత్ములు బుధక్షేపంకరుల్ తగులం
బిరవొండ న్మహిమందుఁదోచె గరుణాహృద్యాఁతరంగుండు సరి
గర గాండివి సుకీర్తిశాలి కనవత్కృపాలు దుద్యదుగ్రిచిన్

- సీ. అనవద్య సుమనోమనోభీష్టదాయుర్యై సురకార్యమెంతయుఁ దొరయఁజేసి
కమనీయసత్పథ క్రమణనైపుణ్యగల్గి తమిజన్నపద్మినిఁ దవులఁజేసి
మానిరమధుర ధర్మధురీణతఁ జెలంగి యశరీరతా ఖ్యాతినందఁజేసి
యభిరమ్యసర్వజ్ఞతా రూఢి రహితకెక్కి విషమవీక్షణవృత్తి జెలయఁజేసి
- గీ. దానశోభాభిరూప్య విద్యావిశార, దతలకెంచుక సరిబోల్పఁ దగుదుకిందు
కమలబాంధవ కందర్ప శమనరిపులు, క సవభూపాలమణికి వాక్పరిధమఫణికి
- క. లోకమునదాట్లనగర, శ్రీకలితుండగుచు వినుతిఁజెందినది మొదల్
నాకపసమ విభవుఁడు లల,నాకంతుఁడు దాట్ల కసవనప్రభుఁ డయ్యెన్.
- మ. కసవజ్ఞాపతి గాంచె నందనుల లోకఖ్యాతి శ్రేణోరమా
హాసితాబ్జాపుఁబెదప్ప భూపతి జిహ్వాభిఖ్య రాజేందుగి ధా
త్రిపతీశున్ బెరుమాళ్ళు సజ్జనమతున్ గృహ్లాక్షమాజానిసా
రసగర్భాస్యములట్టు లన్నలువురన్ రాజుల్ బ్రశంసింపఁగాన్.
- క. కసవని మూఁడవతనయుఁడు, బిసరుహగర్భుండు బుద్ధి బెరుమాళ్ళ విభుం
డసమశరరూప సుంప,ల్లసితుండనవెలసె రచ్చలం బుధులెన్నన్.
- మ. రసికుం డపెరుమాళ్ళుభూపతిసుతుల్ పొంచత్పరిభాధూత ప
ద్మసఖుల్ మువ్వురు వేంకటక్షీతి తలాధ్యతుండు నల్లాడ రా
జసురేందుగిం డభిరామరామ చరణాబ్జధ్యాన నిర్మగ్నమా
నసుఁడౌ తిమ్మవిభుండు దోచిరి జనానందానుసంధానులై.
- మ. విపులామర్త్యకులేంద్ర భోగమహిమావిరూఢి కష్టాటా
ఖ్యపతిగామిణి కెప్పడప్పయన పోలల్లాడ భూజానిక
న్నవరగామియు తిమ్మరాజమనుజేంద్ర స్వామికెన్నంగ నె
ల్లపుడుం బందలపాక తావులయి మేలందెన్ శుభశ్రీలతోన్.
- శా. అల్లాడక్షీతిపాలుఁ డెన్నఁదగె నుగ్గారాతి సౌభాగ్యవి
ద్యుల్లావణ్య కళాశరత్సమయ దోర్దాశ్శౌర్య ఘర్యుండు సం
పల్లావణ్యవతీ మనోరమణ శుంభత్పద పద్మార్చనో
త్ఫుల్లస్వాంతుఁ డనంగ నమ్మగఁలఁ బోద్యద్యశస్సంపదన్.
- ఉ. పాడికివైని యుద్ధపరిపాటి కిరీటికి దంట తుంట వి
ల్లాడభిరూపసంబదఁ గళానిధికి ర్తిగ భృసిహేళికిం

జోడు వితిర్ణిదేవ మణి నూక్తి సహస్ర ఫణాధరేంద్రుడ
ల్లాడన్పపాలుఁ డాయనకిలన్ దులగాఁగలరే నృపాన్వయుల్.

సీ. తులఁజెప్పవచ్చునే యలరాజు నలరాజు నీవితో నెమ్మొని కీవితోడ
బ్రతిసేయవచ్చునే పవి హేతి రవిసూతి సిరులతో ధర్మవైఖరులతోడ
గడిసేయవచ్చునే కరివైనరహరి శక్తితో బరమాను రక్తితోడ
సరిపల్కవచ్చునే సురవాజిగరభో జిగ్గితో సత్కళాపూర్ణితోడ

సీ. సుకవిసముదాయ వాగభిన్నాయమాన, సుగుణరత్నాకరునకు సస్తోకభావి
జితవిభాకరునకు హితశ్రీకరునకు, జెలఁగు నల్లాడ జనపాలశేఖరునకు.

మ. ప్రతిభాధ్యున్ బెరుమాళ్ళు భూమిగమణున్ బ్రత్యర్థివిధ్వంసనో
ద్ధతుఁ బేరావనిభర్త బద్ధభవమేధాశాలి శ్రీతిర్మల
క్షీతినాధాగ్నిజిఁ గాంచె నందనుల సుశ్రీయుక్తులన్ వైభవో
న్నతి నల్లాడమహీశుఁ డీముగుర నానాసద్గుణోపేతులన్.

క. శ్రీకరుడందలితార్తి, యీకుడు చిరసుకృతి మేదినీశ్వరకుల చూ
డా కల్పకంబు సకల క,ళాకాశలుఁడనఁగఁ దిర్మల విభుండలరున్.

సీ. కమనీయగగన గంగాకైతవంబున నంగజాహితు నుత్తమాంగమెక్కె
ధవళవినుత్తు ముక్తాహారమిషమున భారతీకుచపాళిఁ బరిధవెల్లె
రమణీయచంద్ర సాంద్రజ్యోత్స్ని కాదంబమునపద్మజాండంబు మొనయఁబూరిక
ఘనసుధాబ్ధిచ్ఛలంబున ధారుణికిహీరపరిభాసి మేఖలాభరిణమయ్యె

గీ. ననుచుఁ దనకీర్తిబుధులు రాజాధిరాజ రాజడాస్థానమంటప పాంగణముల
బహువిధంబులఁ గొనినూపఁ బరగుఘాత్రి డాట్ల తిరుమలరాజ గోత్రావిభుండు.

మ. ఆనఘ శ్రీనిధి వేంకటాఖ్యవిభు సత్యలాపసంకోభివే
వనరాజున్ ఘనుపెద్దిరాట్ట్రుని భాస్వత్కీర్తియకా పేరరా
జనృపోత్తింసు సమస్తసద్గుణ గణాంచ ద్వాజగోపాల రా
జును శ్రీతిర్మలరాజుఁగాంచె సుతులన్ సొంపొంద నీ యేవురన్.

క. వారలలో మూడవవాడై రాజులె పెద్దిరాజు పొంచత్తారా
హీరాబ్జతుషారశర, ధారాధర విమలకీర్తి భోతేయుండై.

క. ఆపెద్దిరాజు విశ్వగ, రాపాలన చతురతాస్తి గంజిలె సమదా
టోపాహిత భూపాలక, లాపాధిక తాపకర కళాకాశలుండై.

- నీ. వెలసె నేఘనమూర్తికా విమలాబ్జసురధునీ డిండీరపాండురా ఖండకీర్తికా
కొమరొప్పెనే సునీతిమహీధ్రపరినిదకాతన పాటవభూతరవిభూతి
పసమించె నేమేటి వసుధావహన భోగవణికాతగంభీర వచనధాటి
యెసగె నేశుభవిభావసుదీప్తి యమృతపాఫోరాశి గాఢనిస్తులకృపాస్తి
- గీ. యతఁడహితలాక దుస్తంత్రిత మదేభ, జాతశాతస్పటిభూత నీతిజాగ్ర
హాగ్రహవ్యగ్ర లోచనుడనఁగ నెగడె, జగతికీర్తిపెద్దిరాజ రాజన్యమాళి.
- క. భూతదయాదిక సుగుణ, వ్రాత సనాఘనకుఁ బెద్దిరాజాఖ్య ధరి
తీర్తితలవాఘన కిల్లా, లై తగువెంకటాబశూలి కదిరిజభంగిన్.
- చ. అతనికి వెంకమా వనరుహాననకాననవింటిదంటున్
బ్రతియుగు సోయగంబుల గుమారులు వుట్టిరి పోషితాఖిలా
ర్యతతులు జగరాజు శివరామయ వేంకటరామరాజ భూ
పతియనఁబొల్చు మువ్వు రనపాయబలాఘ్యులు లోకమెన్నఁగాక.
- ఉ. వారల కగ్రజుండయి ప్రవతీకలె జగ్గవిభుండు దత్ప్రతా
పారుణదీప్తి రేబగలయారె హరి న్మణిమండలంబు విం
డారఁగ సాఘచక్రిముల నాహత సమ్మద వాధికదేరెదు
ర్వార విరోధిసంతమస వారము దూరెఁగుభృద్గుహావళుల్.
- గీ. ఆనఘుఁడాజగ్గవృసతి కర్తాంగలక్ష్మీ, నరసమాసతి లసమాన నరసమాజ
మాననీయాంగ రూపసంపదల చొదలి, పతివిహిత కార్యధుర్యయై పరగజగతి.
- చ. అతనికిఁజిన్నతమ్ముఁడు జయంతునితమ్ముఁ డుదగ్రవిగ్రహ
ద్భుతభుజశక్తి నూక్తి హిమఘాతరజాధిప కంఠదామకా
యితఁఫణిహారి హేలి సమిదిన్ధవిరోధి మనోభయంకరా
యతరుచిపూర్తిక గీర్తికహరిణాంకుఁడు వేంకటరామరాజిలన్.
- క. అక్రమలయపతి, సతియుగు నక్కమయక్కమల జన్మనం గనకేనయా
నెక్కుడు మృదుభాషలమై, చక్కదనంబునను రతియ సన్నతినేయన్.
- క. వారిరువురకన్న ఘనం, డై రామాదృచ్చనోహరాకారకళా
దారిత భావజుడై యా, రారా శివరామభూతలాధిపుఁ డెసఁగెన్.
- ఉ. ఆశతమన్యుఁ డయ్యమరులట్ల నొనర్చెఁ బ్రజానుపాలనం
బొశివరామభూవిభుఁ డుదగ్రకరాగ్ర నిశాతహేలిధా

రాశనిపాత దారిలమదారి మహేధరవర్ధుడై పయో

రాశిపరీత సర్వచుహిరాజ్య రమాపరమానందగతిన్.

మ. అతనుద్వేషిజయాప్తి భూతనయనిత్యానూనసంసక్తి నూ

ర్జితసంక్రమవిహారనైపుణి ధరిత్రీమండలాధీశసం

తతులెన్నన్ శివరామరాజు తులితోద్యత్ప్రాధి రంజితై నం

చితకీర్తికన్ శివరామరాజస్యసతిశేఽఽఽఽఽఽఽ భూమండలిన్.

సీ. పర్వరాజ మహాసుపర్వరాజ సమాన సమధిక త్యాగ భోగములవాడు

కర్పరాళివిపక్ష కర్పరాగ సదృశకారుణ్య ధైర్యరంగతులవాడు

శారదానదజాల శారదాపవిశాల చిరకీర్తిబుద్ధివైభురులవాడు

చక్రసాధనపుత్ర చక్రమండలమిత్ర సమ తనూరూపతేజములవాడు

దలఁపసామాన్యుడై సమస్తక్షీతీశ, మండలాస్థాన విద్యదాఖండ లాభి

సన్నతాత్మకథా సుధాసారభరిత, మహితదిక్పాలి శివరామమహితమాళి.

మ. హరిసఖ్యాతిబలున్ నివాతకవచోద్యద్వైరిసహారి భా

స్వరథరోక్తక్తుభక్తిమా కరుణదీప్తాశాలి సద్విగ్రహ

స్ఫుగణానాదిత రాజశేఖరు జనుల్ భూషింతురన్మూనినీ

స్మరమూర్తిన్ విజయాంకుడంచు శివరామతోజీపాదన్ భువిన్.

గీ. అంబకహుతాశనశిఖాళినతను మన్యు, దశముఖవిరోధుల నడంచి విశదకీర్తి

ప్రబలి శివరామవిభులతో నిగ్రితికివచ్చు, జగతిశ్శిదాట్లశివరామ జనవిభుండు.

మ. అలఘుశ్శివరామరాజసతియై యార్జ్యేందిరాశారదోత్పల

పత్రేక్షణ లెట్టు లట్టుల నిజప్రాణేశ్వరుం బాయ కు

జ్వలహామోహి సుభద్రితచ్చరణ సేవాసువ్రతారూఢి వ

ర్తిలి యశారా యన వన్నెఁదెచ్చెఁ దనప్రాతివ్రత్య సంపత్తికిన్.

చ. అలశివరాముఁడాజి విజయాంకుడు దాబడసెన్ సుశీలయై

పాలుచుసుభద్రయం దిలసుపుత్తుల వెంకటకృష్ణభూమి భృ

ద్విలసితదానదేవమణి వెంకటరాజులు నాసుకీర్తి ధ

న్యుల భువనైకమాన్యుల నహోసమిదిద్ద యశోభిమన్యులన్.

ఉ. అందఱియగ్రిజుండు సుగుణాధ్యుడు వెంకటకృష్ణభూవరుం

డిందు ధరాబ్జకేశవుల నీడుగఁ జూడఁ దొకించుకేని ని

ష్పందక శాయశఃకృపల బ్రహ్మవిరోధ మురోంతరఽమృతం
 గంధుచ గుంధుః బుణ్యజనఘస్త్రిగన్వ త్తియు నారీకౌష్ఠ్యటన్.
 మ. ఘనవోద్ధూయతప్రతాపహుత భుక్త్యా లావళిన్ వాఙ్మ లిం
 కనిశోత్సర్జనవాఙ్మనీభరితముల్ గావించి కౌతూహలం
 బెసయంతేసి ఘనాభి వేంకటమహా కృష్ణమూజాని యా
 గ్యనుతుల్ గైకొని మించె దాతలకునా రా! దాతయై భూస్థలిన్.

ఉ. కొండఱుచుండ రాగిరసగుంభిత మానసుండందు రెప్పనున్
 గొండఱు చుండ రాగధృతిగుంభిత మానసుడందు రుర్వరిన్
 గొండఱుపారిజాతమగుఁ గోవిదమండలికండు సారెఁజే
 రొగ్గొందురపారిజాతుడని గొండఱు వెంకటకృష్ణభూవిభున్.

సీ. ఘనవాహ నేదండ కాండజాసనకాండ పాంశురాంబుజకాండ భవ్యకీర్తి
 స్వారాజతరువార సారసాస్త్రకుమార ధారాధరోదార దానశాలి
 ఉడురాజ రాజరాజతనూజ నలరాజ బలవైరిజమనోజ లలితమూర్తి
 బిసభు క్తరం గాంగిరస చక్రిపుంగవ గంగోత్తమంగ రంగస్మనీషు
 డాయతాహవరిపు మనోజాయమాన చటులతరశౌర్య కదళీగజాయమాన
 నోర్వరవగాహవిక్రమదుర్దముండు పృథ్వీబెంపొందు వేంకటకృష్ణవిభుడు.

చ, విరలివహించివన్నెలిను వెంకటకృష్ణ నృపాలనూలి వి
 స్ఫురితయశంబు పంకరుహనూలి పడంతికి దేవదంతికిన్
 గరకరితారకానికరకాంతికి మేల్మగరాలదొంతికిన్
 బరువఁపుబొడ్డుమల్లియలబంతికి నాగగనస్రవంతికిన్.

సీ. అడఁచిరిపూగ్ర సేనాత్మభూశక్తి బలాన్వితుడై విజయానురక్తి
 నలరారుమహితనయవ్యక్తి దానపటిమ విబుధావతలమతఁ దనరి
 భజనీయ మధురధర్మజనకత్వ నిరూధి సత్యభామామనోజ్ఞులఁ జెలంగి
 యరిదరన్నూర్తి గోభగణదీప్తాస్రాధి గోతోర్ధ్వరణశీలఁ గొమరుమిగిలి
 యనుపమద్వారవతిని మున్నవతరించి క్తిగోభాదయాగుణన్నూర్తిమించి
 పుడమిదాట్లాన్వయంబుక బొడమివాటి కృష్ణుడనయొల్పె వేంకటకృష్ణవిభుఁ

మ. అలరెన్ వెంకటకృష్ణభూధవున కిల్లాటై మరుల్లోకపా
 బలతాన్వితులెన్ నిరిన్ బ్రబలి కల్పాణకుమాభృష్టను

ర్లలనారీతి నశేషగుంజగుజాలంకారయై ధాదుణి

స్థలి రామాంబ పతివ్రతామణులలోఁ దా మేటియై యెన్నఁగాన్.

ఆగపికాగ్గిగణ్యుఁ గొనియాడఁగ శక్యమె దాట్లవెంకట

త్కారమణున్ సుధీహృదయ సంభ్రమరీతిఁ దదీయ భూతిత

ద్భూరిసునీతి బంధువృసతోషణసూతి తదుగ్రహేతి దు

ర్వారవిరోధికానన దవజ్వలనోజ్వలహేతి బాపురే.

స. అసమాస్త్రం దశరీరుడంబుద మహార్యానాసి యంభోధిభం

గ సముత్పన్న మహిపర్థుండు విషభూతాగ్రాననుం దాసమీ

రసఖం దాశ్రయభోజి వేంకటమహారాజేందుగ్రీ నీడెవ్వ రి

వ్వసుధం రూప వితీర్ణి నిమ్నతల భాస్వద్వాగ్నిచిస్సూర్తులన్.

౪. రణభేరికా నిర్భర రవశ్రవణమాత్ర గిరిగుహల్ కేళిమందిరములయ్యె

శయఖిగ్ధశ్రధ శ్రద్ధ చ్ఛవినిరీక్షణమాత్ర మరుదశిపదము టుప్పరిగలయ్యె

ధ్వజనీపద్మాతరజనుగన్గొనుమాత్ర యవనాంకురనాత్ర మశనమయ్యె

గడిమిఁబాయకనిల్చి తొడరుమాత్రస యచ్చరలపొందు కరతలామలకమయ్యె

బరభయంకరదోర్గర్వపటిమఁ దనరు ప్రబలగడిమన్నె భూపతి ప్రకరమునక

టందుశూరులు గొనియాడ నలరెజగతి, దాట్లవెంకట ర టుగ్రమందానువిభుఁడు.

౫. పోత్తుంగగిరిశృంగములచెల్వె సెలయేటివనరుహ శ్రేణి లావణ్యలక్ష్మి

చంచలహరిణదృక్పాక చక్య ముదారసమదేభ హస్తచంక్రమణలీల

రమణీయమృదుతర ప్రతితివిలాసంబు కాంచనకళికా ప్రకాశమహిమ

లసమానకిసలయ విసరసౌభాగ్యంబు సురుచిరమేరు ప్రసూనమహిమ

లనుదినము భీషణాటవి నాల్మయోషి, దవయవభ్రాంతి సూచింప నతనుతాప

కిలనఁ దాల్తురు దాట్లవెంకటవృషా, మణికి నని నోడినవిపక్షమనుబపతులు.

౬. రాజశ్రీనిధిదాట్ల వెంకటమహారాజేందుగ్రీ బాహుసిచే

నాజింబడ్డపరాళి గంభకుచకుంభాక్షిప్త సౌఖ్యోన్నత

శ్రీ జెల్వొండఁగఁజేసి పాక్తనవిటశ్రేణిన్ బయల్ పుచ్చు వే

శ్యాజాతంబుల కూర్మశౌర మృగతుష్టల్ గావె యూహింపఁగాన్.

౭. అరయుడల్లవియ భీకరభటావలిచేతిపందీ టె తుటుములకగ్రందురుదులు

వివరింపుఁ డవి యాశ్వికనికాయక రాగ్ర కరవాల చకచకస్ఫురితరోదు

లాలింపుఁడవియ నేనాధినాయకకాంక్షక జ్యోతితాభీల ఘోరవములు
పరికింపుడవియ చెచ్చెగమహోదగ్గిదుగ్ధర భూరిభోభాంకణ నినదము
లనుచునన్యోన్యకాందిశికావలాప, కంఠగడిమన్నెదొరలు దవ్వలన తొలఁగి
కడిమిబడతుదు దాట్లవెంకటస్వపాల, సంగరాటోపవస్త్రహో పైవ్యమునకు.

సీ. నీహార వాజ్రానినీ హార మురధునీ హారభూధరరోచు లపనయించి
తారకాహీగ శతార కాశ పటీర తారకాధిపరుచులో దవ్వల కనిచి
సారసాహితసుధాసార సాగర సాంఘసారసాం శుశ్రీలఁ జౌకళించి
గోరాజభవ మరుద్గోరాజ భవసుధా గోరాజగజఘృణులో కుంఠఁజేసి
యలరు మేదినియందాక యరుణధామ, సోములందాక యశదృశస్ఫూర్తిమించి
సకలలోకైకవిహరణ చతురతాస్తి, దాట్లవెంకటరా టుక్రమందానుకీర్తి.

గీ. దాట్లవెంకటరాటుక్రమందానువిభుని తరుణిబుచ్చుచుకుఁ బతివ్రతాస్వాగరిమ
నలయరుంధతి సాటియై యలరు నేమె తనవిహీనకళావాస్తితలఁగెనేవి.

మ. ఘనఁడవ్వెంకటరాజరాజమణి వేడకన్ గాంచె శ్రీబుచ్చమా
వనజాతేక్షణయంబు నందనుల భాస్వతీక్రూరి నిర్ధూతచం
దనులన్ వెంకటపత్యధీశవర నీతా రామభూకాంతులన్
సవయస్వాంతుల సాధురక్షణకళాసంకాంతులం దాంతులన్.

క. అతనిసుతాగ్రణి వెంకట, పతివియధావననిరూఢి భరితసుధరా
తతరతి బరభూభృన్మద, హృతిగోజపురందరుఁడన నెసఁగెధరిత్రిన్.

సీ. ఊరుతరాళికలోచనోబ్బలజ్వలనార్చి మేనుసోకనినాటి నూనశరుఁడు
భుటజని స్ఫుటపాణిపుట సుభృతాపోశనకీర్తిడ కందనినాటిశరధి
యంధకగంధనిర్గంధనముష్టిబల్మికి లోబడనినాటి మేరుశిఖరి
వీరభద్ర పదప్రహర నిర్దళిత దంతసముత్కరుఁడుగాని నాటిసవిత
రూప గాంభీర్య ధీరతా రుచివిశేష, ముల ననుచుఁ దన్ను గొనియాడఁబుడమినఁ
భూరివిశ్రాణనాంబు సంపుష్టశిష్ట తతి,మహీజుండు వెంకటపతివిభుండు.

మ. అవియే సాటి సుకీర్తివిస్ఫురణతో నత్యంతదైర్యఁబుతో
నవియే సాటి యజాండకర్పరసమగ్రావర్య తేజంబుతో
నవియే సాటియటండు దాట్లకులనుగ్ధాంభోధిచందుగిండుధ
ర్మవిచారుండనబొల్చు వెంకటపతి త్నావల్లభస్వామికన్.

ప్రథమాశ్వాసము.

- నీ. సురరాజగురు యుగంధరులమెచ్చఁడొకింత ఘనతరనిజరాజకార్యహాటి
బలవైకిసుతకుమారులవేష్కఁగాఁగొన డేసారుఁబుభుజాటోపకలన
బలిదధీదుల నొక్కపరిఁ బ్రశంసింపఁడు బహుభవిశాస్రిణపాఁడును
నలరాజరాజనందనుల మాటవినఁడు భామమనోజ్ఞ సోభాగ్యగరిమ
నాదిగూర్మభుజంగకులాధిపతుల సరకునేయఁడు భరాభాదభరణశక్తి
ననిమతింపంగ బుధజనం బలరు జగతి దాట్లవెంకటపతిమనోధిగ ననుమాను.
- గీ. అవనిగణపతిరాజవంశాబ్ధిచంద్రుఁ డనఁగవిలసిల్లు రామభద్రదాసని
తనయవెంకాంబఁ గూర్మినుద్వాహమయ్యె దాట్లవెంకటపతి భరాభాదభరణశక్తి.
- మ. సుజనస్తవ్యుఁడు దాట్లవెంకటపతి షోణిచిలంధ్రశ్వరా
నుజుఁడు గ్రాహవరంగరంగదరి స దోహచ్చిదాదతుఁడా
ప్రజనాభీష్టఫలప్రదాతయయి సీతారామధాత్రీశ్వరుం
డజశక్తిప్రమబుద్ధి సంపదురువిఖ్యాతిం ద గెనోభూర్ధునివ.
- గీ. భూనుతసుకీర్తి జనకుఁడైబొచ్చి పూసపాటి శ్రీగమ్మరాట్టురెఁ బరచుపాఁడి
సీతమవరించె రాముఁడాసీతకరణి, రమ్యయతుఁడు సీతారామరాజులరె.
- చ. పటుతరనీతిశాలియన భాసిలుతమ్ముఁడు తన్నుఁబొల్పి నెం
కటపతి భూతలాధిపుఁడు గాంచెఁదనూఁజలఁ గావయూనిన
విటతను సోకుమార్యనిధి వెంకటరాజశృపాలు శరణర
డ్విటసి కుతారమూలికఁ జనవెంకటకృష్ణమహీశు నిర్వూన్.
- క. వెంకటరాజు హరితూక, లంకష పాండురయనో విలసినుఁడు నరరా
సంకలితహృదయుఁడాజి ని, రంకుశ బలశాలి యలరె నెం పొల్పొల్పె.
- చ. అనుపమ దాట్లసతుక్తుల సుధాంబుధిఁదోచిన కల్పభూమిపాం
బనఁడగుఁగానిచో మృనునఖాంకురమానము లంఘ్యవరాంబుధి
ఘనభుజశాఖలున్ గరతలచ్చదమున్ నుమాంబుధి కీర్తియన్
కనదురుకీర్తి సోరభము గల్గునె వెంకట రాజహరకీర్తి.
- నీ. కులగోత్రహగణ కాశల శాని గాడేనిఁ గుమలమోర్తియె నెం పొల్పొల్పె
బహుభంగదశలఁ బొల్పిడి ప్రవర్తిలడేని నభిమనోజ్ఞుఁడు నామభి
కుటలానుగతి కుదుకొని క్రియపడఁడెరి మధురకాంక్షిర్మధుర మధుర
శివధర్మభేదనో త్సేకంబుఁగొనఁజేని బహుభాషా భాషా విద్యుత్ కిరణి

మఖవదివవార్ది శశిశేష మదనరామ గిగుళు లురుభోగయచిధృతి కీర్తివచన
సుభగతా సత్య సతగ్రాహిన్సూర్తిఁ దనకు సరియనఁగమించె వెంకటాద్రివిభుండు.

ఉ. చెంగటికామధేను వరచేతివితీర్ణమణీఃతంస ము
త్సంగతలార్ఘ్యపేటి సరసంగల బంగరుగట్టు మందిర
స్రాంగణ కల్పభూమిరుహ మాఁకటికబ్బిన సస్యరాశి మురి
గొంగుపసిండి దీనజనకోటికి వెంకటాద్రివిభుండిలన్.

గీ. దాట్లవెంకట రాట్లుముందానువిభుండు, కాకరలపూడి సతుగ్రలాకల్పమైన
నరసరాజక్షీతీశు నందన వరించె, నలవిరించి సరస్వతీలనకరణి.

గీ. శ్రీరామపాదరాజీవ చింతనసుధారసపాన ముదితమానసుఁడనంగ
రహిమించె వెంకటరాజకుమందాను కమనీయసీంతాంబ గర్భసీమ
ఘృతశాలి వెంకటపతిని సీతారామగాజన్యమణి నరసరాజఘనుని
నారాయణాభిధాన నృపాలతిలకంబు నప్పలరాజాఖ్య నలరు మేటి
దనయులను గాంచె నియ్యేపురనుసుధాబ్ధి, కల్పతరుపంచకముబోలెఁ గమలబాణ
సుందరుల ధైర్యవిహసితమందరుల న, మందకీర్తి గుంభితహరితగ్రందరులను.

ప. అంత.

గీ. అధికధనధాన్య పుత్రప్రాప్తాభివృద్ధిఁ, దనరువెంకటరాట్లు మందాను వసుమ
తీశునన్నగు వెంకటకృష్ణమహిపుఁ, డొప్పె శివరామరాజ భాగ్యోదయమున.

తా. శ్రీరామాంబికయందు నామహిధవశేఁగీతంసంబు శో
భారమ్యాంగులఁ బుత్రుల న్బడసె నప్పలరాజ భూవల్లభున్
ధీరస్వాంతుని రామశంద్రవసుధాధీశోత్తమున్ సంగర
క్షౌరంగ ద్విజయాంకు వెంకటపతిక్షౌనాధ చూడామణిన్.

ప. అందగ్రజుండు.

క. అప్పలభూపతి పూర్వక, కుప్పలసితవిభవశాలి గురునిష్ఠతచే
నప్పలలామముఁబలుమగు, జెప్పలతాంతాయుధుండు చెలువముకలిమిన్.

ఉ. సారగభీరతా వినయ సాహస విక్రమ దాన కీర్తి తే
జోరుచిరత్వసంపదల సాంపున నిప్పటిరాకుమారకుల్
గా రిల సాటియవ్వింధకల్పకనాటికిఁ దాల్చివీటికిన్
శూరవిరోధిశైల శతకోటికి నప్పలరాట్లరీటికిన్.

జ. అతనియనుంగుడ ముక్తము సమగ్ర సమగ్ర వనాదము ను నా
వాతహరిశౌర్యసంగతుఁ డవతరగుణాధిపతి తా ను గా వేలా
క్షితిఁదగురామచంద్ర సృష్ట శేఖరుఁడమ్మని ముంద నానంద
శతలకుఁ డప్పలాఖ్యతనుజ స్వరీయః నను స్థితిమూల నిరతః

క. అతనియనుజుండు నేకట, పతిస్సచ మార్తాండుడనంగఁ బ్రబలెనహోయ
ద్భుతహోభావటలాధీ, కృతసంయుగరంగ భీతరిపుకాశికుండై.

శా. శూరాగ్రేయఁడైన వేకటపతి ఖోణీలలాధీశ్వరు
డొరా! వీగవిరోధిఖండనచణుండై మీఱ సౌరాంగనతో
బాయనోదయను గంతరినుసరణిన్ బ్రాంచన్నవీ నాధిపా
దారాలింగన సంగమ ప్రథితసౌఖ్యాయత్తి చిత్తాబ్జలై.

సీ. తనప్రాపుగోరివచ్చిన సుధీజనముఁదామోగు లేమితమిఁబాపు ప్రాద్దుపాడుపు
తనకల్మినండజేరిన దీనజనరాజి మద్దినిబ్బరపు నొప్పిమాన్పు చెజ్జ
దనదయాదృష్టిదాసినవారి నెవ్వగతీవ గమిఁదుగించువాఁడిసురియ
దనప్రేమననుసరించిన బుధావళిపేదరికపు టేనుగవంచు మెకముటేను
భళిర ! యిటువంటిమేటి యీజలనిధాన వలయితాఖండధారుణీస్థలిన్పాల
తిలకములలోన వాప్రవ్వగలఁడెయనంగఁ, బ్రబలె శ్రీ దాట్లవేంకటపతివిభుండు

మ. హరిశౌర్యుండగు దాట్లవేంకటపతి ఖ్మాధీశ బాహుసి శ
క్తి రణక్షోభిభయంకరాకృతి రిపుగ్రీవాంతరాస్పర్గురురీ
తకసాస్వాదనవృత్తిమత్తిలి మహోద్యుద్భూత భేతాళని
ట్టరహస్తాంచలతాళసంగతి నటించున్ బెక్కుచందంబులన్.

సీ. మకమధువ్రతసేవ బొదలుకల్పకశాఖి రతిమనోహరుడనంగతఁ దనర్చు
విసముపుక్కిటఁబూని బుసకొట్టునహిరాజు తమిజన్నపద్మిని దవులునినుఁడు
భువనజాతవిరోధి పూర్ణిమాసితరశ్మి బహుభంగదశలఁజేట్పుడుబయోధి
యాశ్రమాశనమైతిరి నలగుచంబరనూతి కులనోత్రదమచుండు కులిశహేతి
సజ్జనవిత్తిర్లి వరయాపసరసనచర, పృథురుదిసుకీర్తి గాథగంభీర్యనిబిడ
జలనిరీక్షిల నెవ్వారు ప్రతి ధరితిరి, దాట్ల వేంకటపతికి నుదారమతికి.

శ. గణపతి రాజవంశమున కంధిసుధాకరుడైన నర్సరా
ణ్మణితనయన్ బ్రహ్మాతనయ నవ్యసమస్తగుణాలవాల స
త్ప్రణుతసుశీల నచ్చమఁ గరగ్రహమాప్సే విరోధిభూమి భృ
త్ప్రణళిఖి దాట్లవేంకటపతి ప్రభుడ ద్విజశూలికైవడిన్.

మ. అనఘుశ్రీనిధి దాట్లవేంకటపతి ఖ్మాధీశ్వరుండాత్మ సం
దనుఁగా వేంకటరాజసోదరు గతత్రాసోదయున్ సజ్జనా

- వసు శ్రీవేంకటకృష్ణనాగమ విధిన్యాదిష్ట వృత్తి గో.
- ధనధాన్యాంశుక భూపదాః ముల వివ్వవృత్తింకను వస్తువు.
- చినవేంకట కృష్ణనరా, వనజాక్షీరమణుడొప్పె వర్ణిత దోర్ణి.
- గృహశాస్త్ర దానపావక, జనితశిఖా దగ్ధవైరి జనకావనంద్యుడే.
- వేంకటకృష్ణభూవరుని విశ్రుతికీర్తికి సాటిఁబూన వా
- కృంకర పంకజాహితులు జాలక యోడఁగబోలుఁ గానిచో
- నంకిలిదాల్చి వారలనయంబు శిరోజ శిరోధికాంశు న
- క్షాంకదుచిచ్ఛలంబున సమగ్రత రాపయశంబుఁ గా తుతే.
- రతిపతియే శుభాకృతిఁ బురందరుఁడే చిరభూతిఁ గర్ణుడే
- వితరణశాలి దాట్లచినవేంకట కృష్ణనృపాలు నెన్నుచో
- రతిపతి యే శుభాకృతి పురందరుఁడే చిరభూతి కర్ణుడే
- వితరణశాలి యందుబృధివీధిలి నెంచు సుధీసమూహముతో.
- జలజారాతిమదిన్ గృశించె జలముజ్జాలంబు మెండైన కొం
- డలలోడాగెఁ దృణంబునోరఁగరచెన్ జంభారిగోరన్న మా
- కులపాటుంగొ నెఁ గల్పభూరుహము లోనున్ మెచ్చు శ్రీరాష్ట్రుని
- తుకులుఁడౌ వేంకటకృష్ణదాతృతకుఁ జేవోభీతివాటిల్లయెన్.
- వెలసెన్ వేంకటకృష్ణభూపతి భుజావిరూఢత శోభ్యోన్మయి
- జ్వలనార్చిం బ్రభవించు వైరిపురభస్మం బూని యాత్మీయని
- ర్మలసత్కీర్తికి సాటిరాజనఁగుఁ దారాభక్తవత్సలంబు
- గలదుర్వారకళంకకాళిమదాలంగ న్వన్నెఁగావింపుమన్.
- శ్రీకరపూసపాటికుల సింధుసుధానిధి రామదండ్రీ భా
- త్రీకమనాత్మజాత యువతీమణి సద్గుణరాశి మత్తమ
- న్లోక వరించె భద్రమను శోభివచఃకిలనాని రస్తవ
- ర్వీకరమాళి దాట్లచినవేంకటకృష్ణ నృపాలుఁడర్చితిన్.
- చినవేంకటకృష్ణక్షీతి, జనపతిభద్రాంబయందు శౌందర్యరమా
- వనజాంబుకు నెంకటపతి, మనుజేంద్రుం గనియె సుజనమాన్యజీ ధన్యాన్.
- తమ్ములిరువురుఁ దను సంతతమ్మునుచిత, భక్తి సహితమ్ముగాఁగొల్వఁ దమభాగ
- భాగ్యముల మించి సజ్జనప్రిణతిగాంచి, పుడమియొలుపొంద వచ్చుభాగవిభులను.

- మ. విభవేంద్రుని పరిభవించి రప్పలమహాద్వీజాని కయ్యిందితా
నిభబంగారమకియ్య రాత్రజులు సన్నితప్రసాదకాశ కీ
త్రిభువ్వ వెంకటకృష్ణ వెంకటధరాధీశుల్ సుధాంబోధిఁ గౌ
స్తుభచింతామణులట్టులన్ సహజతేజోదాన భారేయులై.
- క. వెంకటకృష్ణక్షితిప మృ, గాంతుఁడు విలసిల్లె గువలయావన సునిరా
తంక కళాస్ఫూర్తినరిభ, యంకర సంచారకళలయందగ్రిజుండై.
- నీ. భుజవిక్రమక్షమాభూతికీర్తులతీవి పంచాస్య గోరాజ పటిమఁదాల్చు
నీతిదాతృత్వ సూన్యత ధైర్యములకల్పి కాలకంఠర ధర్మశీలఁగాందుఁ
బటుతనూబలక శాప్రజ్ఞా కృశులబ్ధి మరుచిశ్వరాత్మ భూగరిమలారయ
వచనగభీరతా రుచిదయామహిమ లమృతాబ్ధిగురుధామసమలఁ బూను
నౌర యితఁడనవెలసె దిగంగనారు, తాంశుకీభూత తురగకుతాగ్రి రుభిత
రాజితాహిత భూషాబ్జరాగ పాంసు, పాలి వెంకటకృష్ణభూపాలమాళి.
- చ. అలఘుతరాంబ కానలశిఖాభిహతిన్ సమదాతనుద్విష
జ్వలదవలేప జృంభణము వాపిసమంచితగోత్ర ధర్మకా
శలధృతియై యహీనగుణసంపద రాజవతంసుఁడోయనన్
వెలసెఁబొగడ్త దాట్లకుల వెంకటకృష్ణ నృపాలుఁడర్వరన్.
- నీ. పెనురాయిపెలుచ మూపునమోచుకొని క్షంగబడి యస్వలమునుంగు బడుగుఁడె
కలితమదాసన్న గండాప్తిఁ దమయొడల్ దారెరుంగని మహాద్ధతులకొరగి
పాదవిస్ఫురణ చొప్పడియున్నచోఁ గదలనికతోరాత్మల చనువుకోసి
వినినగానకకన్న పినకకోరల విశంబెడలఁజిమ్మెడువాని నీనడించి
ప్రమద మిగొరొత్త రత్నగర్భాపురంధ్ర, మానితైశ్వర్యనిధి నప్రమత్తసరస
హృదయ మృదుభాషణాస్పద వచనకలన, దాట్ల వెంకటకృష్ణభూ ధవునిజేరె.
- ఉ. లాలిత దాట్లసతుక్కుల కళానిధి వెంకటకృష్ణ భూషణ
ద్వేల యశస్సమగ్నిరుచి విశ్రుతభూతి నిరూఢదోర్జల
శ్రీలసమానమేధలొనరించు మెఱుంగులు గాంగభంగ రిం
చోలికి నంశుమాలికెఁ ద్రిశూలికి గాలికెఁ దమ్మిచూలికిన్.
- నీ. ఏమేటిసంపత్తి ధీమదార్యారామ సంతానమునకు వసంతసమయ
మేధీరుభుజయష్టి సాధుకీరకలాపమునకు మంజులఘనస్ఫురిల్ల శాఖి

- యేధన్యదాన మహీశ దీనార్థి హృత్ప్రేమదాన్తికేఁ గళానిధానతేజః
మేపుణ్యచారిత్ర మెంతే కపిండిందిరములకు మధుమన చలహం
నతఁడు జెలువొందు నగధీరుఁ డరివిదారుఁ, నిభిసహకారుఁ డాహాహృదాన
శూరుఁడధ్యాత్మవిద్యా విచారనిరతి, శాలి వెంకటకృష్ణ భూపాలరాజు.
విమలయశుండు దాట్లకులవెంకటకృష్ణుని శార్వపహ్నికేస
సమధిక పాణిఖడ్గకులిశంబునకు న్మద వైరిబాక
జ్యములతిమాత్ర నిస్తుతరాజ్యములయ్యె మరాగ్రహణ్మయ
తుక్రమతి నృపాలగోత్రములు గోత్రములయ్యె జనునసుతివడఁగె.
అతనుశాత్రువగర్వహరణదీక్షాయాధి నలరాగుట మహోరుదన
యసమాననవనిధాన సమృద్ధివెలయుట రాజరాజభ్యాసం బ్రహ్మ
యకూర నరరక్షణాసక్తి నెసగుట పురుషోత్తముహూర్తి సంగము
పరశక్రవర్ధనప్రాధి దీపిండుట భాస్వత్సమాభ్యుదేఁ బరశురామ
యనుచుఁ గవిబుధులెన్నఁ జెన్నులరి గెల్వ, భూ కపటరాజు భీమరాజు
కీర్తిముక్తాఫుండు రక్షితవనీప, కాళిజ కటకృష్ణ భూపాలరాజు.
విరహితశక్తి శాలివులు వెంకటకృష్ణుల కాళిగోత్ర
భరములకెక్కెయు న్భయముఁదాల్తురు చాచుల కంఠామర
హరతఁగటితటిగరిమ నారురుచుల్ బొమలఁదడు దీప
ద్వరజయశంఖచక్ర కరనాలశ రాసన శంకచాంబూజి.
విలసితమూర్తి దాట్లకుల వెంకటకృష్ణ విభు నుట ముద్దుమా
తులకుసిరుల్ ఘటించి కృపతో బలమృగ్మల బుద్ధివృద్ధి
తలఁదల వంసజేసెనని తల్లులు సారెకు నేయునప్పించి
రింగొని యాడఁగావిని కవీశ్వరులైరి కవీశ్వరుల భారీ.
స్థిరతరసుకీర్తిశాలి కల్పిడివంశ, వసుండు జాతి గణపభూషణ
సుసంసీతమకుజనించె సుందరాంబ, హర్షిణి బలము ముగ్ధావృత్తి
శ్రీమద్వెంకటకృష్ణభూపతి చరిత్రాన్త వేదగి నామక
బామత్తద్విపరాజయాన గఘరామశ్మృతిభూత
రామారత్నముభంగి శంకరుఁడుశర్వాధిపతి
తీమి నేక్షణరీతి లోకమభివృద్ధింపన్ సింహాచార్యుఁడౌన్.

గీ. పతివిహితకార్యకరణి శోభనగణావలంబ విలసిల్లె శ్రీసుందరాంబ భరిర
పుట్టినింటికిగండముల్ మెట్టినింటి, కవనిఁజెలితనమిడుగారి నపహసించి.

నీ. సజ్జనస్థితియోగ్య సౌభాగ్యలక్ష్మీధురంధరతాస్థితి రతియకాదె
మహనీయతరసుధామధురవాక్య విశేషరచనావిభూతి భారతియకాదె
యాత్మనాయకసపర్యాభక్తి భావనోచితమనోగతి నరుంధతియకాదె
హితబంధుజనమనస్సృహణీయశాశ్వత సంపదున్నతిరమా సతియకాదె
యనుచుఁగొనియాడ నెగడె రాజాధిరాజ, దాట్లవెంకటకృష్ణ భూధవునిసాధ్వి
బుధజనసురదుర్వల్లి సుభూమితల్లి, సురచిరగుణావలంబ శ్రీసుందరాంబ.

గీ. సుందరాంబయందు సుతెనులక్ష్మీవర సాంబసుతుని నప్పలాఖ్యమఱియు
స్తీతమావధూటి జెంది వెంకటకృష్ణ రాజపుంగవుండు దేజరిల్లు

ఉ. ఆనయశాలి తమ్ముఁడుగుణార్ణవరమ్యుఁడు బంధులోక స
న్మానభునుండు భోగశతమమ్యుఁడు ధన్యుఁడుదారయాప లీ
లానిధి కీర్తిరర్జితకళ్యాణి వెంకటరాజమేదిని
జూని కవీశ్వరుల్ పొగడఁజాలరు వాక్కున నమ్మహాత్మునిన్.

నీ. తనతనూసుకుమారత మనోజ రాజరాజ కుమార రాజి రాజసముదెల్పె
దనమహానోహూరత శతార హరికిశోర మయూరగమన గౌరవముజూపఁ
దననిరంతరదాతృత ఘనాఘనసుమాఘవనవనీకామ ధుష్టునతనింపఁ
దనసముజ్వలసమాఖ్య నవారనిందచందన శరత్కందకుందరుచి చాల్పఁ
దనమనోవార్య గాంధీర్యధైర్యపటిమ, లమృతకూలంకషాధిప శమనదమన
తైలలీలాపరిస్ఫూర్తి నోలినెరపఁ, దనరెవెంకటరాఘమందాను విభుఁడు.

నీ. తనువెల్ల విషపుంజమని పయోనిధి రోసిత్పణమండయని రెల్లుఁగొలఁగవడఁచి
గతిలేనినాఁడని క్షీతిధరాగ్రణిఁబల్కి గుడిజిక్కునని సంతసాబగు దెగిడి
పాపజాతియటంచు ఘణిరాజునిరసించి ముసలియంచు హలారకుఁ గనరీజేచి
బహుభాషిణియటంచు భారతినెగ్గాడి గుహనీగునని హరికొడమరెంచి
యఖిలబుధలోకనుతిసాత్రిమై యఖండ,పద్మగర్భాండబాంధ సందధిరి విమల
తరసుధారాశినాచొల్పుఁ జిరసుకీర్తి, గలసుకృతివెంకట తమంతలవిభుండు.

ఉ. భూనుతకీర్తి కాకరలపూడి కులాంబుధిచంద్రుఁడార్య గ
తొనిపుణుం డహీనగుణసాగరుఁ డద్యుతరాము నందనన్

జానికమన్ దయావిషయశాలిని వెంకటరాజమేన

జానిపరిగ్రహించె సిరి శౌరివిధంబున వార్యులెన్నఁగాన్.

గీ. అస్పల క్షితిశ్వరా చ్యుతరామరా, జాలనుఁ గాంచె సకల సుజననుతుల
విభవక్తిరి శాలి వెంకటరాటుగ్రమం, దానువిభుఁడు తనదు గారవలన.

నీ. పృథ్విదానవద్యసురేంద్ర సాంద్రీభవద్వైభవాకరము శ్రీధర్మవరము
సకలవేదపురాణ శాస్త్రప్రవీణవిద్వజ్జనోత్కరిము శ్రీధర్మవరము
సమరబాహుతోప శాత్రువభూపచేతస్తాపకరము శ్రీధర్మవరము.
ఫలపుష్పసల్లవ పాదపకోభితోద్యానబంధురము శ్రీధర్మవరము
నిరుపమాగార గోపురావరణ పార్వత్య, నిర్మితామూల్య కళ్యాణ నిఖిలరత్న
కాంతిసంతాన పరివృతాశాంతరము స, దాసుజన మనోహరము శ్రీధర్మవరము.

మ. తనకాధర్మవరాఖ్యపట్టణ రమాతన్వం సాక్షాత్కరిం
చి నిజార్చి పరతంత్రయై మెలఁగె నాఁజెన్నొంది శ్రీసుందరాం
బ నవీనానుపమానభోగములదేర్పం దాజనంబు నిం
పెనయన్ శాశ్వతభూతి వెంకటమహాకృష్ణప్రభుం డచ్చటన్.

మ. అనువాందన్ రతిసుందరీ నయన పద్మామోద సుపాదినూ
తనలీలాన్వితుడై మహాగ్రీరిపుజాతస్పర్ధయై లోకవ
ర్ధనకారి ప్రతిభాధురీణ సుమనోధర్మాధ్యుడై బాంధవా
ర్యనుతిన్ వెంకటకృష్ణభూపతి మహీరాజన్య కందర్పుడై.

నీ. ఒకగోత్రధర్మ ముత్సుకతాప్తిఁబూను నేరుపుఁగన్న నీతని పౌరుషమదెంత
యొకనరునెట్టకేలకు దోచియేచి రంజిలుచుండునతని దాక్షిణ్యమెంత
యొకపక్తిగళు నాజి నొడుచు బల్మి వహించి దీపిండునతని యాటోపమెంత
యొకతరి నొపఁగినిల్వ కొగిగర్జిలుచుఁ గొండలనీగు నతనివాడెంత
యనుచునగుభవ హరిరామ భుజులనిఖిల, గోత్రధర్మైక్యన్మల్లి ధాతుగ్రాసగ
బహుళిరిపుపక్తి గళహృతి బహువిల్గ్వి, నెనఁగు శ్రీనాట వెంకటకృష్ణ విభుఁడు.

మ. పటుదాతృత్వ నిభీరతా విషయ సంపద్వికృమ శ్రీలనా
కట మందారసరస్వ బాంగిరిస పాకర్వేషి పాదాల్లిన
విటులీడొదురుగాక యన్యులెనయే నెయ్యెల శ్రీనాట వెం
కటకృష్ణక్షితిపాలనాళి కరిలోకగ్రీవ దాభోభిక్షన్.

— కథాపారంభము —

చ. స్థిరదగ నేలు ధగ్గనిరతిన్ జన మేజయ భూత లేందుడెడ

క్కిరిపురి రాజధానిగను గౌరవవంశసుధాకరుండనం
బరగియచుల్ దలంక ఘనమార్గ పరిభ్రమజైకవృత్తి మే
దుగ సుమనః కదంబ పరితోషణకారిక శా కలాపుడై

చ. అతడెరి భీమవిక్రమ సమగ్రిత జీవనరాశి వేష్టిత

క్షీతి భరణపరి వీణుడయి చెల్వవహింప గ నట్లుకొల్పినం
దతులతపో మహాత్వనిధి యగ్యమతేజుడను శాంతవతకనా
న్వితుడగు పైలనామక మునిప్రసరుండొక నాడువచ్చినన్.

క. భూరితరభారతకథా, పారంగతు సుగుణసాంద్రిఁ బైలమునీందుగిం
జేరిజనమేజయుడను నయ, మారగఁ బ్రణమిల్లిభక్తి నాతనికనియెన్.

మ. అనఘంబా సకలశ్రుతిస్మృతి, పురాణముల స్మక్రము

ఖ్యలంపామల భూరిసంభ్రమ రసాకాంతాత్మరంజేసి యొ
య్యన నస్మద్బహుజన్మసంచితము పుణ్యంబెట్టిదో మీరిలిం
పుననిచ్చిటికి నేగుచెందితిరి సంపూర్ణానురాగంబునన్.

క. మీరాక సకల శోభన, కారణమిష్టార్థ సిద్ధిఁగాంచితిని విప

ద్భారంబెడదోగిది వి, స్థార శీసుగుణసాంద్రి పైలమునీందాగి.

క. ఘనుడగుజైతంపాయన, మునివననశేషధర్మములు వింటిని నా

విననియదిగలనొకటి చా నిననాకెతఁగింపవలయు నేరుపుమెఱయన్.

ఉ. పుణ్యకథాప్రసంగము లపూర్వములైనవి తెల్పువాక్య నై

పుణ్యము నీక గల్గునని బుద్ధినెఱుంగుదు విష్టపత్రీయా
గణ్యుడునీరి పుత్రి బలఘస్మగుపాతుని కుగ్రిశాత్రీవా
రణ్యదవామితాశృతికి రాణిగజేయు చరిత్రచెప్పమా.

వ. అనిన జనవల్లభుని కత్యంత మాఘకీఘరీణవచనంబుల నమ్మునివల్లభుం డిట్లనియె.

క. వినుసావధానమతివై, ఘనవాహనుపట్టిపట్టి కశ్యాణక ఫన్

విన నదిశ్రీచణ్ద్రాంబులక, త్యనుపమతాక్షీణ సంభ్రమాపాదియగున్.

ఉ. వెన్నునియాళ్చి ద్వారవతి విశ్రుతనడకవాటగోపురా

భృన్నతసాలసౌధముల భూరిమనోహర మాత్మరత్నదీప్తి

న్నలువొంద నాకపురి దీనికిఁజేయవలగ బుద్ధిసః

పన్నత విశ్వకర్మ యసమానచమత్కృతిఁ జేసెఁబోయినన్.

శ్రీ. పాకారగోపుర బలభిష్టణిమృతుల్ కారుమొగులచాయఁ గడకుఁదోయి
మందిరకురువింద మణిబృందదీధితుల్ జగలుమానికము దేజముఁగ్రమ్మ
గుడ్డగాయత్తత గుగుకాంతి సంతతి పొద్దుబాబాదాలు పాలుపుదెగడు
సౌధహీరకలాప సమధికరోచులు పండువెన్నెలనిగ్గుఁ బారఁజిమ్మ
సౌధశిఖరాగ్రవిరచిత, చర్మకలశతటవి కీలితవిమలముక్తాకదంబ
రుచిర మఘాతతారకా, నిచయ మన్నగరి విభవ మెన్నఁచరమె వాగ్వసున

చ. పురహరి నీలసౌధములు బొట్టుతదంతర భేలదైనిదృ
గ్వరచరణాబ్జమాపుగరవస్త నిత్యభ్రమింపింద్ర చాపకా
యరుచితటితుగ్చాగ్ర నవహారమనోపల మండలీ నిరం
తరగతి ఘర్మబిందుజల ధారలచేస్తనయిత్తులొ యనన్.

ఉ. తేటగు నిల్వబద్ధముల తేజమునందగు సాలభంజికల్
బాటిలు నిద్దపుంగరుడ పచ్చల కంబము లాయతోజ్వల
స్ఫాటికవేదికల్ చలువ చప్పరముల్ మణిమంటపములె
చ్చోటను జూచినన్ నగరిసాంపు గణింప విధాత యోపునే

క. పురసౌధ కవాటతట, స్ఫురదురు మణిబింబ దంభముననానాది
గ్వరనికరముదౌవారిక, గరిమన్విలసిల్లు దేవగణము నుతింపన్.

ఊ. భుక్తికిముక్తికిన్నెలపు పోల్పగ నిందుజనింతమందు నా
సక్తిసుధాంధసు ల్పకలజంతుమిషంబున దోపఁజూచి ను
వ్యక్తినభోజగన్నిలము లన్నగరిపరిఘాంతరాళ వా
ర్యుక్తిఁ జరింపుదుండు హృదయోదిత సంభ్రమజృంభమాణులై.

కా. పోరాముల్మణి గోపురాగ్రముల నేపొద్దున్ నిలింపుల్నితాం
తారామస్ఫుట మానగుచ్చమకరందా సారశైవాలినీ
తీరాంభస్సరసీవిహారముల నెంతేనిర్గతశ్శాంతి నా
యూరన్నిల్చి సుఖింపుచుం డ్రుమదినం బుత్సాహయుక్తాత్మలై.

చ. జిలుగుపసిండి ప్రాతపనిఁ జెన్నగు మేడలఁ జంద్రకాంత మం
డలరుచి మద్దవాక్షముల డగ్గరిసారెకుఁ దొంగిజూచు క

- న్యాయముఖ్యమైనట్టి కోడె మరుడూపగ వచ్చుటగాని చోట రా
స్థలినవియేలతోల్చునయశంబు మిళింపఁబుట్టినట్లునున్.
- చ. నగరిపువైభవోన్నతిఁ గనంపగు నప్పుటభేదనంబుకన్
మృగనయన ల్లడంగి విపరీత పరీతముల స్త్రీవిష్టపా
భ్యగణిత కాంచనస్థగిత వార్త్యతలాంతిక నూర్యకాంతా
న్నొగిలి చరింపుచుండుదు రనూనసు ధాంతులిలాలయంబులన్.
- ఉ. ఉన్నతసౌధ హీరకుమలుజ్వలసాల వివీరకాంచులు
ద్యన్నిలయాజ్ఞరాగ శుభ్రాల్లంబరవీధి దగన్మృగాంధోమ
ల్పన్నతదేవ సింధుజలవాతహితప్రభవా సుస్వతు
ల్పన్నగ నిందుఁగూడెనని బల్మయగ్గంకిడఁ జూయరావృతన్.
- చ. పురిఁబుషితాహి భుక్ప్రసరముల్రణి కాంచనసౌధగోపుర
పరివెలయన్నివాశ్వగళ బద్ధభుజంగమ జాతభీతిలోఁ
గెరలునటంచు భానుఁడిరుగ్గోవలఁ బోవఁగ నాటనుండియు
ద్ధరణిప్రసిద్ధిగాంచె నయనద్వయసౌజ్ఞజనుల్ గణింపఁగన్.
- క. బలభేది నీటిసతులకు, గలిగినదవ్యయము పోయినను నుచితప్రక
లలనల నమర్చితధృతి. యలరెండనుఁ బనులు చమత్కరింపఁజాలియన్.
- క. సోమునికళలా మెఱుఁగిను, కామనియలనఁచ గమనాకాలచిహ్నోభి
శ్రీమెఱయు ప్రితిమలోయనఁ, గామిను లన్నగరి పరిభ్రమంతుమరెలుచన్
- క. నానావిధ ఫలవల్లవ నూనలతాపుష్పహాసోభితనికటి
ద్యావనితగజముల నిజాఫేనులతో మెఱుఁగునకు పురీయభాగ్యుల్
- మ. పగగన్నాల్లముగంబులన్ విధతగ్గియూహారాయణానక్తిఁ దె
న్నొరయుంగాయది యంతఃకేవ నిపునపోవన్మృగములకరి
గ్జరులేకానన పంకజాభ్యసిన శశల్లనల్లన పేనానల
త్వ రవాస్యాగ్ధ సమగుర్జిత సేతుల వలదొల్లగల్గెనున్.
- మ. అరినిర్భదనశక్తి నన్నధచరత్వాహూఫే లొగ్గదము
స్థిరసోమస్తాసమాభ్యు భూరిసుమన శ్రీకృష్ణ మనోహర కన్
ద్వర సంపూర్ణకళాపత్ర సువలయోత్సాహప్రధానము గల
బురరాజంబున రాజమండలము పొల్పంగొందు నత్పుష్పలన్.

- మ. నవ సంఖ్యకములౌ నిదానములతో నల్వాండ్రి తామిచ్చి భై
క్షవిధిన్ మాన్యంగ లేడటంచు ద్రవిణస్వామి న్నగంజాలిపె
క్కవుసంఖ్యలో గలవిత్తమొక్కొక్కరు తా రార్జించి మిత్రావళిన్
భువి శ్రీమతులజేయు చుందురతివిన్నూర్తి గిరాటులో విభుజ్జో
చ పితృపతికొక్కదున్న పురభేదికి నొక్కవృషంబు రేవతీ
సతిపతికొక్కనాగలి వసన్ బరికింపంగ నట్టివార లే
గతిగృషి జేసిభూమిప్రజలగాచగ నేర్తురటంచు తత్పుర
స్థితపదజులో వాసింపుడు యదీర్ణవి నిశ్చలవైభవోన్నతిన్
- సీ దివిఁబాసి గ్రహరాజి భువికేగు దెంచెనా విపణివీధుల రత్నవితతు లమరు
నురుగే ర్తివలగంధ గిరివీడివచ్చె నాయలరు చోటల గాడ్పు మొలకలమరు
తటిదుత్తరము సచేతనవీచిచోచెనా నసవయః ప్రమదాజనంబుఁడనరు
బల్లవైరి పెక్కురూపులుదాల్చి పొల్చె నాకమనీయ రాజవర్గంబు లొప్పు
భువనభయ బాళని యనంతభూరితనువు, లెత్తి విలసిల్లెనామహోదాత్త బాహు
శౌర్యధారేయ సద్భట సంఘమొవరు, రమణ బెంపొందు నమ్మహారాజధాని.
- గీ హరివలగ్నలు మీనకటాక్షుసరణు, లళికచలుకార్యక్ర భూరితాభిరామ
లును ఘటస్తంబులగుటఁజేర్కొనగఁదత్తుంగంబు వెలయాండు ప్రసాదాగ్యరాసులౌత.
- సీ. పసగుల్కు నీదండ నొసగెదేచెలి వెలయొక నాదండ నీకేలగల్గు
ననబోడి వలువ గప్పినవి పూబంతులా యానతిప్రియము చేనంటవలదు
యెలనాగ యీతమ్మి నేనాసఁ దావులానెద మున్నయొకడు కొన్నదిసరసుఁడ
చెలిపలు దెరగుల చేమమ్మచూచెదు కల్వలాకొనలేనికాంక్షయెల
జెలది కాంచనమాలిక వలెనటన్న, బురుషరత్నంబునకుఁ దక్క నొగులకమ్మ
ననివిటులతోడ నరోక్తలూడికొనుచు, ననుదినముపువ్వులమ్మదురతివలచట
- సీ కరపాళి పుష్కర సరిదంబువులు గోలునన్న చోనున్న తులెన్న నేల
యతిదీర్ఘదంత సంహతిఁ గొండలుబెగల్చునబల్మికల్మిఁ బేర్కొనఁగ నేల
జలధుల రొంపిగాగలఁపఁజాలునటన్న రోషవిస్ఫురణవాక్రువ్వనేల
పుడమిబాతాళంబు బుంగిదొక్కు ననంగభూరిమచోద్వృత్తిఁబొగడ నేల
యనుచు జనులాడ నైరావతాద్యశేష, హరిదిభంబులఁ దమసాటిహారయనీక
నగరివీధుల ఘంటికానాదమెసఁగ, సంచరించుమహోద్దామ సామజములు.

గీ. ఇరునినప్పులఁ జడదోర్ముచనితదీయ, హరులనిరసించి పవనునికంటెనధిక
జవమున గమింపుతత్వంశ్వములజూచి, జేవతాశ్వంబు వెలవెలబోవుగాఁడ.

క. ఆనగగంబునకధిపతి, యె నెగడున్ హరి మనోభయానకసం

యన్నానాసురపేనా ధర, దానామ్భుల శక్రిబిభుగ దర్పద్ధతుఁడై.

సీ. లలితారుణ హాలా హల శిరోధిఘనశిరోగృహ మేఘ లేమేటిపేక్షణంబు

లతులితశ్శ్రితిశిరో వ్యాహారసరణియే యుత్తమోత్తమునిపేరొలగంబు

బహుళవిశ్వంభరా భరనిర్వహణభోగి యేదయాగుణతాలి మృదులశయ్య

యభివర్ణనీయసు భార్గోనిధాన కన్యకయేమహాత్ము పాహఁపుపురఁధి

యరఁడుదగుఁగఁసభోమ మురాద్యశేష, యామినీచరసమవర్తి యభీనుతాంఘ్రి

తామరసఁడాద్యభక్తభవామయార్తి, త్రిభువనఖ్యాతికీర్తి శ్రీకృష్ణమూర్తి.

క. ఆకృష్ణఁడూ, నిజహితకా, ర్యాకలనమెలంగ నిచ్చలామోదరస

స్వీకృతమానసుఁడై ము, ల్లోకముదనుబొగడఁగాఁ బలురిడిఁపొందున్.

క. రామునిదులకామియల, కామునిసతి దెగడు సోయగము జవ్వనమున్

మైమోహ యయొగడికంగని, శ్రీయందున్ మిఁ మబోలె రేపతియనఁగాన్.

క. ఆశేషతీర్థమందధిశ, శ్రీకృష్ణశరీరఁ బుణ్యశీల గుణలతా

తారామ పీఠి యుగం, ఈ, మారిక శశిరేఖ లోకమాస్యఁ గనియెన్.

మ. కనియారెండు చిరుగ్నవాన్తి నఖిలత్కృనిర్మరానీకమున్

ధనధాన్యాశుకభూషణాదిక పదార్థ శ్రీలనర్మంతమున్

దనిమోఁదింపుదు దమ్మభోజిత శుభోదకోకాక్లిఁ జెన్నొందమిం

చెనగా గాతిపురీసటి నటవట్టెచిత్రి స్ఫుగన్దీప్తమున్.

క. బాలిక చక్కదనంబుల, శేలికన్ను నొకను నాటి శదుగుడువిద్యు

స్మృతికటోలిక మదసుని, బాలికభూముత్తి-పసిది వన్నియకెక్కెన్.

వ. అంత.

మ. అసమానోన్నత సౌధభీలకన రోజానీ, నఖివాగిల

వ్యసురచుగ్ని సునోన్నమద్భ్రమగ మాలానీక జీవూతస్య

త్యనముల్బంభితదోషతాహి రిపుసాంద్రగోశాగ్ధ సంధారమా

నసవాందాధలదాప విష్ణుగణమింద్రవ్రష్టహివేల్లస భువిన్.

సీ. పుడమిచాల్లొటికేపుట భేదనయ మనోహరం భా విజయగ నరగమయ్యె

జకలవిద్యగుహృత్సంఘాలమున శేషుదమితల్లి యీపుటరతనమయ్యె

నుల్లసద్భూతి సంపల్లతాజాతి శేషట్టణోత్తంస ముపవనమయ్యో
ననవద్యహృద్య విద్యానటీమణికే నగరశిఖారత్నంబు ఖురళియయ్యో
సర్వభువనభయానక స్థానచటుల, దోర్దుగారవగాహ విక్రమద్యోతమాన
వైరిగిరికోటికేవీడు వజ్రమయ్యో, ననగనపురిజెలఁగు లోకాభివినుతి.

మ. ఆమితశీఁ నిరతానమజ్జలధిమధ్యాఖర్వసర్వంసహా
ప్రమదాధీశకులాను బింబనికురుంబ ద్యోతమానాబ్జరా
గమణీచిత్రితనూత్నపాద కటకాకల్పాభిరాముం డుదా
రమనీషానిధి ధర్మజాం డలపురిన్ రంజిల్లు నభ్యక్షుడై.

చ. ఇట్లఖిలజనమనోహరుండును విద్యావిక్రమ వివేక వినయ వితరణ సంపద్వ్యోత
మాన మానసుండునగు నప్పొండవాగ్రిజాం డఖండ బలతేజోభిరాములగు భీమసా
ర్థాదిసహోదరులం గూడికొని సుఖంబనుభవింపుచున్నయెడ నొక్కవాఁ డర్జునుం
డనర్హ్యమణిమంటప వృతనిజాంతఃపురంబునం గనకాసనంబుననున్న సమయంబున
దాయవచ్చి యానందకందళిత హృదయారవిందయై నిజసుందరీరత్నంబగు సుభ
ద్రా భద్రోచిత సవినయ యుక్తభాషణంబుల నిట్లనియె

గీ. మనుజులొక నాథ మానితకరుణాస, నాథ యింద్రపుత్ర నళినమిత్ర
తేజ దీనకల్పభూజ నాకొక్కతలంపుఁగలడు చిత్తగింపవలయు.

మ. తలికందుల్ మణిభూషణప్రభృతి సత్కారంబులంబంప న
ర్మిలి నేనిందులకేగుదెంచి భవదఁఘ్రిద్వంద్వసేవారతి
జ్ఞైలునొందం బహువాసరంబులరిగె న్నేడేగిపితాదిబం
ధులసేమంబు లెఱింగి వేగజనుదెంతున్ మీరలంపందగున్.

చ. జడధితుషారభూమి ధరజాతల మైగల సోయగంపుడాల్
బెడగుదృణీకరించి హలభృతులకామిని గర్భశుక్తికిం
బొడమెచొకాటపున్ గొమిరము త్రిమమన్ శుభవాతక వింటిన
పుడు మదిలోన సంతసముపొంగె శశింగనువార్ధిచాక్షుసన్.

గీ. అనినహరికుమారుడనియె సుభద్రకు, నీవు పుట్టింటికేగి సకల
జనులువినఁగ నమగు సౌభద్రునకు నీదు, పట్టినొసగుమనుచు బలునిగూర్చి.

చ. అని పురుషూతనూతి సతి నాత్మజానొక్క పసిండితేర్పై
నునిచి నిజాప్రభృత్యజనయుక్తముగా బనుపన్ లతాంగిలొ

ప్రథమాశ్వాసము.

చనకుతుకంబొనర్చు గిరిసానుదరీకటక ప్రదేశ నూ

తనవనమండలాంతర వేళంబునదా జనియె న్నప్రహోన్నతిన్.

మ. చనిశాతోదరిగాంచె మోగిల సముదంచద్వార్ధిభేయోరుభం

గనితాంతోదకశీకరా మలినముక్తారంగవల్లి శుభా

యననానామణి మంటపాయతన హర్మ్యద్వారకన్ శౌరిశో

భనపాద్మాంబురుహార్చనాపరజనాపద్వారకన్ ద్వారకన్.

చ. శగజీతవైభవోన్నతిరయంబు మెయిన్ జనుదెంచునాసుభ

ద్ర గుణసముద్ర జూచిదవుదవ్వులఁ జారుచు వేగవచ్చి భ

వ్యగుణదయావివేక నయవర్తనులన్ బలరామకృష్ణులన్

దగఁబొడఁగాంచి పల్కిరి సుధామధురోక్తులఁ గేలుమోడ్చుచున్.

మ. మిముజూడన్ బలిపంపలఁ దొలకుకూర్మిన్ బుత్తునింగూడి భ

ర్తమయస్యందన మెక్కి యాప్తపరీవార శ్రేణితోడ్తోససం

భ్రమమై కేవలనేగుదేరఁగ సుభద్రాదేవివచ్చెన్ దటి

త్రమనీయాకృతి పెంపుసాంపెసఁగ సాక్షాల్లక్ష్మి చందంబునన్.

క. నావినిప్రమాదరసకల, నావినివేళిత మనంబునం దగువారిన్

రావించిపనిచి రబ్బల, దేవాచ్యుతులామె దోడితేర రయమునన్.

మ. పనుపన్వారరుదెంచి సప్రణయ వాక్సృధిన్ చి్రియంబూన్చితో

డ్కొని దేతేరఁగ నాత్మనందనునితో గుంపై మురారాతిప

ట్టణవాసుల్ నిజరూపలక్ష్మి గొనియాడన్ భర్తహర్మ్యంతికం

బున దేవోయ్యన డిగ్గిలోనికరుగన్ మోదంబుదీసింపఁగాన్.

ఉ. అంత సుభద్రారాకఁగని యాపులతో నెదురేగుదెంచి య

భ్యంతరమందిరంబునకు నాయమఁదోడ్కొని తల్లిదండ్రుల

త్యంతముదంబునంజని తదాత్మజుతో నటనూనసౌరభ

కార్తికమనోజ్ఞ గేహమున గౌరవలీల వసింపఁజేయుచున్.

క. తలిదండ్రులన్నలాపులు, బలు దెరఁగులఁ గౌరవింపఁ బ్రితివాసరమ

య్యళిమంతల బహుసౌఖ్యో, జ్వలమానసయయ్యె సుతుఁడు వర్ధిలుచుండన్.

వ. అంత నొక్కనాఁడు

కా. శ్రీగోపాలుఁడు గామపాలుఁడు మణిసింహాసనాగ్రస్థితిం

యోగధ్యేయచరితుఁ టిద్దటొకచో నుత్సాహభావోద్యమ

శ్రీగన్పట్టఁ దదీయపార్శ్వమున వానిన్ దేవదేవహిణీ
నాగాగాతివలగ్న లియ్యరొక నూత్నస్వర్ణనీతిందగన్.

ఉ. అత్తటి వోడితెచ్చె నొకయంగన నాశశరేఖసన్నతా
యత్త శుభాంకరూపరుచిరాంగి మెఱుంగులపోన్రజాశువా
చిత్తరుబొమ్మ జిత్తజునిచే కరవాలము గమ్మతావిపూ
గుత్తియమూర్త్యురత్నములకుప్ప యనందగు నామెవేకుకన్.

ఉ. వచ్చినదాయరాదిగిచి వర్ణితరూప మనోహరాంగిసం
పచ్చసలేక్షణాసదృశ భాగ్యవతిం శశిరేఖ గాగిటన్
గుచ్చి నిజాంకమధ్యమున గూర్చి లలోదరులియ్యరాత్మలా
నొచ్చును లేనికూర్మి నయనోత్పలపూరిత సమ్మదాశుగ్నితె.

క. రోహిణియును దేవకియును, నాహలికేశపులఁజూచియునుగతహృదయో
త్సాహమునబల్కిరీచెలి, నాహావికృమ విహారి కభిమన్యునకున్.

క. పరిణయమొనరించుటయది, కరముచితము శుభము వీటఁగలబంధు సుహృ
త్పరివార హృదయసమ్మద, కరముజగత్త్రితయ వినుతికారణముగదా.

చ. అనవినిమందహాస రుచిరాననుఁడై నరకారి స్తీరిఁగ
న్గొని మనతల్లులాడు పలుకుల్విహితౌస్పదము లుక్తదంబు బ
ర్వినవినయంబుతోడ నవివంటె సుహృద్బంధ బాంధవాది స
జ్జననికరప్రియంబదియొసల్పఁదలంచిన నెన్ని భంగులన్.

చ. అనిహరితోడ శౌరియిటులాడఁ దదుక్తులనాలకించి చెం
తనొక తెమంజుభాషయను లన్విరయంబున దాయబోయి శో
భన గుణభద్రయైతగు సుభద్రకు చెల్పు శృతిప్రియంబుగా
వినితలమూచి చూసెనవీన ముదప్రచలీ కృతాత్మయై.

క. ఆమంజుభాషకును, క్తామయ హారానిబహువిధ మణీశూషా
హేమాంశుకముల గుతుక, శ్రీమెఱయఁగఁజేసి యాదరించి ప్రియమునన్.

పీ. కలికి యొక్క తెహొల నిలువుటద్దముజూప పసిడిబాగాలొక్క పణలొయెసఁగ
గపురంపు సురటి యొక్క సరోజముఖి వీవనగుచందనయొక్కయతివదగ
నలరు తెత్తులయొత్త మలయొర్తువహింప మగువయొక్క తెయాకుమకుపుయన
భామయొక్క తె బట్టపన్నెరుకలశంబు మత్థాలగొడుగొక్క మదితదాల్చు

పద్మగంధియొకతే బరాబరులుసేయ, చెరవయొక్కతెగొడుగునెత్తి కొనిరాగ
రాజసంఘను సౌమమార్వంబుమీఱ, రమణిహాసాదసోపానరాజిడిగ్గి.

జేం చచామరము—సురాధినాయకాత్మజోక్తనూత్నలన్నిదెల్పినం
మురాణిసీరియూలకెంచిమోదమూనిబంధుమి
త్రైరాజిమెచ్చనాతలంపుదాటచీర్తురోమడిం
గరంబు పేక్షజేతురోజగంబువాయవవ్యగన్

వ. అని సందియంబున

మ. సరసంపున్ నడసాంపుగన్నయనుగుల్ సౌవర్ణగత్నాంకనూ
పురయుగ్మారవ కైతవంబున గృహప్రోవ్యచ్ఛరాశీపరం
పరశేరన్ దిగిగుబ్బవేగున జెలింపన్ గౌనుశంపాయుల్
గురియ నేత్రను సుభద్రసాంద్రకుతుకాలోలాంతరంగంబునన్.

మ. అరుదేరంగని సోదరిన్ సుగుణమాన్యన్ గూపరేఖామనో
హరసౌజన్యనిధిన్ బలాయుతులనూనానందభావంబునన్
సరసన్ వజ్రిమయోన్నతాసనమునన్ సందింపశ్యామకులా
భరణంబొప్పెసి తాంబూణోపరిపరిభాగ్విజృంభరాశీప్రభన్

గీ. అంతమధుకైటభారి ప్రియంబుదొలుక, రోహిణీ దేవకీపురంఘ్రిల వరాంక
తలముననటించు పూరెమ్మతగుకుపసిడి, సోయగపునొమ్మ శశిరేఖ డాయబిలచి

గీ. కరముకనికరమున మురవైరి, తనుబిల్వఁ ద్వరితగమన తీలనగుణచరణ
నలినకటక యుణయుణతాకార రోలాహ, లమునశౌరి సముక్తానుముననిలిచె.

మ. నిలువంజూచికగమ్ములదిగిచి సాంక్షిభూతహర్షములోఁ
దలనూపశ్చగ్గు కైటభాంతనఁడు నొసల్గి? వధునోయత
ల్లి? అతాతీర్వ యటంచు వాకమున నోలింపిచ్చ నబ్బాల ని
స్తులదీప్తిప్రగెంబు భృగ్వికటపయ్యన్మౌలిక నోబ్బులుచున్.

ఉ. అల్లన సోదరీ ప్రియవయస్య ముదంబున నెత్తికొన్న మే
నల్లునిఁగేలరాఁదిగిచి యంకరలంబున జేర్చిహార్తి సం
ధిల్లశిరంబు మూనుకొని నిద్దంపుకూకటియల్వి మేన గం
జిల్లుసువర్ణభూషణ విశేషముల న్నవరింపుచుండగన్.

విజయనందనవిలాసము

క. మరహదనియంకయుగళి, స్థరమొప్పు సుభద్రకొడుకు గన్నియయును జూ
పరులను దొగలకు గూర్చిరి, సరవిన్ హర్షంబు చంద్రచంద్రికలక్రియన్.

క. ఇల శశిరేఖాసౌభ, ద్రివి చతురాస్యుఁడు శుభాంకరూపదురుల దు
ల్యులు గొప్పజించినాతని లలితకరంబురుహకౌశలముబొగడదగున్

వ. అని యుభయపౌర్వంబుల కూర్చున్న యయ్యురువున నుపలక్షింపుచు మృదు
భాషావిశేషంబున నన్నతో నన్నగధయం డిట్లనియె.

ఉ. పాండవు లుర్వరావలయ భారమరంధర తాపప్రవీణులు
ద్దండ భుజప్రతాప మధితన్విష దుత్కరుడఁడులోననా
ఖండలనందనుండతనిఁ గాదిలిపుత్రుఁ డితండు దత్తమా
నుండగుఁగాన నీతని కనూనకృప న్మశిరేఖ నీదగున్.

చ. అనిన జనార్దనుంగని హలాయుధుఁడిట్లను నీమమానసం
బుకకుచితంబయ్యెద్ది యదిపూనియెనర్పఁగ నాకుభద్రమా
మనలకనుంగుదోడు గుణమాన్య సుభద్ర దదీయనూతిఁజే
రొగ్గనఁదగువాని కీసకేయఁ గూర్చుట జూడగ మేలుగాదొక్కో.

గీ. హలధరుండిట్లుపలుగ ప్రియైక సరస, వచనవిస్ఫురణకుఁ గైరవప్రియోద
యావసరమునఁబొంగు సుదాబ్ధివీచిపగిది ముదమునబొంగి సుభద్రపలికె.

ఉ. చెట్టతనంపు వైరుల నశింపఁగఁజేయు సుధీజనాళిఁజే
పట్టి సమస్త సంపదల భాసిలఁజేయ మహీతలంబునన్
బుట్టినపుణ్యమూర్తులగు భూరిగుణాధ్యులరై జెలంగుమీ
కిట్టిమహానుభావులకు నేను సహోదరిగాఁగ నోచితిన్.

ఉ. శ్రీవిభవాభిరాములయి చెన్నగు నగ్రజులార వాక్పురం
ధ్రీవరుసేభజింతుఁ గులదీపకులౌ సుతులెన్ననాకు ధా
త్రీవనితాకృతుల్ దెగడు దివ్యతనూను భగత్వకాంతిరే
ఖావిధులం గరంబలరు కన్యల మీ కుదయింపఁజేయఁగాన్.

ఉ. మున్నగనాకుఁగల్గె నలుమోములవేల్పుకృపందనూజుఁడు
ద్యన్నలినాంబక ప్రతిముఁడవ్వల నారతివంటి రూపసం
పన్నిధిన్నీకుఁగల్గె బలభద్రకుమారిక యొర్తుదానిసే
మన్ననఁగేలఁగూర్తు నభిమన్యునకంచు వచించితీసభన్.

గీ. తమ్ముడును బంధుగణము కాంతాజనంబు, వినఁగఁ బల్కినపల్కిది యనుపమాన
మానసావాలజనిత సమ్మదలతోవి, తానసంపదకును దోహదంబుగాదె.

త. అదియునుగాక భవదీయ కరుణాకటాక్షవీక్షాలబ్ధప్రభావుండుగు పురందరసం
దనుం చచ్చటికి నన్ననుపునప్పుడు

చ. తెయఁగ రోహిణీతరుణి దేవకీయున్ మొదలైన ముఖ్యకాం
తలు హితబంధుసజ్జగణంబు వినఁగ సభక్తిరామకృ
ష్ణులఁగని పల్కు మామకతనూజునకాశశిరేఖనిచ్చి ని
శ్చలకృపతోఁ గరగ్రహము సల్పుట యొప్పిద మెన్నిభంగులన్.

ఉ. సర్వసభేన నాదిక సుహృద్ కృతస్తుతిషాదితాత్మకుల్
సర్వవసుంధరావలయ సాక్షుజనావనదీక్ష భూరిదో
ర్గర్వవిరోధిక్షిత్తు నభిరమ్యులు మీ తొరు నీడె సంతతా
భిర్వభవతక్రూపాకలనఁ గాదె మమున్ సిరుసానియుండుటల్.

మ. అని తన మాటలుగా మీతోను నెఱింగింపు మనిన విన్నవించితి మఱియును

గీ. ప్రమదమెసఁగ సకలబంధులుజూడ మీ, తోడవియ్యమంది తుహిఁధామ
రేఖబోలిన శశిరేఖ కోడలుగాఁగ, నాత్మఁగోరుదాన ననపరతము.

గీ. అనిసుభద్ర యిట్టు లసదృశశైరీష, కుసుమపేశలోక్తి నెకసమెసఁగఁ
బలుకఁగాఁబ్రలంబభంజను డకకంజ, నయనముఖ్యులపుడు వినఁగఁ బలికె.

మ. బలభిత్సూరుని సవ్యసాచిని నిజప్రాణేశుగాఁ గొన్న గా
దిలి తోలుట్టువవీవు మాకగుటఁ బ్రీతిన్ మతుకమారిన్ భవ
తుకలమాడామణి నీతనూభవున కిత్తుందేవతల్ మెచ్చ రం
జిలుచుక్తామయహాగవల్లిఁ దరళశ్రీఁగూర్చు చందరియిన్.

చ. అశుటయు సంతసిల్లి విజయాంగన బలెకఁబ్రలంబవైరిఁ గ
న్గొని శుభకీర్తిక సత్యవచనుండవు గావున నమ్మియుండుదా
న నని మురారినుండొడఁ గనందగు నాశశిరేఖ మాళి మా
రొగ్గని ప్రమదాశుకందళ నిరుద్ధవిలోచన పంకజాతయై.

నీ. మొలుగారకప్పుపెన్నెలు గొజ్జఁగిసరుత్ కమ్మనెత్తావులు గుమ్మరింప
నపరంజరవల తోరఁపుకమ్మపంజుల తమకులే జెమకలఁ గలయఁబ్రాఁక
గొనఁగ నెమ్మొగము గమ్మిన చొకాటపుముగురులరంగు చీకట్ల నలవరింప

సోంపుసంపాదించు సోగకన్నులు నల్లగలువరేకులచాయఁ దొలగెదోయి
గవదొరంగనిజక్కవకవ బెడంగు, గలచనుంగవప్రేసగునగౌనుదీవ
గడగడవడంకఁ బ్రమదంబు గడలుకొనఁగ, వసతయభ్యంతరావాసమునకుఁజనియో
మ. చని నిచ్చల్ తలిదంబు లగ్గిజులు హర్షస్ఫూర్తి మన్నింప నం
దనుడుం దాను హృదిష్టభోజనపదార్థ స్వర్ణభూషాంబ రా
శన శయ్యా సుమమాల్వ చందన ముఖాచద్యస్తు సౌఖ్యంబులన్
దినరాజిన్ దృటికాలమట్ల గడపె నిండారు మోదంబునన్.

వ. అంత నొక్కశుభవాసరంబున దేవకీవసుదేవ యశోదా నందారులు రామకృష్ణ
దిసహోదదులు యు వృష్టి భోజాంధక ప్రభృతిబంధులును దక్కిన సుహృద
మాత్య పురోహితాది విద్యజ్ఞనంబు జేరువేర సగౌరవంబుగా నానారత్న విచిత్ర
భూషణాంబర సుగంధానులేపన కర్పూరతాంబూల మధురఫల కుసుమకుంకుమా
హరిద్రాదిసత్కారంబుల నాసుభద్ర నానందంబునొందించిన నచ్చంచలాక్షి సది
నయభాషణంబుల సముచితంబుగా నందఱ వీడ్కొని తనయుండు దానును మణిఖి
చితస్యందనంబున నారోహణంబునేసి పరివారంబిగుగెలంకుల నడువ

మ. అమలస్ఫాటికకాంతిమ ద్విపుల హర్మ్యద్విప శృంగార హీ
రమనోజ్ఞాలయ దీప్త వీచికలఁ బారగ్రాహపాతీనము
ఖ్యమహాజంతుకదంబ సమ్మిళిత రంగద్వారకాపట్టణో
త్తమద్భుతంబుధి వేడక వెల్వడి సుభద్రాలక్ష్మీశోదంబునన్.

ఉ. ద్వారవతీపురం బిటుల యంగన వీడ్కొని నూనసౌరభో
దారవనప్రదేశముల నదిగిఖాకటకప్రదేశవి
స్తారభయంకరాటపుల సారతరాంబుజలాశయంబులన్
నూరెల నూళ్ళుబల్లియలు జూచుచుఁ బోవఁగఁ బోవ నొక్కచోన్.

గీ. వనరుహదళాయతేక్షణ యనఘసర్వ, జనకదంబక సుఖరమాస్పదము భువన
మాననీయంబు గవ్యూతిమాన మైన, సుందరారామ మొక్కటి జూచె నెదుట

మ. కనినారంగ సువర్ణసాల కదళీ ఖడ్గూర మాకంద చం
దన ముఖ్యదుగ్ధ ఫలప్రసూనదళసంతాన ప్రహృష్టద్విజ
న్వనసంక్రాంతము బద్ధ కైరవ సరస్సౌరభ్యసంబంధి శో
భన మందానిల కాంత మివ్వనిఁ గణింపంశక్యమెవ్వారికిన్.

క. ఈవనము శుకాదిశకుం, తావనము సుధారసోపమాంచిత సరసీ
జీవనము సకలమునిసం, సేవన్ మఖిలాధ్వగాలిజీవనముగదా.

చ. అసుపమపల్లవై కగణికావృతముం గురువింద సాలశో
భనకరమున్ శృతిప్రియదభాషిత సద్విజయం దళాన్వితం
బు నగు వనంబు చూడ్కికిఁ బ్రేమాదముఁ గూరిచె నామదీయ ప
త్తనమునఁ దెల్వొయిట్టి దెచటం గలదే యని సన్నుతింపుదున్.

చ. జలనిధి మేఖిలావలయ సర్వసృపాల జయేందిరాళికుం
తల పరివారయుక్తముగఁ దాను పృథాసుతమైతిఁ గోరి ని
శ్చలమతిఁ జేరెనోయనఁ బ్రసమ్మదలీల జనుల్ భజింపఁగాఁ
గెలకుల వచ్చె నాత్మపురికిన్ విజయాంగన సత్వరంబుగాన్.

ఉ. వచ్చి మణిహిరణ్మయనివాసముఁ జొచ్చి సుతుండుఁ దాను వి
వృచ్చునిఁ గాంచి గేల్మాగిచి ద్వారక కేగినభద్రవార్త లో
మెచ్చొదవఁగఁ జెప్పి యెలమిం బితృసహోదరబంధు లాదిగా
నచ్చటఁగల్గునజ్జనుల నందఱు సేమముఁ దెల్పి వెండియున్.

చ. అభ్యంతరమందిరంబున నయ్యంబుజాక్షి సకలలోపభోగంబు లనుభవించుకుండె నే
తద్వారతఁ కుంతీధర్మజప్రముఖులు విని పరమానందకందళితాంతఃకరణులై యుం
డి రయ్యురునుం డఖిలసుహృదమాత్య బంధు విద్వజ్జనసమ్మతం బగునొక్కశుభ
వాసకంబున భువనమాన్యపౌజన్య నయ్యభిమన్య విద్యాభ్యాసంబు సేయించిన
నతండు

చ. విని కఱచెన్ పడఁగయుతవేదము సర్వపురాణశాస్త్రముల్
భువమహిమాస్త్ర శస్త్ర దృఢలక్ష్మ్యవిభేదనముం గదా దిసా
ధనసమరప్రసీతయు దంతితుగఁగరథాదిరోహణం
బునుమొదలయినవిద్యలు సముజ్వలబుద్ధి విశుద్ధచిత్తుడై.

ఉ. నేర్చిసమస్తవిద్య లిటు నిచ్చులుఁ గీడికి నానుభద్రకుం
గూర్చినరాజబంధుహితకోటికి సంతసమావహిల్ల స
ప్తార్చియదగ్రతేజుడు బలాంతకపౌతుఁడు మోల్పె సంతతా
ర్యాగ్నశుభాంక రూప సవయోవతి సంపద నంతకంతకున్.

నీ. అట్టివేలాపనీతాఘిలోర్వీభార భారేయ భూరి దోర్బాగుదాచి
 లతిశాస్త్ర నిస్త్రింశశతధార ధారాభిహత శత్రురాజపర్వతకలాపు
 లకలంకకీర్తిహక్తిక వరసగ్రుహ్ని తాశావధూకైశికాభిరాము
 లశాంతవిశాగ్నినాసార పుషిత విశ్వంభరామత్యక్ భూజప్రకాండు
 లసదృశపాజ్య సామాజ్య హసితశక్తి, లసమబాణోపమానసర్వాంగసౌకు
 మార్య తారుణ్య లావణ్య మాననీయు, లింపెసగుచుందురపాండవు లేవురెలమి.

ఉ. వారలలోనఁబెద్ద గుణవంతుఁడు శాంతుఁడు నిత్యసత్యభా
 సారతుఁ డరగఁజేజుఁడు వసంతసమాగమపుల్లమల్లికా
 శ్రీరమణీయకీర్తినిధి సింహపరాక్రముఁ డాశ్రీతావనో
 దారదయాఘరంధరుఁడు ధర్మతనూభవుఁడొప్పు నున్నతిన్.

నీ. వ్రాయించె నేరాజు వర్ణితజయశుభాక్షరపంక్తి దిక్తలస్తంభరాశి
 రూపార్చె నేరాజు క్రూరకోపదవాగ్ని వీరశాత్రవ వంశ విషింవాటి
 నిండించె నేరాజు నిరుపమకీర్తి కర్పూరంబు బహ్మోడ భూరిషేటి
 మాయించె నేరాజు మహిత దానా రుణఘ్రిణి దీననిబిడదారిద్య్రితమము
 రమ్యచరణాంబుజముల కారాత్రి గలుగ, నెరఁగె నేరాజు భూమి భృన్నికరమకులు
 మణిగణనిరంతర శ్రీల మహిఁజెలంగు, నతఁడుసుగుణాంబునిధి పాండవాగ్రజుండు

క. ఆపాండునూనుఁడఖిల, త్కృపాలురచేత నుపదగా ధనమణిభూ
 సాపటదంతితుంగక, లాపముల గొనియె దోర్బలస్ఫురణ మెయిన్

చ. అరిగొనియిట్లు రాజనివహంబులొసంగఁగ రాజనూయ మ
 న్వరమఖి నూచరింపనగు వాఁచదలిర్ప సుయోధనాది భూ
 వరతతేకేశవాది యదువర్గము సర్వసుహృత్సుధీ పరిం
 పరఁడగువారల బిలువఁబెనతండు సగౌరవంబుగన్.

ఉ. వారలుగాంచు భరణవస్త్రములాదిగఁగల్గువస్తుసం
 భారఘరీణులౌచుర ధమత్తగజాశ్వములెక్కిదిక్త ట్టి
 వారముశంఖకాహ శరవంబులుబోరుకలంగడు
 ర్వారచమూస మేతముగవచ్చిరివేనుక డక్షుణఁబునన్

ఉ. వచ్చినరాజబంధుబుధవర్గములం దగుచోట్ల నిల్ప వి
 వృష్ణుని భీమునిం గవలవారిననుంగులఁబంపియన్యుతుం

గ్రీచ్చఱనాత్మమందిరములన్ విడియించె హృదిష్టభుక్తిమై
మెచ్చదవించి తాను హరి మించినవేడక బసిండ్ గద్దెలన్.

వ. ఆనీనులై యన్యోన్యప్రణామపూర్వకమధురభాషణంబుల గొంతపోద్దు గడపి వా
సుదేవునింగని పాండవాగ్రజుండు రాజసూయం బనునొక్కమహాధ్వరంబు విధ్యు
క్తక్రమంబుగా భవదీయానమతంబు వాచరింపం బూనియున్నవాడ గర్తవ్యంచే
ని దత్తద్వస్తుసంభారంబులకధ్యక్షుండవై యైవప్రయోజనంబులం దగువారల ని
యమించి యింద్రాదిదేవతసుపర్వబృందంబున కుత్సవంబుగా నమ్మహాసవనంబుఁజే
యింపుమనిన నానందకందళితహృదయారవిందుండై యమ్ముకుందుండిట్లనియె.

ఉ. మానితబాహువికీముఁడు మారుతసూతి మహాస్రవశస్రవి
ద్యానిపుణుండు కీడిగవలచ్ఛత శౌర్యసమగు తాత్వడి
యానుజు లిట్టివారలు సహాయులు గాఁదగునీకుఁ దక్కిన
న్భూతుల రాజసూయ మొకభూవరమాతుఁడను సల్పనోపునే.

క. నావిని ధర్మజుఁడైతిఁగొకీ,వినుతచరిత్ర తావకీకటాక్ష
శ్రీవలం గా దెమచ్చే,తోవాంఛలు సఫలమగుట దుర్దమభంగిన్.

చ. అని వినయోచితోక్తుల మురాంతకుడేల్చి పృథా తనూజుఁడ
వ్వనజన శాక్షుతో సభకు వచ్చి యమాత్యపురోహితాది స
జ్జనులను జూచి యధ్వరము సల్పుట కొక్కముహూర్తవాసరం
బనువుగ దెల్పుడన్న విని యాసభికుల్ శ్రుతిశాస్త్రపద్ధతిన్

నీ. మది నెంచి యొకశుభైకదినంబుఁ దెల్పు నాడధ్వరతంత్ర సమార్థ వేది
కా కాలికా పశుకాండ యూపారణి సృక్కునివ ఋత్విక్కురోహితాది
యాజికనికరంబు నాయితం బొనరించి శ్రుతిక్తుక్తవిధి రాజసూయ మఖిము
సల్పి సవత్సగోళతకోటి బహుధనభూదానముల సర్వభూసురులకు
సంతసముగూర్చియవభృథస్నానకలిత నిర్మలతఁ దత్తదుజ్వలాగ్నిగ్రహాక్తి
యురముగా నొదలలశుభాక్షతములూనిదొసదియుఁదానుఁబోల్చెనా రాజసుతుఁడ

చ. ఘనమతి రాజసూయము జగద్విదితంబుగ నిట్లొసల్చి య
య్యనఘుఁడు భూమిపాలుర సమంచిత కాంచనభూషణాంబరా
ద్యనుపమవస్తుసంకల్పతుల నందఱుఁదేల్చి సగౌరవంబుగా
ననిచిన నారలాత్మనిలయంబుల కేగిరి సంతసంబునన్.

- గీ. కుంతిపెద్దకొడుకుఁ గూనిమిఁగన్బ్రేసి, శంకరపల్లెఁ గాఁచునఁ గనుకను
సలుపరాని యట్టిజన్మంబుఁజేసి మి, శ్రీమద్రామాయణమునఁ గన్పెట్టి నానఁడు.
- క. అనిపలు తెరగుల భగ్గజుఁ గొనియూచి యుండెను నాన్వలొది వీరితి నాయన
దన మిత్రబంధుములముగఁ, బాదెంచి నాన్వలొది నాన్వలొది నాన్వలొది నాన్వలొది.
- చ. అంత సుయోధనుఁడు.

జీ. సూరికృష్ణుచిత హర్మ్యకవాట కుడ్యగహముల నిండెను నొక్క మునుజులమును
మనుజనాయకులు సామజరత్నగళవసూ హర్మ్యముల మనద గాఁ బట్టెను నాయన
ద్రీభువన స్తవనీయ విభవసంభృత మయదన్వలొది సభ దనరుటయును
సరసాన్నదానాది సత్కారముల భూతిభాతి సుగంధలిఁ దనుపుటయును
రాజసూయాధ్వరావసరమున భగ్గ, రాజసుతు మందిరమతేష రన్న భాగ్య
ధనవసన భూషణాది పదార్థ, సమితి, కిగవగుటజూచి యాత్మ సహించుటే.

క. శకునియు దుశ్శాసనుఁడును, సకలబలంబులును గొలువ సగభసముగ వీ
టికరిగి భగ్గజుఁడనుపఁగ, విఁలాత్మకుఁడగుదు దుర్వివివేక స్ఫురణన్.

గీ. కరిపురికిఁబోయి ధృతరాష్ట్రుఁ గాంచిపాండ, వాగ్గిరినిరాజనూయ మహాధ్వజోత్త
వక్రముఁ దెల్పి కారవ వసుమతీకుఁ డలశకున్యాదిమిత్రులఁ గలసివలికె.

జీ. పాండుని యగ్గినందనుఁడు పాభవము స్నిరిగల్గిభూమి భృ
తాగ్ండము లెల్లనస్తువులు గానుకలిచ్చి వినమ్రస్థి నొం
దొండభజింపఁగాఁ బుడమి నొడ్డకు సల్పఁగ రానియట్టి యు
ద్దండ మఖింబొనర్చి ప్రమదస్థితి నుండుట మీరుగంటికే.

జీ. అతని వైభవంబుఁ గనినప్పటినుండియుఁ జిత్తవృత్తి యగ
తే తలసింపరానికెత నొక్కనియున్నది మత్స్యభుత్వ వి
ఖ్యాతి తదీయలక్ష్మీకే శతాంశముబోలదు మీరునాయెడన్
వీరిత మనసుగ్రతాట వినపించితి మీకుఁ దగంగ నెంతయున్.

చ. అరవిసిసౌబలుం డను విషాశనభుక్తిని లక్కయింటి చి
చ్చున నడవిన్ హిడింబముఖశూర నిశాటులచేత నేమిట
ద్దనువులువీడ కిట్టిసిరిఁ దాల్చి పృథాసుతు లుంట నామనం
బనవరతంబు నీహృదయమట్టు నుమ్మలికంగృశించెనున్.

క. అరిని బెట్టిదపున్నగ, దీరగనొకయుపమ పెదకిలిం జూదమున
నీరైన వారల నీరిగొని, కారదవివసోపల బనుపగాదగు బెలుచన్.
మ. ఇదివక్ర-శ్రుతియొంకపాయమున భూయిష్ట శ్రమారాజ్య సం
పద పెంపొందినవారి బుచ్చిగొన వేధ గుర్విచారింపల గా
దు వృథాస్వాతుడవై కడలి కనకు ద్యూరక్రియ నూర్చి భూ
భృతరణ్యుల కంసిపాండవుల నీ వీధాత్రియేలందగన్.

శ. అనవిసంలసిల్లి హృదయమునల నౌరవరాజు పాండునం
దనులఁ దదాత్తుల న్నముచితంబుగ రానియమించి కుంభజా
ది నిఖిలసాధులొకము మదివ్వెడగదగఁ జూదపున్నెపం
బునగొనియె న్బృథాతనయ భూమిసమేత సమస్తనంపదన్.

ఉ. అప్పుడు దోడభీష్మక్కుపు లాదిగఁగల్గిన సభ్యులాత్మల
న్మృష్టిరిగొన్న భేదమున మోయుల విన్నదనంబుఁ దోపనే
చొప్పువలంచి కైతవపుజూదమున న్నిరిగొంటి రిట్టి పెం
పొప్పుదు పాండుపుత్రుల సయోజ్యులందు వచించి రాసభన్.

గీ. శకుని చుర్రోభ కౌరవయ్యోవిభుఁడు, మాయజూదంబువలన సమస్త రాజ్య
లక్ష్మిగొన నిట్లుమఃభాతులర్థ్యయుక్త, హృదయుడై యంతపాండవాశ్రీసరుండు

క. తద్ములు ద్రోపదియును దుః, భుక్తున వెనువెంటనడువఁ గనుగన నిండం
గ్రమ్మినబల మొత్తుదు డె, దమ్మున నడ రూని ధర్మతనయుఁడు సనియెన్.

వ. మఱియు సర్వోత్తమోకపతిత్వ మానసుడై ధౌమ్యండు దోడనడువఁ గరినగరం
బు వెడలి యేరికింజీరరాని యొక్క-భూరారణ్యులను నిలచి రంత.

ఉ. అచ్చటిసింహ భిష్ట శరభాదిగ వైసినజంతుసంతతుల్
దచ్చికడల్ పశ్చిస్వనులు గాత్త తగయు చుదంబు పెంపుసాం
పదుపదంగఁ జేయుకద లొక్కపురీముగ బాగవ బుల్లె
మెచ్చదవింనుఁగాని బొడమింపగ లేవు భయము వారికిన్.

ఉ. ఈదృశభీమకావన చహ స్వలవంధుల రోర్చిపాండు పృ
థ్వీకయితార్మణి ల్నిలించి వితరీణపర్ణ కుటీగనాటి నై
షాదజనం బొసంగు నరస పు భలంబులఁ గాయగూరలు
హృదరలీల బుచ్చికొని యన్నముగా భుజియితు రెప్పుడున్.

ఉ. విశ్రాంతభోగరాజ్య పదవీద్యుత పాండుతనూజు లిట్లు దృష్ట
ప్రతితపూర్వకప్రపంచ న్వనభూమి దురంతశోకభా
రాశ్రయులై చరించుటయు నమ్ముగవైరి యెఱింగి యుక్కటా
యీశ్రమ లెట్లుబాసి సుఖయీతురొ వారిల యెన్ని నాళ్ళకున్.

వ. అనిచింతించి దారకుంబిలచి పాండవు లరణ్యంబున నున్నవరు వారలం జూడబో
వునది యతదంబాయితంబుజేసి సత్వరంబుగాఁ దెమ్మనవుకు నతండు నైన్యసుగ్గి
వ మేఘపుష్పబలాహకంబుల నమర్చి గరుడధ్వజంబెత్తి రథంబుఁ దెచ్చి సమ్మఖం
బునన్వీననమ్మహానుభావులడు రథారోహణంబుజేసి కురిమిలపరివారుఁడై నిజపురంబు
నిర్గమించి ద్వైతవనంబునకుం జనుటయు

ఉ. ద్వైతవనీ మునీశ్వరులు దేవులఁగన్గొని రత్నకాంచన
స్థిత శతాంగమధ్యమున శిష్టజనావను లోకరక్షణ
ఖ్యాతయశోవిహారి దనుజారి వెసంజులెల్చి ధర్మజుం
దాతతథక్తి సోదరులనంప మురారికి సమ్మఖంబుగన్.

శా. చేరన్వచ్చిన భీమపార్థుల దృఢాశ్లేషంబునందేల్చి యెం
తేరాజీవ శరోమాకృతులు మాద్రీఁదనుల్ మొక్కికఁ గా
గారామొప్పఁగరంబులం దిగిచి యుక్కఁజేతులుం డంతలా
ధీరాగ్రేసరు ధర్మజుఁ గదియ నేతెంచెం బ్రమాదంబునన్.

గీ. కదిసి యభివాదనమొనర్పఁగా యుధిష్ఠిరుఁడు కరాంబుజములనెత్తి కడుఁబ్రీయంబు
దొరల ఋషులతో నొకకుశాస్త్రరణవేది. నునిచి కుశలమారసిన నయ్యనఘుఁడనియె.

మ. సకలార్చ్య పరిపాలనోత్సవ దశా సంపూర్తిశోభిల్లుతా
వక చిత్తాబ్జ ముదాత్తసింహశరభ వ్యాఘ్రాది నానామృగ
ప్రకరా భీలవనీనవాస కృశతా ప్రాప్తిం బ్రవర్తింజె నె
న్ని కొన నాగ్ని సుయోధనప్రబల దుగ్ధీతి ప్రభావంబునన్.

మ. సరసీ జేతులుఁ డిట్లుధర్మసుతు నాశ్వాసించి పక్షాకలయాం
తరవాసినియైన దౌపదిని గానంబోన సంప్రీతి వే
గిర మయ్యంతి కుశాసనో పరిజగ్జ్నేమంకరోద్యద్దయా
తరమూర్తి న్వసియింపఁజేసి కుశల ప్రశోక్తులం దేల్చినన్.

శ్రీ. త్రిభువనానందసంధాన విభవశాలి, యగణితానంత కల్పాణ సుగుణపాళి
వివిధసునిబ్బంద హృదయోరనింద హేలి, శూరకులమూళి సాంచాలిఁ జూచిపతి

చ. కరము సిరియంపుటింతు లుడిగంటలు సల్పగ మేల్పసిండియు
ప్పరిగె లతాంతపుంబలుపుపైఁ బకళించి యుపాంతగన్నపం
జరకుక కాకిల్ మృదువచస్పరణీజ్ కలయింపఁగా నిరం
తగము సుఖిందు నీ విటంగనందగితియుటజన్మలంబునన్.

శ్రీ. కూగలారెముగను గుడిచిమొరపనేల, గణకుదర్శిపూరిపలపుకొద
మేనుచేర్చినయ్యె మానినమణి కార, వాధినాథు ధుర్జయించి కతన.

చ. అనుమ మురారీజూచి దుగ్రీపదాశ్చతనూభవ రూపకీర్తిక శో
భనగుణ విక్రమోన్నతులు పాంశులనూభవు లిట్టి నాన ల
య్యమపమరాజ్యభోగము సమస్తము వైరులపాలుజేసి యె
ల్లనదులునవ్వ నీయుమమలం బడనోచిరిగా జనార్దనా.

క. భువనత్రయరత్నా గౌ, రవశాలివి నీవ మిగులఁ బ్రాసవి గమలా
వివరింపుచునుండెమ పాం, డవులకు నిటువంటి సరికటపుపా టొదవెన్.

క. అనుటయు హరి యను వినుమం, గెన దైవమునేతి నాకకా దంబునుహ
సనపురహరు లోపయదా, రాజుపదమబు తొకలన నీ జూగెదనుగా.

తె

ఉ. ద్వాదశవత్సరములు నివలయ గాఢుగ్రిలు బాంధుపుచుగ్రిలు
నేత్రదురభ క్తిగొల్పి మది నిలచిన అంబులన్ధకర్పి ధా
త్రీ దయతాండవన్ నిను సుఖంబుల కన్ని యాహుతి-మమ్మై తా
తోదరి? యందులగిరి- శమనోద్ధవుడానీ యనంతరంబునన్.

చ. దనుజవిరోధిసల్ప- శనితాంబనతామణియతా సుభద్రా
త్తనయు జగద్విగ్రహయము ధర్మజ! సుజనీవరాస్వయా

జ్ఞ? నెనరుబూని నీవు పనుపంజనం బన్నగఁగూర్చిఁ జూడఁగా
ననయముఁ గోరుచుందు? హృదయాఙ్ఘ్రమునం దలవండు శ్రవణతయనా.

వ. అనుటయు ధర్మనందనుండు

శ. ఆపదలఁజెరచి సొందఁగద, యాపరమతి వగుదు మముఁగృతార్థబలేయన్
జూపట్టువేల్పు వీవసు, మా? పురుషోత్తమ! త్రిలోకమాస్మదవితా.

శా. నీచిత్రంబునకెద్దియిష్ట మదిచింతింపంగఁ గతకవ్యమే
తోచుంమాకని యాసుభద్ర గుణవంతుండైన సౌభాగ్యినిన్
వేచకాఁగయును మోలనిల్పఁగ దయానిర్ణద్రభావృదలం
దాచామికర రత్నకీలితశతాంగారూఢులఁ జేయుదున్.

ఉ. ఉల్లముపల్లవింపఁగ సహోదరుఁడాత్మ రథంబుమీఁద మే
నల్లునిఁ దోడబుట్టువుఁ బ్రియఁబుమెయిన్ వసియింపఁజేసి యి
ట్లెల్లబుఘల్ బృథాతనయు లెంతయు దవ్వనుపంగ రా దయా
వేల్చితదృష్టిఁగన్గొనుచు వీడొగ్గని వారి రథాధియాఢుండై.

ఉ. చారుసువర్ణరత్నమయ సౌభాగ్యోగృహకుడ్యమందరి ర
ద్వారకవాట గోపురవితానములన్ విలసిల్లుదుండు నా
ద్వారకకేగి శౌరి మును దాను శతాంగముడిగ్గుచో సుభ
ద్రారమణిం దదాత్మజుని గ్రుక్కనడించి ముదంబెలర్పఁగన్.

వ. తోడికొని యభ్యంతరావాసంబున కరిగి కుమారసహితంబుగా నమృతద్రవ్యఁ దల్లి
దండులయొద్ద నునిచి యస్పందరీకాక్షుం దుచితకార్యంబులం బ్రవర్తించుండె.

క. నావినిజన మేజయధా, త్రివరుండప్పైలమాని మృదుమగురవచః
కీర్తివినుతి సల్పి మునివర, యావలికథ నాకుఁజెప్పుమని యడుగుటయున్.

మ. అతిదీనార్థినికాయలోచన చకోరాత్రేయ! సర్వంకష
ప్రతిభాధికక్రూతకార్తికేయ! సమరప్రత్యర్థి నిర్భదనో
ద్ధత కాక్షేయ! సుధీజనావన దయాధౌరేయ! లూకైకశా
శ్వత సామ్రాజ్య రమావిజృంభణ నిరస్తస్వః పురీనాయకా.

క. పంకజదళనయనా! మీ, నాక! నుడవలేపవిలువకరి హృదయశిలా
టంక! విజయేందిరా సమ, లంకృత నిజదోష్విటంకలానిత మూర్తి.

పంచచామరము — ధరామరావనా ! బలాహృతద్విషన్నహా వసుం
ధరా ! మరాళ వాహాధీసనాథ ! శ్రీయశో నిరు
ద్ధరామరాజరాజితాగ్రి ధాను ! సన్నగోనిల
ద్ధరామరాజదంఘ్రి సంతతి ప్రచింతనాదృశి.

గద్య—ఇతి శ్రీ భగవద్రామాయాద్వీరకాండోద్ధృత కనుడాకటాక్ష వీరశాలబ్ధ సకప
సాహితీధౌరేయ యా శ్రీయశోనిరి వవిధి మంగళగతి సకప
యామాత్యపాత్ర తిమ్మయామాత్యపుత్ర సుజనవిధేయ
అనందనామధేయ ప్రశీతజైత విజయనందన
విలాసంబయ మహాప్రసంగం సంభవం

శ్రీ ధర్మ మూర్త్యై నమః.

శ్రీ పం. శ్రీ

ద్వితీయాంశము

ఉ. అలతకూన నాయశికులాలక నావృత్తిని బోధింప

లోలను గంగశాబకవిలోచన నాశిఖరిని నానా

స్థానిక సారథాంగకుచ మంజుల జాగిని నానా

బాలిక నివృథూకుసుమపూజన కేయరదళిని

మ. అనిపల్లారు సుధారసోన్మిత్రుల పోషింప

ట్లనువాదింపును నున్నచో నహింసా

ర్జుననూసుండు బలాత్మజాత మునా

పున నన్యోన్యనిరీక్షణోల్లేఖ నమనో

సీ. పనితేనిదైర గల్పనఁజేసిరొని మన దాని

నేగి తటాబున నెదురెఁబరొయింపిం

జూచి రాకొమరుని సొదిగి ఖిచ్చిచే ము

నిలిపి యవ్వరయాపనిధితోడ నెన్నె

దలఁచి మనమున నతని సొందగ్యభాష్య

గొని కుమాశీరోమణి కుసుమబాగ్య

క. కన్యాశీరోమణియు నగ్గి, బండ్లు

తాన్యోన్య మోహవిభోమ, నాన్యోన్య

వ. అంత

సీ. నిలయపంజరకేర కలరవరా

గమనీయమణిపురికల నాన్యోన్య

నబలానుదించిభాగ్యమున నొనరింప

నననోడి నడచిన నన్యోన్య

నంకముననిల్చి సుధాశ్రయ

శాత్రురజాతనేక నాన్యోన్య

చ. కుసుమకువలకుకలంక నాన్యోన్య

ల్పంకు చుణిభేదాబ్జర

ముడి నవంధర నాన్యోన్య

ముడిగొను బూరికామ నిలఁ బాడు

చ. రమణిపిలూన యానకు వినిల్చి

ద్యమము నిజాంతరంగమున

రమణసుతుండు పాన్పుఁడిగి రమ్యలతా ఫలపుష్పమంజుల
ప్రమదవనాంతరాళ పరిభాసినికుంజ కుటీరనాటికిన్.

చ. చనియట శీతలానిల వశ ద్యుతనూన రజఃప్రసన్న నూ
తన శశికాంతవేదిఁ బరితాపభగంబున మేనుసేర్చి యొ
య్యన సురసాలసాల నిక రాప్త వసప్రియ కీరళారికా
నినదము లాత్మకుమ్మలిక నిఁపఁగ నచ్చటుఁ బాసిన్దిగన్.

ఉ. లేచి నిడూర్పుగాడుపు లళిప్రకరంబు నదల్ప నొక్కడన్
ఘాచికరంబు గమ్మవలపుల్ వెద చల్లునికుంజపుంజము
ల్పాచి యొకింత డాయుచువిలొలత రంగదనంగళస్త్రీశా
లాచయముల్ గదా యివితలంప నటంచు నతండు వేసుకన్

మ. కళికల్ లేదలిరాకుజొంపములు జొక్కెన్దెనకప్రంపుతి
ప్పలుబూగుత్తు లనంబులున్ లతికలు నృద్మావళుల్ భృంగముతో
నలిసాక్షీతనురూపసంపదలఁ గన్పట్టి స్మిరీక్షించి య
బ్బలభితృతుఁడ నూనమోహపరితాపం బూనుడెందంబునన్.

వ. ఇన్విధంబున మధుర మరంద ఫల కుసుమ కిసలము లతావిసర పరిభ్రాజికోద్యాన
శుకపికళారికా కలకలారవంబులఁ గులుకుచు నుత్సుల్ల కమల కన్దూగ సారభోల్లస
తాకసార సులిత తరంగదోలికా మాలికాందోళిత కాదంబ శాచిక కదంబంబుల
లాళించు జోలపాటల యొలుపునెలుపు రంగదభంగ భృంగీసంగీత ప్రసంగంబులకుఁ
గలగుచు నితాంతకంతు శరసంతా పితాంతరంగుండగుచు నుపవనంబున సౌభద్యుం
డు విహరింపుచుండునంత.

జ. అలఘుత రాష్ట్రనాత్మజుని యౌవనరూపవిలాస లక్ష్మీచూ
డులకమితానురాగ మొనఁగూర్చఁగ జూచుకతంబునన్మది
గళవళమొంది చిత్తజుని కాకల కోర్వఁగ లేక రేబగ
ల్పిలుకలకొల్కి తల్లడిలు సెజ్జపయిం జెలులూరడింపఁగన్.

నీ. చివురాకుపెదవి వాచవికైన దరికిడాయఁగనీడు మమరోపహారములను
గ్రేగంటనైన వీక్షింప దాసన్నసంపుల్లకైరవ నవాంభోజములను
మఱచియైనను గేలమన్నింప దభిరామ వాసనాన్విత పుష్పవల్లరములను
నెట్టకేలకునైన నెదనలందదు సారఘనసారసాంక వ గంధములను

ద్వితీ సూక్ష్మానామః.

బలుకరింప దొకప్పుడు పంజరాంగ, రాత తాదికాకీరపరంపరలను
గుసుమ శరచాప పట్టనీ గుణరవలూ, సాదిరివంతత వీనులు సాకికలికి.

ఉ. పంకరుహంబకుండు మనిఁబూయక లోవెన చెట్టి నార్కృప
ర్యంక లతాంత కోరకము లానెనె గొమ్మెనుగారు మాపుతై
కింకలఁ బెట్టఁగా వెనెసభీమణుల నివిడనాడి యకుగ్గరం
గాంక ముఖీరోమణి నిబాయతవంబుల కొరంగి చెచ్చరన్.

చ. బలితపుగబ్బిగుబ్బగవ భావము పైపక కొనుచీవ నం
చలతవహింపఁ బెన్నెఱులుజారఁ గట్టితఱి : ప్థ మేఘులాం
చల మణికిఁకిణీ చరణ సారసనూపుర విస్ఫులగానవం
బు లెసఁగఁ గేళికావిసేభూయకే వచ్చి విరాళిఁదూలుదున్.

జ. ఘనశశికాంత వేదికలఁ గన్పొపుఁ గమ్మరజంపు గుంపు నిం
డిన సుమనోమరందతటినీతలుల స్త్రైలువ పుగాడ్పుతో
నెనసినవాంబుశీకరము తెల్లెడఁ జల్లునరల్లెటంబుల
న్నన విలుకాని వంతలఁ జెవంక లతాంగి చరితపునుడఁగన్.

ఉ. సారసువర్ణరత్న మయ సోధములఁ జెరిపొచ్చు నొక త్ప
గారవనీ శిరోమణిని గానక గర్భజములఁ గర్మభూ
మారశీలముఖి వ్యధఁ గుఱువెనె ప్థిపకయుఁటిఁ గేళికారి
తారనికుంజ పుంజనవవంబుల కేననొనో గెలంగుఁగన్.

క. అని మది నెంచుచు నిలువక. యనుచుఁ బా రామప్పిచు కవ్యనాతపుత్ర
చని శశిరేఖాన్వేషణ, అదితాబ్బి చానురాగి పందఁ భమునన్.

స్త్రీ. కలకంఠకుల కంఠకలనాక నలునావరణ దయోవ్యమనసాలరాని పల్ల
నవభృంగరవ సంగత విజయ లవణీతరణ మనవన పురియల నగన
సుకదంబకకదంబ మునునచ్చ గలికావృత్తి వృణిత గుఱుము చలనవిక్రమమీద
బిసబాతవిస రాతశనోనిగి మువిత సోగిత కటలికారి కుల సమము
మంజుతరగోస్తనీ కాయమోగ మంజు, లాతర రాకత్పిత ముగిలెలాంబయంత్ర
పార్శ్వనిర్మిత సుమగ్నభాగములనా, నగనిబావనఁగానక యురనియగని.

మ. తొగనెత్తావికొలంగనీటిచలువనీ నోర్చిఁ దయంగ్రమ్మఁ గొ
జ్జగిపూదేనియ యేటి కొలువదరిన్ బాడ్చి రానిచ్చపుం

- జగితలొక్కత వితర్కిఁ బెమ్మెరలు మైనిండించఁ గనవచ్చును నో
 లిఁ గరంబూనిన పుంశలుం బొదలు నాచీకొమ్మివీక్షించుచును.
- క. చేరఁజని ప్రియవయస్యలు, గూరిమిఁదమిఁకొత్తఁ గుమిఁదమిఁకొత్తఁ
 సారమధుర మృదువాచా, పోణత నూరఁదంచి పలికిరి కమ్మెరలు.
- చ. సునిజగంధి మమ్మునిమిషం బెడఁబాఁయనిదాన నోట వే
 తెఁపుననాటతోట కరుడెంచితివమ్మ మరందనాటి ని
 యుకారు తెలులీదితమ్మ ఘనసారపు తస్సల నీపదాన్వ మే
 కరణిఁ జరించెనమ్మ కొరగాములు నెల్లునటమ్మ యాతికి.
- ఉ. ఇమ్మహి లేతజవ్వనపు టింతులు కాంతులఁ గోరగమ్మ చి
 త్తమ్మనఁ దాల్చివీడి పరితాపము చిట్లు పశించెను నా
 యమ్మగునమ్మ యింతవల పొరడి పుట్టరటమ్మ నెమ్మెరల
 దిమ్మకి మాగుబారి కీటు తెంపువహి తు గటమ్మ పోయి.
- ఉ. చందనగంధి! కుందనపుచాయల సోయగములో వాసిండు నీ
 యందపు మేనిసొంపు మదనాంబకవహ్ని శిఖాదయంబు నది
 గండెగదమ్మ నెమ్మెరగముకై వడి జాబిలిఁగన్న చమ్మమ
 టికిం దలపించెనమ్మ ప్రకటింపకుమమ్మ కడిండ్లి దవములో.
- చ. బలుశిఖి నెమ్మి చిలగ ప్రితిపక్షి సమీరుఁడు చిమ్మరీఁడు గో
 యిల నెరినిప్పుకలో గురియు దృష్టిభుజంగమవేణిబింబమం
 జులమగుఁజూవి బుష్పసమశోభితనూలత బాణిపల్లవం
 బుల విలసిల్లు నీవిపుడు ముద్దియ రాఁదగునే వనోర్వికిన్.
- చ. అనుచు ముఖాబ్జమెత్తి నయనాశ్రుకణంబుల నొత్తి యున్నత
 స్తనయుగమధ్య హారమణిజాలముఁ జక్కఁ ఘటించినీప్రియుం
 డనవరతింబు గూరిమి బయల్పడ మిక్కిలి గారవించఁగా
 నెననెదవమ్మ సంపదల నింతుల నందఱికంపై మేటివై.
- ఉ. ప్తాలిక ! విస్ఫురన్చికురపాలిక శాధరితాసితాంబుభృ
 న్నాలిక ! చందనాదికఘనదుర్మశోభితకేళికావనీ
 పాలికఁ గమ్మపూబొదలపజ్జఁ జరింతమురమ్మటంచుమ
 త్తాలికచలో నవాబ్జరచిరాలికఁ దోడ్కొనిపోయి యంతటన్

- జ. అసిద్యశగంధబంధురతరానిల్లనిగక గంధర్వపుత్రికా
కుసుమపరాగశోభిత నికుంజములన్ బుద్ధివృద్ధిచేయు
ల్లసితసరోజ్జ్వలవకలాప సమేతకరోకాంతములన్
బ్రసవమరంద నిరుకారులపజ్జ్వల పరివారం నౌతుకంబునన్.
- సీ. కొదమతుమ్మెదపిండు చెదిరినల్లవలన నెరిగినదాలు నేమనాసలగుట
బగువెత్తిరాచిల్ల- పరిమూలమున నెరిగినదాలు నేమనాసలగుట
దరలిరాయంచమై త్తములు మానసముల నెరిగినదాలు నేమనాసలగుట
మదరథాంగకులంబులను నెరిగినదాలు నేమనాసలగుట
దత్తరంబుననిజరజోన్మత్తిమనె, పాదములనెరిగినదాలు నేమనాసలగుట
జారుమలయాచలమరు త్తిమనె, పాదములనెరిగినదాలు నేమనాసలగుట.
- సీ. పొగరుగుబ్బలతోడఁ బొత్తునీమనఁబాలు నెరిగినదాలు నేమనాసలగుట
కలికిలేగోళ్యతోడఁ జెలిమిబూనఁగదంగ, పాదములనెరిగినదాలు నేమనాసలగుట
యదుగుచాయలతోడఁ గడునెమ్మనాసలగుట, పాదములనెరిగినదాలు నేమనాసలగుట
మధురోష్ఠములతో న్నెత్తిఁబెట్టి మెలంగు నెరిగినదాలు నేమనాసలగుట
సరసబాహులతోడ నేస్తుమున నెరిగినదాలు, పాదములనెరిగినదాలు నేమనాసలగుట
యనుచు నన్యోన్యచతురవాక్య మ్రవంగ, పాదములనెరిగినదాలు నేమనాసలగుట.
- జ. బలరుహగంధి నేచునలిశానకరోకాంతములను
బుల మదమత్సరాగ్రహ నమస్కరితతో నెరిగినదాలు నేమనాసలగుట
త్పలదళనేత్రయోగ్తు సుమనస్సవనాన్వ యవక్రికాంబుము
బెలుచఁగలంచెగోగఁజెడిమ న్నెలుదినుసరించెఁ జెచ్చెరన్.
- కా. కేలంగైకొని పూవుగుత్తు లొకపగ కేళాక్షి నీలాగతిన్
బాలారత్నము నోర్చు నైవ నెద నంటుదాకి వ్రాతెన్వెసన్
మోగిన్దతుక-చరీతి నోడి చనఁజూఁభోగములం బెక్కు-చం
దాలం దామచతుంబు వేడుగతి నంతిన్మృంగ నాదార్భటిన్.
- స. ఈరీతిబలు దెరంగుల, నాకీతికంబుగిట్లు నాకికిశృంగా
రారామకీరీడాకల, నాగతిచేఁ గాలయాపనము నేసి యటన్.
- స. నాళికనాళాశనాళీ కనన్బూరి దోరీకృతోద్ధరి భోలి సహిత
మంగీకృతాంభోజ భృంగీకృతాభంగ సంగీతమాధురీపంగతంబు

శ్రీతానిలకిశోర ధూతాంబుజ పరమజాతావ్యతాష్ట దిగ్దాంకంబు
 తీరామృతదళిఖిర్జ్వరామలకముఖ్య సారాగమమహారి శోరధింబ
 చారుతరశీతలాంభః ప్రపూరమధుర, తానిరాకృతసురగో మధాగనంబు
 గ్రాంచకోకాఘ కలకలారవ వికీర్ణ, మగునొకానొక కాసాగ మనసి చెలులు.

గీ. అనిమిషామోదకర భువనైకభూతి, మంగళక రాజ్యరేఖానమగ్నితయుల
 నాభిమత రాజహంస రథాంగయుక్తి, గలిసి హరుడనమించు నాకొలనుడాగి.

చ. వెలిజిగికట్టుపుట్టములు విస్పి సరి తటి నిల్చి పావడల్
 పులిసకటిప్రదేశములఁ బూని జతల్ గొని యల్లనల్లనన్
 గొలనికిడిగ్గి రక్కుసుమకోమలు లంఘిసరోజయానకా
 శలము ద్రిపన్ ఘటింపఁ బెలుచు దదుపొతమరాళ జాతికిన్.

కా. ఈరీసిన్ సలిలాకరాంతరమునం దింతుల్ ప్రసేపించి యు
 తేరాజీవముల స్థలంచి తొగలం జెండాడి జైవలన
 శ్రీరాజన్ బెకలించి మల్లమధుపాలిం దోలి చంద్రవృత్త
 శీరత్నంబుల బెట్టనిల్చి జలకేళీలొలతన్ గొలంగన్.

చ. అపుడొకబోటి కాంచనమయంబగు కొమ్మున నీరునించి యు
 క్కపాలతిమిదఁ జిమ్మ నది గ్రుక్కనదోయట మోముగ్రమ్మచో
 జపలమ్పగాక్షి కేల్లవపసన్ దగి జాబిలిమున్ను గొన్న ని
 ద్దపుకుచు లిమ్మటంచు నొగిదమ్ములు చామరికట్టె నోయనన్.

తా. ఆయమృతాంశు బింబములు లంబఘనీరము బల్లులాడినల్
 చాయలఁద తుక్కుచాగ్ర ఘనసారమృగీమద మంకుమద్రీప
 శ్రీయుతమైసరంబు విలసిల్లెఁ బరస్పరమైతిగూడ గం
 గాయమునా సరస్వతులకై వడి లోచనకౌతుకంబుగన్.

చ. అతులసరోవరోభయతటామల నూతనపత్రకోరక
 ప్రతతినవాంబుజా కరశరత్ప్రమదా నికరానుబంబ సరి
 తతులెసఁగెన్ బరిస్ఫురితత త్తనురూప నిరీతుజోత్సవా
 గతఫణిలోకయావతముకై వడిఁ జూపరికద్భుతంబుగన్.

చ. జలకములాడి యిట్లు జలజాతములుల్ జలజాకరోసరి
 స్థలికరుడెంచి చేలములు దాల్చి నెబ్బుడయొక్తి కప్రభం

గలవే మలంది కన్దవలఁ గాటుకఁదీర్చి మృగీమదంబునం
దిలకము లూని ఫాలముల దీప్తవిభూషణ భూషితాంగై.

నీ. అలకలు కడిచూర్చె నగుణోష్ఠయొకతే మం బరమిచ్చె నొక్కయంబరవలగ్న
గూర్చెఁ గంచుకమొక్క కుండలిరోమాళి కమ్మపూసకులూన్చెఁ గొమ్మయొకతే
కజ్జలకచయొర్తు కాటుకనలరించెఁ బరిమళంబిడెనొక్క వేద్రగంధి
గుణరత్ననిధియొర్తు మణిభూషలునిచె వీవనవీచెనొక్క పావనచరిత్ర
చంద్రముఖియొర్తు నెమ్మైన జంద్రమలఁదె, బూనెనద్దముముకుర కపోలయొకతే
యొక్కలతకూన తెలనామలూసఁగఁగూర్చి, జననతనయకు లేవతీతనయకపుడు.

కా. శాణోల్లిఁగ్గమనోజరాజ నిశితాస్త్ర శ్రేణిలో నాఁబృథు
శోణిలో రత్నవిచిత్ర భూషణసమారాధ స్వదేహద్యుతుల్
రాణింపన్ ఫలపుష్పకోరకరసపాస్రిలంబన్లనానాతరు
శ్రేణీచ్ఛాయల సంచరింపుచు మనస్థేమానురాగంబునన్.

చ. సాలపు వహించి నిల్చి రొక్కచో మలయాగమరుత్కొశోరసం
చలితతమాలసాల మనసారపటీర కదంబనింబమం
జులవనవాటి కాంతరవిశుద్ధసుధాకర కాంతకేళికా
నిలయసమీపమాత ధరణీరుహమూల సువర్ణవేదికన్.

గీ. నిలిచి యచ్చట వెండిగిన్నియలమున్న, నించియునిచిన సుమవారుణీరసంబుఁ
దరళమృగశాబకాతులు ద్రావిత్రావి, యంతకంతకుఁ దన్మనంబావహిల్ల.

ఉ. చానలలోన నొక్కయెలజవ్వని నిగ్గనలేచి కొమ్ముడిం
బూనినకమ్మ గొవ్విరుల పుష్పాడిరాల జయోధరోద్ధతిం
గౌనువడంక హరిగలతికల్ చెదరన్ జరణాన్బనూపుర
ధ్వానముతో నటించెఁ గనుదమ్ములు చెందొవచెల్వుఁ బాల్పఁగన్.

నీ. తొలుమొగుల్ తెగనుండి తొగఁగుముక్తాపరంపరలు నానతలకొవ్విరులరాలలి
గుసుమచాపమదేభ మంభోచ్చులతేగ్రతు శాటినాఁబాలిండ్ల బైటచెదరఁ
జెందిమ్మిలేకులఁ జెవగుతేల్లన సోఁగకనుదోయిమాడ్కి నల్లడలఁబాక
నుదురాజువలనఁ బెల్లులుకుపెన్నెలపోవు నామొగఁబున రిత్తనవ్వుదొలకఁ
బృథుపయోధరభాగ సంభృతిఁగలంగు, చదలనాకొను దీవసంచలనమొందఁ
గరపదాంగద ఝణఝణతొగ-రమొలయ, మగువయొక్కతె నర్చించెమదముకతన.

చ. వెలదులు గొందఱాసవపు విస్మృతిఁబాణి నరొసవల్లక
లలితరవంబు పొత్తున మెలంగని గీతిక శారవాన్యముతో
సలిపి రనేక భంగుల విశాలనికుంజ కుటీరవాటికా
చ్చలదళినీకదంబ సరసస్వన రంగదుపొంగసంగతిన్.

ఉ. ఆతలిరాకుబోడుఁ లిటులాసవహీనమదప్రభూఁడని
ర్హేతుకహాసవాగ్వికృతి నృత్తకళావికారభూరిచే
ష్టాతురతన్ బ్రవర్తిలి తమంతనలోఁ బెలివూని నీరక
న్యాతిలకంబుఁగన్గొనిపిరియంబునబల్కిరిమఁ జాభాషలన్.

ఉ. మానవతీ! సుధామధురమంజువచోరచన్దైకచాతురిన్
వీనులకింపుసొంపునొదవిందుభవత్ప్రియకీరమిచ్చటం
గానమునిన్నుఁ బాసిత్పటికాలముదానొక చోటికేగదా
యావనికాచుకొని ఖిలపయింగనుపింపది జేమివింతయో.

క. సురద్రావియాటపాటల, సరసవిపంచీనినాదసంగంభములం
గరమలరంగమనమిటమదిఁగెరలి వనీభూజశుకసఖిత్వముకనిమిన్.

ఉ. వేచొకపుష్పవాటి కతివేగమునంజనబోలు నివ్వనినన్
కాటియ బూనిరిత్త వెడకంబనిలేదిటురమ్మవోదమా
యారడిచిల్కలన్ గలసి యంతటనింతటనుండుదన్వలం
బాటదుకూర్చి నీవువెనుపంబొడవైనదిగాననావునున్.

గీ. దినదినమునావలనఫలంబెనసి వృద్ధి నలరనేనెంతమాటాడవంతమాట
మగుడనాడ నడల్ప నేనెగిరిపడును, నతిగెవనతుకఁగొని నెచ్చుమునఁ జలి.

ఉ. ఆనగరానియీస్మరశరా నలవేననఁగుందు నాకునో
మానినులార ? యాచిలుకమాటలు నూచులువోలే నెంతయున్
వీనులుగాడిపాటు వనవీధులయందు విపక్షవృత్తిలొ
నూనిమెలంగు దాని మనమూరకయుండక రోయ నేటికిన్.

చ. చిటుతతనంబు నాటగొలె జేతనపెంచిన ముద్దుజిల్క న
న్దొఱగివిపక్షవృత్తి వెసనూలొగ్గనివోవ వనదుఃఖమాలిన
క్కఱఫలభంగ కాంక్షల మొగంబులఁ గోధరసంబుఁగాల్చి తా
మటిముటిఁగూయఁ గీరనివహంబెద నాయెడవైతిఁగోరున్.

- వ. అని పలుకు శశిరేఖం గమంగొని వయస్య లిట్లనిరి.
- చ. కడుపునఁగన్నవారి పయికన్నను వెంచినవారిమీద నె
కుడు బ్రియమందు) కావునఁ జకోరవిలోచన యూరకిమ్మెయిం
దడయగ నేల నేవనమునం బెరచిలగలగూడియుండునో.
- కడువడినీదుచిలగ వెదకందగు బోదమటంచుఁ బలుకుచున్.
౧. వనజవదనఁదోడికొని బోటికత్తియ్య లచటఁబాసి మఱియు నాటతోటఁ
గలమదిరుగు శుకనికాయంబులో ముద్దు, చిలుకకానఁబడమిఁదలఁకితలఁకి.
౨. కృతకాద్రికూట నిర్దత నిర్మలాంభోయునీ తీరమాకందబృందమరసి
పరిపాకనిర్దళత్ఫలసమావృతదాడిమ మహీరుహ కదంబకములవెదకి
మరుదుచ్చలతేళి సగనీతటనమేరుభుక్తుర కదళికాగములఁజూచి
జలయంత్రికట నిస్తులసాంద్ర గోస్త నీఘనకాయమాన సంఘములనెమకి
పొంచియెడనెడ జాజిపూచొదల మాధ, వీలతాదుల గొజ్జంగివిరులయిండ్లఁ
గలయ వీక్షించి యచ్చోటఁ గలికిచిలుక గానఁబడకునిగ్గ నెమ్మదిఁగలఁగి కలఁగి.
- క, ఈమాటతోటలోపల, నేమెడఁగనుసి పదయ్యె నేవనమునకుం
బోయెనొ చిలుకం జతనొని, గూఁగూచోటులను వెదకనగు రాజిలుకన్.
- వ. అని బహువిధంబుల శుకాన్వేషణాయత్త చిత్తంబుల నమ్మత్తకాశిను లుండునంత
నక్కడ.
- ఉ. అర్జుననందనుండు నిశితాంగజ బాణవిషాదవేదనో
త్సర్జితధైర్యుడై చెలువదానుభజింపుచు నైందవోపల
స్ఫూర్జితవేదికంబొదలును న్మకరంద రసోపశాక్షలన్
గర్జిలు చిలగఁజూచె నుపకంఠ గసాలమహీజశాఖికన్.
- క. కనుగొని యబ్బరపడి ని, గ్గనలేని రసాలభూరుహాంతికమునకుం
జనితదూ) పరమాలో, కనజనిత నవానురాగ కలితాత్మకుడై.
- క. కీరములులేవె జగతి న, పారములు దీనితో శుభశీరేఖ
తారుణ్యలక్ష్మి నెయ్యది, గోరంతసమత్వమూనఁ గొనకొన చెచటన్.
- క. బలకృష్ణులకిలఁగల రా, జులు గానుకలుగ నొసఁగు శుకములుకేళి
నిలఁగాంతర మణిపంజర, ములనలరఁగ వానిచెల్వములుగనుఁగొనమే.
- నీ. నివిజాధిపతికూర్మిజనరాలి కేళిమందిరపాళి జక్కెర దిండిపులుగు
ప్రసవకార్ముకశాలి భామినిమృగుపాణి సారసాగ్రవిహార కీరమొక్కొ

- పంకేరుహాసన ప్రమదాసభాంగణ వరరత్న పంజరాంతరభుకంబా
రజితభూధరరాజ రాజీవలోచన నిలయఁబున మెలంగుజిలుకయొక్క
గానిచో నిట్టిసకలలోకప్రశస్త, యాపశుభలక్షణ కళాకలాపమహిమ
మహిమసలుదాని నండజమండలమున, నవనిగమగొంటి మేద్యగుర్వచముగాఁగ,
చ. అడుగులుగెంపుతాఁ గిలుకుటఁదియ లందము చచ్చితామెఱుం
గెడలఁగఁదొక్కుటెక్కలపయి స్థలరంగు బలాశకోరకం
బడుగున దోయజాలిన ముఖారుణకాంతియుఁ జూచి నెమ్మది
న్గడుఁబ్రియమావహిల్లఁ జిలుక న్వేసఁబట్టికొనం దలఁపుచున్.
- ఉ. పొంచిరసాలభూరుహముపొంత వినిశ్చలదేహుఁడైకటా
మౌంచలపాలి దానిపయినాని కరాంబుజ మెయ్యసానియ
ప్పంచశిలీ ముఖోపముఁగుపట్టె సరోజమరంద మాధురీ
ప్రాంచితవాగ్విశేష సముదారముఁగీరము సత్ప్రచారమున్.
- క. పట్టుకొనిగేలఁ గవ్వడి, పట్టి శుకము గరతలంబుపై నేరిచియ
చెట్టునకువచ్చు కతమున, నిట్టిదిరాచిలుకఁ దొరక నేమనవచ్చున్.
- చ. అనిమదిసంతసిల్లి చిలుకాయశుకానకు నిన్నునాడు సా
మ్రానికనుగొందు నాకుఁజెపుమా యిపుడెచ్చటనుండివచ్చి నీ
వని కెటనుండుదాన వనివార్యకృప నినుఁబోదువారవే
మనికి వసించియుండెదరు మానుగ నున్న తెఱఁ గలుంగఁగన్.
- క. నావిని దూరితభయ పీ, నావిలమతి యగును నలని కనియొఁజిలుక రా
జీవమరంద మధురవా, చావైచిత్రీ విలాససంగతినెలఁగన్.
- గీ. వినుము నీ మేనమామకుననుఁగుపట్టి, చెలువముల పుట్టినిల్లు విశేషసుగుణ
వల్లికావాలము సతీమల్లీకయన, వరలు శశిరేఖ పేరునీ నెఱిఁగినదియ.
- క. యెన్నఁడుఁజూచినయది యో, కన్నులకానందరసము గ్రమ్మఁగనీరూ
ప న్నెలఁతవాటఁగొలెఁ గూ, దున్నీరును మఱచియెప్పుడును మనఁగుచున్.
- గీ. అత్తెఱఁగోటింగి చెలితాల్మి కత్తళంబుఁ, జిగురుబాకున నరవరజేసి మనసు
దూరి యభిమానవి త్తంబుఁ జూరగొనియె, నేది మగటిమి వెడవింటి రావకొడుద
- ఉ. అంతములేనికూర్మి నను నాత్మఁదలంచుచు శయ్యఁబాసి యిం
తంతనరానికఁతు నిశితాశుగవేదనఁ బూనిరేబగల్

- జింతలవంతలన్ జివికి చేడియయొక్క- తె కేళిమందిరో
పాంతవనస్థలిం దిగుగుఁ బల్మరు దైనముఁ మారుచున్నదిన్.
- చ. అలికులవేణి యిట్లు విరహార్తి వనీసుమకుఁ జవాటిలొ
సొలయుచునుండుదాని వెతఁజూడఁగనోడి మదాప్తకోటి ని
న్దలసిచరింపనీ యుపవనస్థలి కేనరుదేరఁగాంచి కే
వలకృప నన్నుఁబట్టుకొనవచ్చినఁ జిక్కితి నీచుచేతికిన్.
- గీ. నలినలోచన చిన్నటనాటనుండి, కూరిమిదలిగ్న మధురోపహారములిడి
పెనుపఁబెరిగినదాన నేపెఱుకుకంటు, గాను వినుమయ్య యొకమాటకరుణతోడ.
- ఉ. చక్కెరవింటివాని నెకసక్కెము నేయఁగజాలనట్టి నీ
చక్కదనంబు జవ్వనము చందముఁ గన్గొని నెఱాహమాత్మలొ
నెక్కొని వేగుదానిఁ గరుణింపక లాఁతిగఁజూపుగయ్య లో
నక్కట నీవెలుంగవె నునంగును బేగజ మాట నెమ్మదిన్.
- మ. అనవినికీడిపట్టి హృదయాబ్జము ఘల్లనఁ గీర రాజముం
గనుగొని పలుకునావలనఁగాదె మనోజనితాతశత్రు వే
దన నలగోల దాలిచెఁగదా యికజేగతి పైఁచువాఁడ నం
చనుగతనెఱాహ దాహ విచిత్రాత్మకుఁడై యుర్రఁడంగకంగకున్.
- గీ. కన్నుఁగవఁజొచ్చుఁదలఁచూడఁ గిడలుజూగు, సొదెనుసురనునవ్వునంచలనమొందు
గరముఁజెక్కిటగనియించు దుగవగాహ, మానశరళాత శరదూయమానుఁడగుదు.
- క. ఇట్లు దురంతకంతుశర సంతానవేదనాకాఁగింత స్వాతుండై సుభద్రానూనుం డు
న్న సమయంబున.
- గీ. నీరజద శేషుణు సుఖాన్వేషణాను, రాగ తత్సరలయి సుమారామసరణి
వచ్చుచోఁ దమనోగ్రు వివ్వచ్చవనుఁగుకొమదు కెంగేల రాజకీరమును గాంచి.
- క. కంజద శేషుణ తావక, పంజరకేగంటి గీరిపిపట్టి కణముఁన్
రంజిలుచున్నది యింక వెద, కంజవడిమీంపు కొరుకము దైవారన్.
- గీ. అని యనతిమూర, మునఁ జకోరాక్షులొక్క గుఱ్ఱగొఱ్ఱఁగిమాటున గొమిర నునిచి
మంజుభాషిణి యనునొక్కచుచ్చకఁటి, నలనుభద్రాకుమారుఁడాయంగననుప.
- మ. చని యచ్చటఁ గిరీటిపుత్రుఁ ద్రిజగత్సంస్తప్య చారితుఁగ గ
న్గొని కేల్కొట్టి మరందబిందుమధురా నూనానులాపోపరం

జనమై పొల్చుభవశ్రీ-రాంబుకుహ రాజవీరిని నూనీరి
దనకేళీగృహ పంజరస్థమని యిద్దాత్రీ జగజింకగన్.

క. ఆశుకవి సప్రవరావన, కాశలము వహించిదాని నైకొంటినిగా
నాశుకవిప్రవరావన. కాశలము వహింస నీకుఁగర్జమకాదే.

చ. నిరుపమకీర్తిఁ ధూత రజనీకర? నీకరసీమనీమనో
హర శుకమొప్పుఁగాంచి మణిహాటక కాంచికలాప మానసాం
కురిత నిరూఢలజ్జమెయి గొజ్జఁగిపూఁబొద పజ్జఁదాఁగివే
గిరపడుచుండు జాలిగొని కీరమువేగొనివచ్చునంతకున్.

ఉ. నావలభేదిపాత్రకుఁ డనాహతమోహత మోనిమగ్నుఁడై
తావలమయ్యె మాటుగొన దానికి నేమి నికుంజవాటిబో
టీ వెస నాదుమాడ్కికి ఘటింపగదే జగదేకసోహినిన్
నావలవంతదీరఁగ మనంబునఁ గోరికలూరఁ జూచెదన్.

చ. అనవినిమంజుభాషిణి నృపాత్మజుడెందము సీరికన్యకా
మనవర్పురీనిమగ్నమని మానినిడాగిన తావుఁజూప న
ల్లిన గనుసన్న నాతఁడు చలన్ని బిడేక్షుణ చంచరీక పా
లినిగుడజేసెఁ బైపయిని లేమముఖాబ్జరసాను భూతికిన్.

జ. మునుచికురాంధకారమున మూఁగి వధూముఖకాంతి నిర్ఘారిన్
మునిఁగికుచాదుఁ లూతగొని మత్తరుల న్గన దూర్మికాచయం
బు నెనసియూఁగియూఁగి నునుపొక్కిలతామర దూరికఁగ్రుమ్మరిన్
గొనకొనవయ్యె నర్జునుని గూరిమిఁజట్టి కటాక్షభుంగముల్.

జ. రమణికటాక్షవీక్షుణ పరంపరలన్ ఝషపాలి యాన్యపో
త్తమపరిభాసితానన సుధాకరకాంతి సుధారసప్రవా
హమునకు నొయ్యనొయ్య నెదురై తమచారకటాక్ష దృష్టిజా
లముబయి కొన్న గ్రమ్మరి చలత్వమునన్ మునిగెన్ ద్రప్రపాంబుధిన్.

జ. మఱియుననూనరాగ రసమగ్నత నవ్విజయాత్మజుండు ప
ల్మకుఁ దనరూపకాంతి సుకుమారతలన్ దిలకింపగొంతుఁ జ
త్తరమును మోహము న్బెనఁగఁ దన్వికుచాంతర హారపాలికిన్
మెరయు బ్రియాంగవై భవసమీక్షుణఁ బొంగుఁ ద్రప్రపానతాన్యధ్యై.

ద్వితీయాంశావసానము

శు. అవనీపాలనుతుండుఁగామినియు నిట్టివోష్టవృత్తి నున్నాఁడు

క్త వయోదూపశుభాంక వైభవవిరేఖలఁగి నాజాతము

రవికారపత్రిరుద్ధ మానసములన్ రంజిల్లి శాభావలము

చి వధూతీమణి మంజుభాషిణి వచించెం త్రోసిపెట్టెన్ బిల్వము

ఉ. రాజకులావతంస? యలరాజముభీషల నిర్మనూనగా

రాజవతంస శాత్రువుఁ దిరస్కృతి సల్పునెన్నోయి నాచును

దేజము మున్నువిన్నయని దీప్తకటాక్ష నిరీక్షణము

శ్రీః జెలువొందఁ గన్నయది చిత్తి మన మ్మనముఁ గలదు

చ. చెలువకు నాటియున్నయని చిత్తి మనము నాచును

దలిరులయాన దాని రసదాదకి మామనము నాచును

గళవళమొందనీక కుతుకయిన వేసి నున్నది నాచును

త్రులమముబోట్లుసంగెనముఁ బొల్లునిఁ గావలముఁ బొల్లిచ్చును

క. అనవిని తెలయూని కరం, లున మెలఁగెను నిలువలెను

చినవారికడకుఁ గొమ్మని, నునుకొనికొలుపునాచును

గీ. ఇష్టమృష్టఫలాభిసంత్సర్గిరేకేష్ట, యలరాజమునాచును

నాశుకం బిచెకొమ్మనియనెనుమహా, భాషించెను నాచును

మ. చిలుకంగైకొనివేగ వీడ్కొని భవద్విప్రభావమునాచును

ల్పులతాతన్విపయి స్సృపాలయని యభయమునాచును

జ్వలకేతెంచి త్రపాతతాస్సగువయ నాచును

గళమ్మరిన్ శశిరేఖఁగాంచి పనికానె నాచును

ఉ. కన్నియనీవు రూపజితకంఠుఁడు పాశురముక్తనాచును

సన్నవనదుఃమాంగిణి విశాలనిలంబు నుదయించునాచును

వెన్నెలకేని మానికపువేకల నివహించునాచును

రిన్నికటంబునన్ మనకు వెన్నె-నుజా నాచును

చ. అనిశశిరేఖఁదోచుకొని యదృకుఁబాసి లతాగుహనాచును

ననిమిషరాజపాత్రుని కటాక్షునీక్షణపాతి నాచును

వెనుకొనియెం బయోజముభి వేణినిబట్టెనుమహానాచును

సేనలకు మూఁగుశేలివనసంగతభ్యగ కలూగము యాచును

శా. ఆరామామణి నీగతిం బ్రీయవయస్యలో నీళ్ళు గోల్పోయి కంట
తారాభ్యంతరకుంజవాటి సుమనస్త్వల్పబలం కట్టి
ల్వారం దారువసింది చెఱలెలఁ దదీయస్వారణ సజలను
ర్వారానంగరుజో పశాంతి కరవాగ్నైచిత్రీ వత్తిల్లెనన్.

చ. అలఘుసదధ్వవర్తన సమాదర మూని నీగతియీగానమః
కలన నినుండనం బొలిచి కాలగతిం దమిజన్మపద్మినిన్
గలసిన పాతకంబపరకంధిజల ప్రవిగాహనంబునన్
దలఁగఁగఁజేయ నేగెడు విధంబున నేగె దినేంద్రుడైసన్,

సీ. సంధ్యానటద్గీశ విభూషణాయత పణిఫణారత్న గభస్తులనంగ
జరమాంబునిధిజల స్నానార్థి మునిబద్ధ తీరదుఃకాసాయదీప్తులనంగ
గంధినాయక మదోత్కటసామజోపరి సలలితారుణ కుజచ్ఛాయలనంగ
నధ్వగాహితజైత్రీ యాత్రాసమారంభ రతిపశౌర్యానలద్యుతులనంగ
దృఢనియమతత్పరావనీదేవనికర, కరపుటిక్లిప్త విమలాఘృతాశరనికాయ
దళితమందేహదేహరక్తరుదులనంగ, జననూ నుతిజేయసంజ తెంజాయలడర.

చ. కనుగొన నేనుపద్మినుల కైవడి దవ్వలనుండ కెప్పుడిం
పొనరెడుకూర్మిఁదన్నెడలనుండంగఁ జెల్లునె వాయణీవధూ
జనితనవానురాగ వివశత్వము బూనె ఘనాధ్వవర్తియౌ
నినున కటంబుఁ గ్రమ్మఁజె సహింపక చాయ విచారశీలయై.

సీ. వరసమాగమవేళ నరసి రేచాన చన్ద్రవఁబూయుకన్తురి కాంతులనంగ
సాంధ్యనర్తనకేళి సవరించు మడిగాసుమల కేని కుత్తుకతరుకులనంగ
గమలజాండవనంబుఁ గలయంగదిగ్రమ్మరు సమయసామజ తనుగ్భాసులనంగ
నిజవిటసంకేత నిలయంబులకుఁబోవు నభిసారికలనసనాంశులనంగ
గొల్లయిల్లాండ్రీ వయనెల్ల గొల్లగొనిన, మాయగొల్లని మైజిగి నూటలపడచి
జారచోరులు మిక్కిలి సంతసెలంగఁ, గలయవల్లడఁ గటికచీకటులు బొడతె.

చ. సరసిజముల్ ముడింగె మునుసత్పథవతకానుఁ డొయినందుదా
గరముల గారవింప సిరిఁగాంచి ద్విజేష్టరసానుబంధబం
ధురతల మించి యీకుముదినులో నగ నాధవియోగభిన్నతలో
బొరసితిమంచు బద్మినులు మార్పిలికన్నులు మూసెనోయనన్.

- శ్రీ. మః కారిలవిభూత బృందారకౌపగా పామరవిదేవభూతము అనంత
వ్యోమేంద్ర నీలహస్తోపనిషత్కల్ప సాగరేంద్రవర్షాపుష్ప
సముదగ్రోనిగాభ్యయమువాతరంగిణీ సముదాతరమహేదేవలకంఠ
వభిలకందర్పకిరీగాకాలవైద్య సమృద్ధిరేకసోదశ్యభూతకలకంఠ
రాజరజనీ వినాహసంభ్రమసమగ్రీ, మరవధాన్యదా కిరచితి తక్కిజాత
రంగవల్లికలన నభోరంగమెల్ల, నాకిమిపుత్రుల నకలలరెవంత్.
- శ్రీ. కువలయానంద సంధానకుశలతాభి, రమ్యుడే వేదలయ నామరంజితీ తు
నమకులెత్తిన పటకటీరమన నేల్పు, తునికవల్లికానాగిల్లు నానాభ్యు
చ. గురుతగమైమనిం బెవలగు తోగ్రహణంబు నానాభానాభ్యు
స్ఫుగణమిషంబునన్ మోక్షయ బోధనమ కిరవర్షసా, నా
ద్వరకిరణాభ్య శాతనభి ధూర్వహాశ్చేయమనానాభ్యు
సురమగు మత్త కేసరినోకమనన్ తమనోక చక్రవర్తి.
- శ్రీ. భారపువంతనూతి కవచాభి రంజితానామరంజితీ
కైరవరాజి సారభవికస్యకానానాభి రంజితీ
వేరెమునాశై ప్రస్ఫురణ రంజితానానాభ్యు
ల్వారె వారిన్నభోరంగన మానకంబునానాభ్యు
వ. ఆసమయంబున.
- శ్రీ. తొన్ననవింటివాని విరిగోలలగాడిని నిండు నానాభ్యు
వెన్నెలవేడికిన్ గడచు నీరగు నానాభ్యు
జెన్నదొంగి నల్లడిని చేడిమ నానాభ్యు
డన్నివసింపచోవ వచునన్ గదలచు నానాభ్యు
- శ్రీ. అచ్చట నిల్వకొక్క- నానాభ్యు
జోచ్చలదు న్మరాళిప్పరినోద్వల నానాభ్యు
జొచ్చిన నందరు బాసి మునునోద్వల నానాభ్యు
వచ్చునె నీనిలాశ మునునోద్వల నానాభ్యు
- శ్రీ. అనివిరహవ్యధావివశ్యమైవలె నానాభ్యు
తన మమవల్లిహోది చుటానుడి కిచ్చునానాభ్యు
గనుగొనిచేతులరచుచు కిచ్చునానాభ్యు
యునిచిన లేని నానాభ్యు

హ. పిదిసుఖాప్తి బాధాయక నిజేశులకాగిళులందు నెప్పడున్.

మూచినతంకెడుల్ బలె విభూషణభూషిత దేహవల్లికా
రోమలబోల్చు కన్యకలురోయ స్మరార్తి గృహింప నింతగా
నోచితి మీరలూరక ననువెతలం దెరలింప నేటికిన్.

మ. కిలకింపం బ్రతిపక్షి రాచిలుక జాలిదేవీషి చైతుగ్రిండు పూ
డిలుచేదాల్పు సదామధువ్రత గుణాన్వీతుండు పాణింబు దా
యలు గాడ్పుల్ శశియంక కాడు పికమయ్యయ్యో గళగాగ్రహి యి
ల్లవదేవీచులలోన నెట్లువిహరింపన్వచ్చు నాబోటికిన్.

మ. పవణిగురాకువాకు గదియించెద వెన్నెలచిచ్చుజొచ్చెదన్
మృదుదీపతంతుజాలపుటురిన్ గళమూసెద బుష్పగూళిభృం
దెద నతిసాహసాప్తి గమకించి తుషారవిషంబుఁ గోరితెదన్
దదప త్రిమూలధన్వి తనదీరయ నెవ్వ తెమిఁదజూపునో.

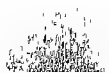
మ. పలుమారున్నచునీధువాని జనితాభంగో న్మదోద్వృత్తి వ
త్తిలుచందాశుల బల్లుణంబున బగల్ రేయిన్ జగంబంతటం
కుండు బద్ధులనంగభూతకృత సంతాపంబునుం బొంది తొ
య్యితి నిల్వోపక హామటంచు సుమశయ్యన్వారిత మూర్ఛాదశన్.

మ. కిదిహాటి గర్భిణుబ్బగవ హారలతల్ కదలన్ మెఱుంగుముం
బుదొరికియెల్ల గోగ్రస్త తెజోగోష్ఠవయంక నిదూగ్పవేడి వా
నెలలకొలుకక గోరింజెరుల దేదంగ జెక్కులఁబూవుపాన్పుపై
బొంబుల నుదూరి యదమాసిన దెందములన్ సఖీమణుల్.

మ. క్షణికిని కలవ్వ త్రొడ, తరాసనానిశ విమక్త సారశరాళీ
కుంభాకోగిగానెదెద, స్మరనీరుహ యయ్యె నకట నతియనిపటియున్.

మ. విజయనందనమూలనొదవి చేతులుదమ్మల నొత్తికన్నులం
బొంబులబూదాహారల మాత్సమృణాలికలూన్చి గల్పిత
కామలమృతలాని సిరిగంధము మేనవలంది చెక్కులన్
భరించి శంక క్షింధములు దన్నికిఁ జల్వలు గూర్చిరంగనల్.

మ. కిదిహాటి మగచాగినవహారమణి స్నగశాసిదోరసి
బొంబులబూదాహారల గూరినభారపుకంత జల్వలం

ద్వితీయాశ్వాసః

గూరిచి కూర్చి చెల్వ లొకకొంతయడంచి సువర్ణకర్ణి శో
భారుచిరోన్నతాసనముపై గదియించి వచ్చించినర్హతిన్.

క. తిరుణి మనము మెప్పింతము, మరుఁ జూపగుణీకృత శ్రమకు సుగుణస్తో
మరులచ్చికొమరు మణిదా, మరుచిరు నతిసుందరున్ సమర్పల ననుచున్.

చ. మలయ మరుత్రి-శోరహతి మర్వఁపుఁజేనియజాలునారు మం
జులసుమకాయమానమునఁ జొక్కఁపుఁగపఱిపుఁ నిన్నెవ్విదస
ల్లలిత నవీనసారసదళంబిడి యందుమృగమదయింపన్
వలపులవింటివాని చెలువంబు లిథిలచి విచిత్రస్థైఖితిన్.

మ. వగసౌభాగ్య కళాభిరామ రతితన్వాసూంకమం గావహిం
చియునుస్వామి సుధాంశులన్ సగస నాశీతానిత్యాదీ భు
క్పరభృతీ-రమరాశి భృంగముల నొప్పన్ హాసించి జరిగించి నం
కరుహాక్షీ సఖులిట్లు సమ్మదసమగ్ర స్వాంత్యాయంబున్.

క. సముచితభక్తి శ్రద్ధల, సుమశయ వానావానాది సోమక ఘోషా
ప్రముదితుని జేసివానొ, కిం మొగిన్ గుమిగూడి జేచి సుతీతాంబులన్.

చ. శరధిసుతాసుతాయ సుమచాపధరాయ కశ్యపాయ శం
బరమథనాయ గంధపవమానమ దన్విగనాయ సాధనం
హరణ చణాయ లోకభయభాన్యుత వికృమభాసురాయ నుం
దరతరమానితాయ మదనాయ నానానమయదు మృగైః చున్.

చ. అగణితభూతికాంక్షుల కరాసమున నివిషజాతసంగతిం
దగుగుణమూర్ఖి యందు సుమనఃప్రియబాణము సంఘటించి ము
జ్జగ మనుదండఁగా నిబభుజిన్ముటశక్తి సమగ్రతన్ ఘనా
ధ్వగపురము ల్మ్రగించు నిను వర్ణనఁజేసెద మీఠుగాస్త్రరా.

ఉ. ఏమొడి లేరెచాపధరు లిద్దర వాఘునులొందు రెండుగా
చేయును రెంత నేయచది చెన్నగు గన్నులవింటఁ గమ్మపూ
సాయక మూని రెండొకటి సల్పఁజాలిన నీదుకౌశలం
బాయజుడైన నెన్న నసమర్థుఁడు లోకులఁ జెప్పఁనేటికిన్.

క. అని బహువిధముల నాకొగి, న్నవవింటివజీరునిట్లునయసముచితనా
కృనిరూఢిఁబొగడుమగువలఁ, గనుఁగొనిశశిరేఖ పలికెఁగనలుమనమునన్.

ఉ. ఓలిగుజన్మమైతియు మఘాన్మదవృత్తియుఁ గాంచినట్టిచం
దాలులఁ బల్లుణంబుఁ గొనియక్కట తాను నిజైకధర్మమున్
జాలఁగొఱంతచేసికొని చానలనేఁచ ననంగభావమున్
దాలిచియున్నవీనిఁ దగునాకొనియాడ మృదూచితోస్తులన్.
వ. అనియమ్మగునుద్దేశించి.

చ. ఉరక మనోజ నీవెదిరి యుగ్రిని దెన్నిటలాంబకాగ్నిచేఁ
దొఱఁగిశరీరము న్మ్రుల దోచితిపాంథజనాఘవృద్ధిలో
మఱిరతిపుణ్యకర్తమహిమంబుననో యటుగాక యున్కిగ
మ్మ్రులహరఫాలనేత్రశిఖిమృగ్నుజనుల్ బ్రతుకంగ నేర్తురే.

ఉ. ఆకమలానుతాత్ముఁడ ఖిలావనుఁడతనినూతివౌటనే
నీకుసహోదరిన్ జెలియ నేరక మార? కడంగి నన్నునీ
లోకములోన మానినులలో నొకదానిగఁ జూచి యేఁచినన్
నీకరకాద్ముకంబు దుదినీరసమానము నేశపింపనే.

క. కామిని పలు దెరగుల న, కామిని నిటుదూరిదూరి కమనీయకళా
స్థేముని సోముని సుగుణ, స్తోముని వీక్షించి పలికెసాలసినమదితోన్.

మ. సుమనస్సంతతిబోవుచుం గవలయాస్తాకానుమోదంబునెం
పమరంజేయుచు సత్పథాభిగమనవ్యాపారసర్వజ్ఞమా
ళిమణిశ్వుప్రభలన్ మదారిదళ నాలీఘప్రభావంబునం
గొమరై రాజన చంద్ర? నీవబలలం గుంధింపనర్హంబొకో.

సీ, నిన్నాదలధరించు నీలకంఠరునకు హాలాహలజ్వాల గ్రామిలుఁజెంత
నినుఁ గన్నుగానొసర్చినభౌమ దానవరిపునకుఁ గార్చిచ్చు మింగుఁజెంత
నినుగర్భమున వహించినపయోరాశికిబాడబజ్వలనసంభరణమొంత
నిను దండఁజేర్చిననీరజనీహృదయేళున కనలప్రవేశమొంత
మహివిషంబునకు విషంబు వు దవంబు, నకుదవంబు బాడబాగ్నికినిబాడ
బాసలమవగ్నికినిగ్ని వజ్రమధన, చల్లదనమేలనీ మేనన్లుసిల్లు.

చ. అనయమునన్ వియోగుల దయారహితాత్ముఁడనై మధింపఁజెం
దినకలుషంబు పేర నతినిష్ఠురమైన మహామయంబునం
దినదినమున్ గృశింపుచును ధీరతదక్కి కళావిహీనతం
గొనకొనె దుర్విహింసకులకున్ దురవస్థలు రాకమానునే.

గీ. సరసివారాతి నున్నచోట చూడవలెను
దూలనాఁగు సరసివారాతి నున్నచోట చూడవలెను

చ. అలసుమనోనువ్వు నీ ముఖమున నున్నది
రీతిపాడ నెవనూఁడెను నీ ముఖమున నున్నది
త్యలఘుత చంచలాన్ను నీ ముఖమున నున్నది
స్థలికి ప్రభుండనై చనినాఁడనీ ముఖమున నున్నది

గీ. చల్లదనముల కెల్ల చూడవలెను ముఖమున నున్నది
మారగురుగల్పమునాఁడీ ముఖమున నున్నది

క. బాలికల నేచుపోయితి నీ ముఖమున నున్నది
నాళిక భ్రమనిచ్చితి నీ ముఖమున నున్నది

మ. ప్రితిపక్షితి నాన్పి నీ ముఖమున నున్నది
చితనందితయు నీ ముఖమున నున్నది
వ్రతతిక్ భంగమున్ను నీ ముఖమున నున్నది
శతపత్రాయిత నీ ముఖమున నున్నది

క. ఒకలకంతక సమీపమున నున్నది ముఖమున
లాక న్నెలకంటెయెడల నున్నది ముఖమున

గీ. మానతానమమము విన్నది ముఖమున నున్నది
యెప్పుడు నీ ముఖమున నున్నది

చ. సరసిజగద్గుణిత్వము చూడవలెను ముఖమున నున్నది
బరువిడిచునీ ముఖమున నున్నది
న్నగసుకు నీ ముఖమున నున్నది
స్ఫురిత ముఖమున నున్నది

గీ. రాజుకరకేపవే గుణము చూడవలెను ముఖమున నున్నది
మునుఁజెలియఁ జప్పుకొన్న ముఖమున నున్నది

గీ. జలజములునొక గుణము చూడవలెను ముఖమున నున్నది
సింధురామయ్యగారు చిన్న పదమున నున్నది

ఉ. లోకమువిందు బద్ధములనుం బిక్రియభర్త మురారినక్షితా
 లోకము వేదసంపుటయు లోకహితుండు విభాన్వద బర
 శ్రీకృష్ణనీయధూషణము చీకటికిన్ బగవాండు దోడె బం
 ధూకసుమద్యుతిన్ దెగడు తోరపుకాంతినినుండు తూర్పునన్.

చ. మనసిజబాణసంచలిత మానసయా శశిరేఖ నెచ్చెలుబ్
 వనముననుండనీక తొనివచ్చి విచిత్రమణినీకేతనం
 బున విరిపాన్పు జేర్చి నరపుత్రకథారవ నానులాపకా
 లినులయికాలయాపనము లేమకు సల్పుచునుండి రంతటన్.

ఉ. భాసురమయ్యై శేలివనపాలివిదూరిత పాంథమానసో
 ల్లాసము శీతలానిలవిలాసము జాతిలతావళిపరి
 త్రాసముగోమలచ్చనశరగర్భిత పద్మితాంగ జైక్షవే
 ప్వాసము గేకినీరుతిరాసము నౌ మధుమాను మెంతయున్.

మ. తలిరుంజాయల సంజకెంపాదవె మొత్తంబైనపూమొగ్గచు
 క్కలడాల్మించె మదాళిమండల గగుత్కాంతి చ్చటాధ్వంత మ
 గ్గలమయ్యెన్ శిశిరతుభాసురుండు గుంకన్ కమ్మపూడేనె
 మం దలమెన్ గాసిలె పాంథచక్రములు జైత్రాబ్జప్రబోధంబునన్.

మ. వనలక్ష్మీన్వరియింపుచో ద్విజకులవ్యాహారమంత్రంబులన్
 వనవేదిస్థలిపై బలాశకలికావహ్నిం బ్రతిష్ఠించి నూ
 తనమాధ్వీకృతధార మాధవుండుదా తప్రీతిగావింపఁబే
 రొగ్గనదోడ్తోదిశలావరించె మదవదోలంబనూ మచ్చటల్.

చ. శృతిహితవాగ్విభూతి పరిశోభిమహావని మండలద్విజ
 వ్రతతులనూనమాధవు కృపన్ సక లేష్టఫలాప్తిగాంచనౌ
 శృతిహితవాగ్విభూతి పరిశోభిమహా వనిమండలద్విజ
 వ్రతతులనూన మాధవుకృపన్ సక లేష్టఫలాప్తిగాంచవే.

శ్రీ. కష్టపెన్నెలులయ్యై గండుతుమ్మెదబారు లారపుగల్గిననంటు లూదలయ్యై
 సురుచిరాధరమయ్యై నరుణబింబఫలంబు నవకోరకంబులు నఖియలయ్యై
 గబ్బిపాల్కిండ్లయ్యై గమ్మపూసత్తులు వరదహంబు మనోజ్ఞ వదనమయ్యై
 శుకపికారవములు నూక్తివేళిరులయ్యై మృగపల్లవంబులు నదమలయ్యై

ద్వితీయాశ్వాసము.

బాహులయ్యెలతాతతుల్ బ్రసవరజము, గుగుకటీరనిబద్ధదుకూలమయ్యె
నాసయయ్యెను సంపంగినవవనేంది, రాబ్జనేత్రకు నామనియావనమున.

మ. మునుఁగూర్చెన్ సుమనస్సమూహమున కామోదంబు నత్యాద్భుతిం
దనిపె న్మాధుకరావళిన్ బహురసద్రవ్యాప్తి శ్రుత్యుత్సనో
కి నిరూఢద్విజపాలి నీస్పితఫలాధీనంబుఁజేసి న్మహా
వనివాల్లభ్యమునన్ వసంతుఁడు దయావర్ధిష్ణభావంబునన్.

చ. కలితవనతు.మావలయగంధ నిరంతరరాగయుక్తిఁ జె
న్నలరెడు పల్లవాన్వితమై యలగొమ్ములు వుష్పగుచ్ఛపా
త్రలఁ గలకల్లుబోయ వెసఁద్రావి మదాప్తినదాత్తగీతికా
కలననటింపుచుండు నళిగాయకకోటి మధుప్రియంబుగన్.

చ. ఆదృతిఁదావులంటుచు రజోంశుకమూడ్చి మరంద సాత్విక
స్వేదముగ్రమ్మగా మధుపవృత్తసితేతర రత్నదామక
శ్రీఁదగుదీవచేడియల చెన్నగుశ్రావ్విరిగుత్తిగుబ్బలన్
మోదమెలర్పసోలు విటముఖ్యులఁబోలె మరుల్కిశోరముల్.

చ. మలయసమీరణాబ్జ రిపుమాధవులున్ సహాయులై
కెలఁకులరా మరుండు పికకేకిగళస్వనకాహశారభటుల్
వెలయుశుకాశ్వమెక్కి వెడలెన్ బధికాహితదృగ్భయానకో
జ్వలసుమనశ్శరాసనసుసంఘటితామ్ర దళాంకురాస్త్రుఁడై.

ఉ. హైమజలంబులన్ జలకమాడి కటీధృతధౌతచేలనీ
లామహానీయులై పరిమళద్రవమూని ప్రపుల్లమల్లికా
స్తోమముకంతదేశములఁ జొన్నిమనోహరభుక్తిదేలియా
రామములన్ సుఖింతురు పరస్పరవాఁచల భోగులత్తటిన్.

వ. ఇట్లఖిలజనానంద సంధానకారణంబగు నకుసుమాకరంబున నొక్కనాఁడు

మ. అసదృశ్యద్యదరాతిభీమబల భీష్మాదిత్య పుత్రాద్యశే
షసుహృద్బంధుభటావళుల్ గొలువఁగా జంభద్విషత్పూర్ణభో
గసమృద్ధిం గొలువై సువర్ణరుచిరంగ న్మంటపక్షోణిను
ల్లసిలం గౌరవరాజు కాతుకవిలాల స్వాంతుఁడై యత్తటిన్.

- చ. సలలితఖడ్గశోభితుని సాంకవగంధ విభాసిగండమం
డలుని విఖాధివాససుమనస్తుత గైరిక సానురాగు న
త్యలఘువినూత్న రత్న కటకాంచిత పాదవిలాసు భూమిభృ
త్తిలకముఁదాసి కాతుకమతిన్ వనపాలురు గేలుమోడ్చుచున్.
- చ. ధృతివిజితాసుహృద్వసుమతీ! సుమతీ! సితకీర్తిధూతరా
జతగిరిశంఖ! యేరికి వశంబుగునే సుమనోధవాసభా
సితసురసాల విస్ఫురణఁ జెల్వగునిర్మలి నాప్సరస్తుతిన్.
క్షీతిఁ జెలువొందు నందనముఁ గేరెడు కేళివనిం గణింపఁగన్.
- క. నాళీక నాళిపారణ, పాళీకమనీయపక్షపవమానచల
న్నాళీకయుతమదాళీ, నాళీకలగ్గతిరీతి నలరుంగొలఁతున్.

కవిరాజవిరాజితము.

- శ్రీరుచిరసారఘన సారకరవీర తరువారములు భూరితరసారభములం గా
సారసరసీజ సముదాగ మఘపూర మదగౌరవ వికారసువిహారిమధులిమ్మగ్నిం
దారవవినోదముల హరిహిమవారియుత సారణులతీరములజారుతరనూనా
గారములచేరువలఁదోరపుసమీరణకిశోరములఁ గేళివనధారుణి జెలంగున్.
- చ. మృదులసరోరుహచ్ఛద హరిణ్మణిభాజనరాజివాఃపృష
త్సదమలమాక్తికంబులిడిజక్కఁగఁ జెందొవచేతులూన్చి ష
ట్పదయువతీసుగీతికలపైఁ బయినారతులెత్త గోరుచుం
డుదురనువాసరంబును నినుండనినీకు వనోర్విఁబన్దినున్.
- చ. పనిఁబడినత్సభంబెనసి భవ్యతరున్ సుమనోభిరామతన్
గొనకొనియుండ వానియలగొమ్మలనంటినపల్లవవ్రజం
బునొగలఁజేయుచున్ బుతువిభుండనుపంగవనప్రియావళీ
ఘనభటసంఘముల్ వెలయుఁగా జెనుహూ కలనిస్వనార్భటిన్
- మ. లలి లాలించి మరుద్విటులమరుశుకాలాపాలిగేళీ వని
నిలమాంతర్గతవల్లికానవపురఁధీజాతిగుచ్ఛస్త నా
వళిపైవ్రాలినళీనఝంకృతుల రవ్వంబెట్టి యూటాడుము
గ్ధలుప్రాధాధికభావసంగతులెఱుంగన్నేర్తురేయెచ్చటన్.
- ఉ. భూపవరేణ్య కేళివనభూపవమానకిశోరసంచల
న్నీపవనీపరాగతతి నిర్మలఘర్మలసత్సదామయా

ద్వితీ చూశ్వాఽము.

- ఖోపలవేకన్ దొరసి ముండు వియోగులకంగజాతసం
తాపనినారకంబయిన తాంతసుఖంబిగుచండికానిశన్.
- ఉ. కూడి కెలంకులన్న శుభుకోయలబోయలమూక నాదువా
దోమగ వాడికొప్పిరులతూపులమొత్త ముపచ్చవిల్లుచే
దోమగఁ దానదృశ్యత గుదురొగ్గని శంబరభంజనుండువే
టాడువనోర్వికధ్యగమృగాతులకున్ భయమావహిల్లఁగన్.
- మ. తలిగుంజాయపసిండిపూతల సముద్యతోగ్గిలవ్యూహకా
హలనాదాగ్భటే గీరతోరణ సమూహవ్యాప్తివా తోద్గళ
తగ్గళికానూక్తికరంగ వల్లికల హృద్యంబైవనీవీధిభూ
పలలామాధ్య భవత్సభాభవన సౌభాగ్యంబుఁ దెల్పులజుమీ.
- క. ఇనధామభవత్రేళీ, వనధారుణిఁ బొగడునేస్సు వరలడుగరళా
దనధాత్రామలకైవవ, చనధాటిన్మ్రము బోటిజనులకువశమే.
- క. అనివనవిభవము బొగడ న, వ నిరుపమానోక్తికలన వనపాలురుదా
వినివిని పటుసమిదవనీ, వినిహతరిపున్మ్రుఁడు రాజవీరుండఁతన్.
- క. ఆధోరణాగ్రిణి నిజా, జ్ఞాధారణకుశలుఁడై లసజ్జగతిభా
రాధారసప్తకులగో, త్రాధర సమశక్తి బంధురము సింధురమున్.
- ఉ. చెంగటఁదెచ్చి నిల్పఁబోలి చెంగటదానలుతత్ప్రమత్త సా
రంగము బుచ్చురాంబుకణగాజి నిరంతరరాజమాన సా
రంగ ముదగ్గిశోణరుచి రాంకవదీప్తకుఢాభిరామ సా
రంగ మనూనకౌతుక తరంగిత సర్వజనాంతరంగమే.
- మ. ద్విరదోత్తంసము నెక్కి చెచ్చెర ధరిత్రీమండలాఖండలుం
డతుఁడెంచె స్థధరక్త రాంకవరుచిపొగించ త్తటితాగ్రింతి బం
ధుగదానోదకవృష్టి ఘోంకృతిరవానూన స్ఫుగద్గర్జ జూ
పరకాసింధురమ భ్రీవిభ్రీమముఁ దెచ్చుం గాఘనాధ్వంబునన్.
- జ. కరిచరణోద్ధతిం బాడమిగ్గిక్కదల నిజకేళికావనీ
సరసిఁజనంగమోలఁదగెఁ జంపక పుష్పరజంబు గంధపుం
గరువలియవ్వనేడిర తగం దనుడాయఁగవచ్చు తేలికిన్
గరమనురక్తి మున్నుపథగాఁగనకాం శుకమంపెనోయనన్.

- ఉ. అలంకారములను గానఁ జూచిచికిరియఁ నున్నాడ నది
ధావని నొక్కటిను మహానాథుని శృంగినిరాపనవలం
తే నావల్లభుని నానందమునందును గానఁ గలిగి
నానందమునందును విరా సనమాన్యవలం నానాదున్.
- ఉ. గానము వినితనై నికలనుగ్రుమ హర్ష్యునిటంక నాగతో
విష్ణునితానగునాము భవ్యునిద్రవిజలానివాన్యపా
నెనెనెలయ్య గామని దలిర్చెను భావికలపగ్గినెనో
జ్ఞానముతోడఁ బల్ల వినుల నిజమానిఁ బ్రసాదసాణాలన్.
- క. అలాని నములు గలివ, నాలానికన కాతుకంబులై వెలయు ధరి
త్రీతాలాక్షీ గమణుల, డాలావనిలానికరుగ వప్రుకుబ్ధియమునన్.
- క. అరామపాలురంగొకఁ, డారామాంగ భవమూర్తి కనియె నభిండ
క్షోరామాధగమణిగు, మారామాననివిలాస మతిముద మొదవన్.
- సీ. ఇవిమత్త రోలంబి మృదుగీతికాలంబి నవలతాతకదంబి భవనపాశు
లివి రసాలపటీర హింతాలభిర్జూర కరవీరఘనసారతయవరంబు
లివి మానసమరాళ యువతీగరుల్లోలజలజోత్పలవిశాల సుసులతతు
లివి మాధవీకుండ మృదుమల్లికాబృంద నిరుపమానమరంద నిర్భుకరంబు
లివి సుధాకర కాంతాతిహృద్యవేది, కాసమావృత పరిమళా భిండవకుళ
సుమరజుఁ పుంజములటందు నూక్తి కలన, నవనివిభునకుఁ దెల్పునయ్యవనరమున.
- మ. సరససమీరణాంకుర వశంబునఁ గంపితయై మరందశీ
కరనవభుర్మవారి గొలక నివిరిదావులఁ గొమ్మయోర్తు వి
స్ఫురదళినీ కటాక్షములఁ జూచుదు నూనపరాగచేలయై
సరసమరావిభుండలరెఁ జారుఫలస్తన భారనమృతన్.
- మ. మహికాంతుం డిటులాత్మకేళి వననీమావైభవాలాకనో
త్సహనుండై మృదుమల్లికాసుమలతా సౌరభ్యలక్ష్మీ వల
త్సహకారదుగ్రిమవేదిపెనిలిచె శశ్వద్గంధవాతాంకురా
పహృతాధ్వశ్రీముఁడొచుఁ జెంగటవనీపాలుం దమంగొల్వఁగన్.
- క. అంత.
- సీ. అనువుగా మస్తకంబునజటాజూటంబు గురువిందమకుట విస్ఫుగణఁజూప
నిటలస్థసురఘనీతట మృత్తికోర్ధ్వపుండ్రీలత చందనరేఖ తెలువుబాస

ద్వితీయాశ్వాసము.

- మైవన్నెదొరసి వక్షోవనమాలిక ల్నువతారహార గౌరవముచెల్పఁ
గటిమండలీబద్ధ ఘనతరైణేయంబు గురుచిత్రపరిధానగరిమమెఱయ
ననిలమేళన సప్తస్వరానుగీయ, మానమృదుశంతి కానీతమహతిఁదాల్చి
నాకముననుండి నారందుండరుగుదెంచె, రాజసంబున గౌరవరాజుకడకు.
- క. రాగనినారదముని యను, రాగనిమగ్నాత్ముడగుచుఁ బ్రవిమలమణిశో
భాగురుపీతి నలమహా, భాగురుచిరమూర్తినునిచి పార్థివుడంతన్.
- క. సముపాత్తభక్తిమెయిన, ఘృకామబాద్యమొసంగి కుశలమరయుచు మహా
ద్యముఁబారదరుచిమునిస, త్తముఁబాధోధిశయనాంఘ్రి తత్పరహృదయున్.
- మ. లలితారూఢతపః కళాసురుచిరాలంకార మానీశ్వరో
త్పలినీమిత్ర! దృగుత్పలాత్సుకతఁ గూర్చుంజాలె నీరాకయెఁ
దులకుంబోవుచు నిందువచ్చితి మహాత్ముల్దగ్ధనం బిచ్చుటన్
ఫలమత్యంతముఁబొందెగాదె మముబోఁట్లన్ ధాత్రి నూహింపఁగన్.
- చ. సమధికభోగభాగ్యములు సాగరజాధరజాధిపాధినా
సముల జవాసవాసవ నిశాంతము లాసురయతుకిన్నర
ప్రముఖజగంబులున్ నిగధిరాజపురంబులు నావకాభిగ
మ్యములుగదా! గదాధరపదాంబురు హస్తతిపూజనాదరా.
- ఉ. ఆదరణీయవైభవ సమన్వితమైనది లోక మెద్దియో
నాదరహాసభాసివదనంబున నమ్మునిపలుక- విశ్వధా
తీందయితేంద్ర! యెల్లడలఁదిమ్మరి మానవలోకపీఠజా
మోదరసంబుచిత్తమున మున్నదయింపఁగడ్డిగి యొక్క-చోన్.
- శా. త్మోకాంతాధిప! గాంచితిం ద్రిభువనైకస్తుత్యసామ్రాజ్యము
ర్వీకంతార్పితహారనాయకమణి క్రిబోల్చు మాణిక్య శో
భాకీర్ణాలయగోపురావరణ హర్మ్యద్వారకన్ భక్తరా
జీకళ్యాణ కరప్రదీప్తగుణ లక్ష్మీద్వారకన్ ద్వారకన్.
- ఉ. కాపురమప్పయోధునుకాన్పున కాపుర ముజ్వలస్కణి
గోపురదీధిస్థగిత గోపురమున్ మదకాలకూటరే
ఖాపుర మర్ధిరాజవలకాపుర మాపరిపూరిత సాటిగా
నోపురహింఁగణింపఁగఁ దదున్నతిఁ బన్నగ భర్తజాలునే.

ఉ. భాసురవజ్రకోటి రువిభారధురంధరమై యసంఖ్యరం
భాసురసాలకానన సమంచితమై బహుదానరన్నిరా
ద్వాసితమై నితాంతగురువర్గనిబోధిత నీతికాటప
త్తై సాబగొందు ద్వారవతి కాసురరాజపురంబు సాటియే.

ఉ. అనగరంబు సాటిముద మాన గరంబు జగంబునందు నే
గానగణించి శ్రీవిభునిగా నగధారి ముఖంబు దత్త-ధా
గానగరిష్ఠమై యలరగా నగభేదను వీటనుండి నే
గానగనేగదా మనుపుగాన గణేయదయామయాత్మకడై.

క. డాయనరు బెంచి మునివరు, డా!యనఘ యటంచు నన్ను నర్చవిధులం
బాయనికుతూహలతనా, థా యని బద్ధాత్మకజేయఁ దలకొనినేనున్.

సీ. మొగులుచాయలవాని బగడంబు జగడంబుఁ దెగడుకెమ్మోవి సోయగమువాని
వెడఁదవత్తుమువాని వెలిదామరల సోమఁగల సోఁగకనుదోయి చెలువువానిఁ
బసిఁడిపుట్టుమువాని బలురక్కసులపెంపు నలయింపునలయింపు టలుగువానిఁ
దళుకుచెక్కులవాని నెలసంచు నలయించు మురిపంపులేనవ్వు మోమువాని
గొల్లయిల్లాండ్రయిండ్లలో గొల్లలుగను, జున్నవెన్నలు ముచ్చిలితిన్నవాని
గొలుచువారలతలపులో మెలఁగువానిఁ, బచ్చవిలుకానితండ్రి వాసుచ్చిపొగడి.

ఉ. కాంచితి శౌరిచెంత మణికాంచికలాపకనత్కటీతటీ
కుంచిశవాద్ధికాంచి నలికుంతలఁగాంత లతాంతగుచ్చకో
దచదురోజమండల దృగంచలచంచలతా ధరీభవ
చ్చంచలఁ బల్లవాధర రసాధర కాంచనగాతి నొక్క తెన్.

క. కనుఁగొని మనుఁగొనియాడుచు, దనుజవినిర్దళన! వనజదళనయన! ముకుం
ద నగోద్ధర యాకుందర, దన యేదంపతులకూర్చితనజాతయొకో.

క. అననహకుఁగు మునికుల, పావన! యిది నీరికన్య భవ్యనయశ్రీ
లాఽన్యభవ్య సుగుణల, తానాల సతిమత్స్యికాభగణమిలన్.

క. కుండరద శశిరేఖయనం దనను సుమా విధాతృనందన యననా
కందమికవొంద నానక, దుందుభిరందనుని యజ్ఞ దొరకొనినేనున్.

క. బలవిధివేలారశనా, వలయాధిప నిన్నుఁజూడతచ్చితి వినుమా
నిలదొకపితోపదేశం, బలఘటరా మోదమొసఁగు నది నీమదికిన్.

ద్వితీ యా స్వాసము.

- బ. పలువుర యక్షకేళుడుష పన్నగకిన్నర రాజకన్యల
 న్నలితవయోవిలాస శుభలక్షణశన్యల నాకలాంకకాం
 తల నసితాలకాంతల సదా వసుధాధర! జూచినాడ నే
 చెలువల సీరికన్య తులఁ జెప్పగఁజూపఁగఁజాలనెయ్యెడన్.
- క. జలజారిహోషశాధిక, కళయలకాధిపునవాధిక నిధానము బూ
 విలుతుని యారవబాణము, జలతంగైకొననిమెలుపుసకీయదలంపన్.
- ఉ. కుత్తుకబంటినీటఁ దమిఁగుది వినర్ణతఁ బంకసంభవో
 ద్వైత్తి సదా వినీతియ వహించుటఁజేసి లతాంగివక్త్రీసం
 పత్తికి సాటివత్తువనఁ బద్మము జాలదుగాని సౌరభా
 యత్తము సంతలేద్విజకులాస్పదము స్వరసంబుగాదొకో.
- చ. కలికికచాళిత్తోఁజెఁగి కంఠరము న్ముఖవర్ణహీనమై
 తొలఁగక గబ్బిగుబ్బగవతో నెదిరింపఁగ బల్కినెత్తుకొం
 చలవుఁబోవఁగా నదిగళాంగకవైఖరిఁ దాల్చఁబూని బె
 గ్గిలి యటవెనఁ-మున్నయి తగెన్దలనాముఖిలక్ష్మీప్రాప్తనన్.
- క. చెలితను జఘనోక్తి స్మిత, ములు మోముమెఱుంగు మొత్తములువన్నెలతో
 నిలతో గోయిలతోవె, న్నెలతో నెలతో దుగయు నెరపు న్బరపున్.
- క. తమ్ములు వికాసలక్ష్మీ, దమ్ములు నయనములు వారిదమ్ములునుచిభే
 దమ్ములలకు నెఱికురులు స, దమ్ములు మృగులారుణ చ్చదమ్ములు చెలికిన్.
- క. ధరమేచనుగవ ధారా, ధరమే నెఱిగొప్ప నవసుధాలహరీ బం
 ధురమే నాతెఱ సిం, ధురమే యానంబు సొబగు తోయజముఖికిన్.
- సీ. రజనీచరుచకుసు ద్విజరాజశ మధునరులకు నతనుసుధగ్గగుణత
 చిరతరామోదలక్ష్మీ ప్రమాదసంతతి కరులకుభువనహితానుశ్చితి
 జలజాగములకు శాశ్వతహాససంగతి చంచలాళికి ఘనాశ్రయవిభకాతి
 పల్లవరతికి భవ్యతరులతోఁజొండు కుముదంబులకు రాజసుముఖతాస్తి
 గొమ్మమోముకివి కొమ్ముజిజిగిగోల్ల, సొగసు జన్నదోయిసొబగు బదవి
 కాస మంగడిస్తీ గరతలరుచి నేత్ర, కాంతిగరిమ బూనుకతనఁగలిగె.
- క. కమలారిబింబసంపద, రమణీమణి వదనసుంద రత్వముఁ దెగడున్
 గమలారిబింబసంపద, రమణీ నయక స్తనానరంబులు దెగడున్.

మ. మునుపదామ్రస్తతఃగాంచ నెమ్మొగము సొంపుఁ జూడ లేక చ్యుత
త్వరిమాధి గ్వలసిల్లఁగాఁ బృథుకుచద్వంద్వంబు జక్రిత్వ మొం
డెనువోడ్తో మెఱుగారుగైకొని మధుద్విడ్భావసౌప్తంబు గాం
చెను దారాసితకేశపాలి సుమఃస్నిగ్ధత్వ మబ్జాక్షికిన్.

ఉ. కొంచె మదెట్టులోర్చెనొకొ గొప్పచనుంగవ వేగుఁగొను దీ
వంచుకేరనీవు నడకలో చలదృష్టిబెడంగు మీలన
మిమ్మంచు గలంచు దుమ్మెదల మేచకరోచులఁ గప్పకొప్పు గొ
మిమ్మంచు నతిక్రిమించు జిగిమించు తనూలతసంచుబోటికిన్.

శీ. బహుళార్తి గృహీయించుఁ దుహినాంశు చింబంబు పంకాప్తిదనరారుఁ బద్మపాళి
నిలఘనాఘనసంజ్ఞ నెలయువారిధరంబు గవఁబాసితోలఁగు జక్కవలదోయి
విషసహవిరూపి విలసిల్లునమృతంబు వడిసుల్లబడికూతలిడు దరంబు
దుకలనీరసములై పాదలుపల్లవజాతి మెఱసితోడనడంగు మించుదీవ
నెట్లునఁజెప్పవచ్చు మృగేక్షణాస్య దృక్కచపయో ధరాధరగీవికాంఘ్రి
తనులతాకాంతి వైభవోదారతలకు, శతధృతికి నాఫణాధరపతికినైన.

చ. ఇది శృంగారరసస్రవంతి యనఁగాఁ జెన్నొందు నౌకానిచో
దకుకువ్వేరిసొంపుఁ జూపులు గుచద్వంద్వంబు నూగారు స
ల్లరిరాయుగ్రిన్ నతనాధి ముత్తరులు నేలా తెల్పుఁ బల్మారులై
కల వాల్చునొకాదొ శృంగ జలజా వర్తక్రికా స్ఫూర్తులన్.

మ. క్షిప్తితామ్రాన ముద్బలతయన్ కీరిసొంపువేణీకటి
మీ నెలూడ ద్దశకాదిధర్మగరిమన్ జూపట్ట బద్మాసన
గ్నింబులవ్వఁడ దాతర్వమానఁ గువలక్షీత్ర చంచలాలాకనా
శ్చతరుగ్ధ్వయిలు బోటిమే నమరె మూర్తిత్రయ్యనూనాకృతిన్.

శీ. అలఁకొప్పు కందమున కంద మొసంగు మెఱుంగురంగులన్
అనుదొకరించు మెయినందు గతీతటిలీల నే నే
లకల మాగునో రివటులన్ తరమున్ దరమాగళంబు జూ
చున్ జూచు చాలుగల నారడీదెట్టు నయారె సారెకున్.

శీ. భాగవతదశమ స్కంధసింహనరాదే లేబుల్కులు మరందలీలఁ దేల్పఁ
నకుఁ బాదులో పాదులో గొననివిండ్లనరాదే జూపులు బాణవిస్ఫూర్తిఁజూపఁ

ఋగ్వేదోఽపిక్రిలి పుష్కరంబనరాజై వశులు దరంగల చెలువు నింప
వనితబాహులు కల్ప వల్లికలనరాజై గరములు కిసలయ స్ఫురణ నెరప
నతివనెటిగొప్పగార్మ్యగులనగరాజై, యొడలిజగిసంచుకొమ్మిం చుటొరపుఁబూనఁ
జెలువ చెలువంబుఁబొగడ నీక్షింప శేషు, నకునగారికి గాక యేరికిఁ దరంజె.

నీ. మొగు లాకసంబుఁ సంపఁగిమొగ్గ దలిరులు గచమధ్య వాసికాకరతలములు
మీలు జాబిల్లి మేల్చుసిఁడి వెన్నెల నయనానవాంగ మందస్మితములు
గెంప నంటులు రాజనంపుపొట్టలు జింద మధరోడు జంఘా గళాంగకములు
బుడమితేనియపొన్న పూబొంగరంబులు శోణివాఞ్నాభి వక్షోరుహములు
మొల్లలరనెలవిండ్లు దొమ్ముదులుగొన్న, నలు మెఱుఁగుటద్దములుదరంగలురదాళి
కభ్రుకుటికర్ణకరరుహ గండభాగ, వశులు వాక్రువ్య భవ్య తావణ్యవతికి.

ఉ. శంపలసానబట్టి కరచాతురిఁ దద్రజమాని యందునై
లింపవిలాసిని తనువిశీధకశాతతి మేళవించి చ
ర్చింప సుధాకరామృతముజిల్గి యజుండు రచింపఁబోలు నీ
చంపకగంధిఁ గానియొడఁ జానలకిట్టివిలాసమబ్బునే.

ఉ. ఆశుభవాణి కాసతికి నాగుణలక్ష్మికి భర్తగాఁబ్రజా
ధీశుఁడు రాజమాళి యసదృక్ష్పిబలారి దరాంకమూర్తి నా
యాశల గీర్తి జెల్లరినట్టి పయోధిపరీత విశ్వధా
త్రీశుఁడు జాలుగాని గణియింప నృపాలక మాతుఁడోపునే.

గీ. రాజరాజ కుమా రాజరాజ రాజ, దుకుతరసుకూప దృఢమతి చిరయశోభి
రామునకు నీమ పట్టి కారాజవదన, రమణఁగూర్చుట శుభమగురాజరాజ.

మ. సుమనోధర్మ ధురీణతామహిమ జత్సూరమృసాభాగ్య ల
క్ష్మీ మహిన్సన్నతిగాంచుఁ నీతనయరాజీవాస్తు రాజప్రతి
ప్రమదాసన్నిభ శోభనాంగి సుగుణప్రాలంబనా పూర్ణదం
ద్రముఖిం గూర్చుట కాంచనంబునకు సౌరభ్యంబు చేకూరుటల్.

క. ప్రమద మెసఁగ నే తిత్కా, ర్యమనశ్యము జేయునది ధరాధిప సందే
హము వలదించుకయుఁబ్రయ, త్నమునరి దోడగుఁదనంత దైవంబనుచున్.

ఉ. అంబురుహాసన ప్రభ వుఁడతని కిక్కరణిన్. హితోపదే
శంబొనరించి వీడొగ్గని భుజాపరిణీతవిపంచికాననా

దంబు గమాధిపన్ముని సుధానాథులతో గురియంగనానా లో

కంబున కేగెనంత మహికాంతలందు సంభ్రమింతా బంధుగడ్డై.

ఉ. భూరివినిల్లకైలసునగు బొల్బగుగాముల కేరందు బోలనా

సారసరోజరాగమజ్జ సందులు తనూలికిరీలునాగ కే

యూరప వాంగదద్యుతి సముజ్వలగడ్డై కరి నెల్కి-సానెడున్

నూరెలవందిమాగధులు నూన్ములకేరంగి-నవచ్చె వీటకెన్.

ఉ. వచ్చెపురంబుజొచ్చి మదవారణరాజును డిద్ది పచ్చలూ

రచ్చవసించి బంధుబధరాజింగనుంగొని కౌరవేశ్వరుం

డొచ్చును లేనికూర్మి దనమొద్దకు డాసివిధాత్సమూతి నా

కుగ్రచ్చినచంద మెల్లగులకున్ వినిపించిమఱేమి నానకన్.

క. గురుభిష్ములరాలిమనో, గురుభిష్ములు గురుస్వపాలనునకనిరి మరం

దరసాపమసరసోక్తుల, దొర సోదరులెల్లవినంగఁ గొడ రెడువేడగన్.

క. అవనీధవ యాదవ నీ, పవనీవనీరధరుని పాలికి సుగుణా

ర్జవ నీతి కుశల భావుల, నవనీజేవులను బనుపనగు సతినడుగన్.

చ. అనజనభర్త సామజనతాభినుతాతతధీనురీణులన్

ఘనవసుధాసుధాశన శిఖామణుల న్ననిపెంగుతూహలం

బున హరినీలరత్నమయ భూషణపేటికి సానుమత్సృజితే

దనపురరాజవైభవ లతావనవాటికిఁ గల్పివీటకెన్.

శీ. పనుపమానవేంద్రుండనుసమానవచో వి, శేషశేషస్థానాలు క్షితిగిలింప

మణులుసత్వరముగఁ మహిధరఘనదరీ, వనరురీపదమునఁ జనుచుజనుదు.

గాంగేయగిరితుంగ శృంగసంపదఁదెల్పు గుహరాజమణినిభా గూఢిమణిని

సురపురిఁదలపించు సుమనఃపరంపరాభినవరంభోద్యాన ఘనరంగాంచి

కైలాస శిఖరెవైఖరిఁ జాలు ద్విజరాజ చూడాకలాప భాసుగరిమించి

పాథోధిరాజ సౌభాగ్యంబునూచించు గమలోదయవిలాసగరిమ నెనసి

లసదనుసమాన మానసలక్ష్మిజూపు, రాజహంసవిహారగౌరవముఁ నొనరి

యకాగపన్నగతెల్పుపురాగ్రగణ్య, మనుచు, మోగడుచుఁ గౌతుక మందురి ప.

ఉ. అన్నగరంబు భూతి పవిభృన్నగరీతులనఁ జెలంగు న

ప్పన్నగవైరి వాహపరిపాలితమైన బురంబులొని కు

ద్వితీయాశ్వాసము.

ద్యన్నగరాజధీరమతు లవ్వసుధామరు శేగియొక్కచో
నున్న గదాధరాగ్రజు సమున్నత సౌధముఁగాంచి వేడుకన్.

క. తాలాంకు వినీలాశ్రవి, భాలాలితమైన మనికిపట్టిదికాదే
యేలాచాలారుణరుచి, జాలాంచద్వారపాలజన మిటునుండన్.

క. అనియూహించి శరద్ధన, ఘనతాభినుతాంచితాపఘను హలధరుఁ
చి నితాంతారాకలవా, జనితాంతః కరణకుతుక సందంభమునన్.

ఉ. ధీలలికాలవాల బలదేవ కురుక్షీతిపాలమాళి నీ
పాలికి నేడుబాలశశిఫాలఁ గుమారిక వేడఁబంపె మ
మ్మాలసమాననూనవిశిఖానుపమాకృతి కాత్మనూతికిన్
హళిదలిర్పఁగాఁ బరిణయంబొసరింపు తలంపుపెంపునన్.

గీ. అప్యడమివేల్పులిటులాడ నప్పు డమిత, సమ్మదముగ్రమ్మఁదననెమ్మనమ్మనమ్మ
రాసురార్యగ్రజుండు ధరాసురాగ్ర, గణ్యలకుఁ బలెగ్గ వచనసైపుణ్యమలర.

క. ధరణీజనజాతసమా, దరణీయైశ్వర్యధుర్యతా మహనీయుం
దురణవిరోధి జయశ్రీ, వరణసముత్సహుఁడు గౌరవప్రభుఁడరయన్.

మ. ధరణీభృన్మకుటాగ్రరత్న కిరణోదంచత్తులాకోటి సు
స్థిరగోధూరుదిత ప్రతాపవిజయ శ్రీమేటి విద్విణ్మహీ
వరభూభృచ్ఛతకోటి యానృపతికెవ్వఁ డుర్విపైసాటి భూ
వరకోటిఁగొమిరం దదాత్మజునకీ వచ్చు న్మదిన్మెచ్చితిన్.

క. అసమానరూపయావన, అసమాన గుమారి మత్కులమణి సుగుణమా
నసమాననీయమదిసం తన మాన గురుక్షీతిందుఁ తనయునకిత్తున్.

ఉ. రాజకులాగ్రగణ్యఁ డట రాజద శేషధరిత్రీకెల్ల రా
రాజఁట తత్కుమారునకు రామ నొసంగుట కలెఁ మారును
ప్రేజితభో భనంబుగలదే యని వస్త్రవిభూషణాదులం
బూజనుటించి యాద్విజులఁబుచ్చెఁ గురుక్షీతిపాలు పోలికిన్.

క. అనుప మహీసురపుంగవు, అనుపనుకాతుకతగంగి తాత్మకులై దం
తినగరికరిగి జవోద్వృత్తి నగరిపువిభూతి గురుపతిం గనియంతన్.

క. రాజకులాంబుధిరాజ !ధ, రాజనపరిపాల వినయరాజన్మతి యా
రాజవదన నిచ్చెదనని, పూజలఁదనియించి బలుఁడు పుత్తెంచె మమున్.

క. అని హాలాపీయశుభదవ, చనలీలాగరిమ దెలుప శత్రువునహుతా
శనకీలాగ్రహ కారవ, జనపాలాగ్రణి కరంబు సంతస మొండెన్.

మ. తనుజాతన్ జనతాభినంద్య సుభగత్వ శ్రీసమన్విత నూ
తనరంభన్ హలి రాజరాజజున కుద్వాహంబుజేయన్ దలం
చిన చందంబు సుభద్ర దా విని మనశ్చింతాదురంతవృథా
వనతాస్యాంబుజయై మురాసురమదధ్వంసిన్ వెసన్ డాసినన్,

జ. కాదరపుధ్యజుడు కనకాంశుకదీప్తలసచ్చతుర్భుజుం
డాదరి సోదరి గని సమాదరణీయ మృదూక్తి బలుగ్గ శా
తోదరి! తావకాననపయోజ మయో జిగియాలి ముంటగ
న్గోదరి తేనివంత జెనగొన్నది నీమది నిక్క మారయన్.

జ. అన మును నీరపాణితనయన్ సనయన్ శుభలక్షణోదయన్
మనసిజయాపమాన్య నిభిమన్య సమిజ్జయశోభిమన్యగూ
ర్తునని వచించె నిష్పడు కురుక్షేతిభృద్వరనూతి కీదలం
చెనట మనంబు లో వనటజెందదొకో వసుదేవనందనా.

జ. అనబోడి నూరడిలవాడి జనార్దనుడా ప్రిలంబమ
ర్దనుకడకే నాకవనితా జనతాభిమతాభి రూప్యశా
లిని దనయన్ నయప్రణయలీలల మున్నభిమన్యకేల గూ
ర్తుననివచించి తిష్నడు కురుప్రభు నూననకీదలంచి తే.

క. భువనాధీనుతచరిత్ర యా, దవనాయక నీతలంపు దా నెటింగిగుణా
ర్ణవ నాదగు సోదరిహ్నా, న్నవనాశీకమునఁ జింతనాటి కలంగున్.

1. మునుసుధీజనంబు నినుసుముఖితనెన్న, బలుకుసూక్తి నిలిసిప్రబలశక్తి
మనసుభద్రసుతునకును సుతనొసఁగిన, మనసు భద్రమగుసుమా! హలాంక.

జ. అనహలపాణిపలుగ్గ ధతురద్ధిపరీత మహీలఞాంగి యె
వ్వని భుజసేతినిచ్చలు ప్రవర్తిలు నాతఁడు మేటి తత్తనూ
జుంకుం గుమారి నిచ్చటయెశోభన మంగనఁ గన్న వారికిన్
మనసహజాతపట్టి యభిమన్యుడు బాద్యశుడే గణింపఁగన్.

జ. అనవిని శౌరి సూరిజనతావనతా మనతాభిరాముడం
త నరుగుడెంచి లోకవిదితా ముదితా మదితాల్మిబూనితో

చినగతి విన్నవించితిని చిత్తము మెత్తదనంబుబొంద జ
య్యకమునకేకనీడు తలపాహలపాణి ఘటంపఁడారమున్.

క. అనుజాత వినుచు యుష్క. త్తనజాశమణిన్ వరింపఁదగినవయస్సీ
మనుజాతరూపగాతుగ్రిలు, మనుజాధిపసుతలు గలరు మహిలోఁ బెక్కుల్.

జ. మన్ననమాని రూపమహిమన్ ననవిల్తుని గేరునీకుమా
రున్నగవైరిపాతుని మరున్నగధీగుఁ బరాభవిం చెఁగా
యన్నయమాద్యహుండు దనయన్ నయశాలినొసంగ డంచుజిం
తన్నలిసేయకంగన యెడ స్థలి నాడెస చెదిజూడుమా.

క. అనిదనుజాహితుఁ డనుజా, త నిజాభ్యంతరమణి సదనమున కనుపం
జని తామరసాక్షిమనో, జనితాకులతాతిపరవశశ నటబొదలన్.

నీ. ఎదలసీఘమదంబు బొదల గమ్మనిపూవుబొదలఁ ద్రిమ్మరు తేటిరొదల కదరి
మొలక మామిడిఫలమ్ములకు మూఁగు శుకాళికలకలధ్వనికేఁ బెన్గెలకఁబూని
దళముకొన్న మహీజదళములంబెడు పికదళముమోతలకు గొందలముఁ దాల్చి
యతులపంకజనాశరతులమించు మరాళతతుల క్రిక్కుతుల కుదద్దనడలి
యసమశరపీర ఘోరసాముకవికాయ, వేదనాస్పదహృదయుఁడై విజయతనయు
డనుపమా రామసీమా విహారమెడలి, కనకమణిమయ మందిరంబునకువచ్చి.

నీ. కీలుకాఁడెడనేయఁ గెరలిన ర్తనలీల బ్రతిసీరనంటిన ప్రతిమయనఁగ
నెరయబర్వములసంధితమంబు గప్పిన కమనీయతరల జ కళయనంగ
దగలనిఘోరసంతమసాను గతతాపమున గాసిబడిన పద్మినియనంగ
ఘనతరమధుసమాగమ దర్శనవివర్ణ తావాప్తిగనుజాజితవయనఁగ
చెలివుగోల్పడినిజమనోజలరుహంత, రావృతనితాంత నిబిడచింతామయార్తి
నొగిలి చేష్టారహితయై వినూత్నరిత్న, భర్తమయపీఠి నున్నసుభద్రఁ గాంచి.

మ. తలకింపన్ముమనోమనోహగకళా ధిస్తానమై తారకా
లలితశ్రీనిధియై సదాకువలయొల్లాసంబుఁగావించు నీ
విలసద్భక్తి సుధాంశుమండల మనావిరూఢిత శోభాసము
జ్వలమై యున్నది యేమిహేతువిది యాశ్చర్యంబు డెందానకున్.

చ. యదతనయుండు భర్తతనయుండు మహాబలజుండు విక్రమ
ద్యదుగుభుజుండు సంయదభియాతి కులూనిలచక్రి శక్రిదు

క. అనికరిగమనసుభద్ర వ, చనచతురిమగరిమ దేల్చిశగ హేమిశరా
సనకవచ ధురీణుండై, కనకవసను నగరివెడలఁగాఁ దలఁచినుదిన్.

ఉ. రమ్మని తల్లి కోమల కరమ్మని వార్యగతిం దెమల్చి ఘో
రమ్మగు చిమ్మచీకటి దరమ్మణుమాత్రము లేక ధైర్యసా
రమ్మలర న్భయకరశరమ్మరిపోసి కిరీటిపట్టి చూ
రమ్మతి భీమసత్వనికరమ్మగు కానకు నేగియుద్ధతిన్.

వ. చనిచనినుండట.

సీ. సదమలాంభఃపూర సంస్థాలనోన్మత్త కగటిఘీకగణ విస్ఫురితఘోషము
పరిపక్వకీచక తరుగళన్నాత్మ ముక్తారాశిధవళిత శ్మశ్రుతలంఘ
దశదిక్పరత్సణాధరఫణాంతరభవ్య రత్నకాంతిచ్ఛటా భ్రాజితఘ
దవహుతాశనశిఖాగహ్వరమానా శేష చందనాగరుఘాపసంకులంఘ
భూరిమధరాగ్ర నివసన్మయూరనికర, కృతరవాపాంగ సంగతోద్ధితశబర
నీలకబరీసుగీతికానిరుపమాన, మతిభానూనక మొకయగణ్యంబుఁగనియె.

చ. గనుగొని భూనభోంతరము గ్రమ్మినసంతమసంబులూ విను
తనజుని తనుశ్చుతి వితాననిదర్శితకాననాఘ్యుండై
ఘనతగ్నైలమాటకటకపక్రకటాటన జంతుమండలి
నినద విజ్ఞ భణంబునకు నెమ్మదిభీతిల కాతఁడగుచున్.

మ. హరిపాతుండొక మట్టిఁగన్తోనియె నుద్యుద్భూతభేతాళశా
త రథచ్ఛేదిత దేహికుక్షిగణితాంధ్రశ్రేణిగా స్ఫుగ్గఘరి
ప్రవిలిస్తచ్చధగుచ్చబంధుగ మదభ్రాసాగ్రి శుశాఖాచయాం
తరనీచస్థదినాంధగుధ్రముఖ నానాపక్షి సంరావమున్.

గీ. కనియటనసుంధరాజాని కరము వెఱుగు, గొని వటవసుంధరాజంబు గొంతఁగొగడి
తతుఁగటచ్చాను నాయుచుదనను మేలి, జిలుగుచువ్వల్వ పటచి వసింపఁజేసి.

క. హరికొదనునపేతౌహల, హళిక వసింపంగనయ్యెగర్భకళారా
డళికకుఁ బా మనృపతికో, డలికకటా ! యానిశిన్ వటదుమమునెడన్.

క. జగదారాధతు హలధరు. దగదారడిఁబెట్ట విధిక్రతఁబపిలంఘ్యం
బుగదా నీనికిమది నె, వ్వగఁదాల్పగఁజనదున్పతియవశ్యము వలయున్.

1. అనిసుభద్రపట్టి యని సుభద్రమగుభు జాశుగాసనూర్వి నాశుగాప్త
తులితవిశిఖమున్చి బలితంపు ధృతిపెంపు బొదలవటము మొదలఁగదలకున్న

క. తగసావనకులపతికా సరసాదిభుజాగ్రినండ చండబలుఁడు సుం

గగసాహసుఁడు ఘటోత్కచు యరసాధరతుల్యదేహుఁడు పసిండునటన్.

ఉ. ఆనిశనానిశాలుఁడు హితావలితో లలితోరువిక్రమ

శ్రీనిరయన్ నలుంగడఁ జెరింపుచుఁ గాననవాటి మేటివి

లాగనిసుభద్రపట్టిబొడగాంచి వటక్షీతిజాంతికంబునం

దీనడిరేయినెవ్వఁడొకొ హీనరుండిటనున్న వాఁడొగిన్.

క. సవనాశనాభికిమదీ యవనావనిచాయడాయ నలవియేవీనిన్

భువనాప్తజుమహానస భవనాగత శశముగాఁ గృపన్ వాణాసఁగెన్.

గీ. పృథులదంష్ట్రాభినిహతి మేనెల్లవచ్చి నల్లద్రావెద బలలఖండములు గడుపు

నిండమెసవి చిత్రగతులఁ దాండవంబు సల్పెదనటంచు ననివార్యశార్యగరిమ.

మ. అసదృశ్చేహుశీమసమృత్తులతో నంభోదగర్జనము

ల్లసదాభీలరవంబుతోఁతక రాళస్ఫారదంష్ట్రాస్ఫులిం

గసమాక్షేర్లభయంకరాననముతో గ్రయ్యాదమండేగుజెం

చిసుభద్రాసుతుజాచిపల్కె వికటాక్షీణాఃకలాపంబులన్.

క. ఓరీయెవ్వరు జేరగ లేరీవనవాటి ద్రాసలేశముగొనకే

వీరీతిరేచెరించెడు పూరీకృతధీరతాసమముజ్వలమతివై.

క. అనివేలుపుకొరమనుమని గనుమని వెన్నురము ముష్టిఘాతమున వగ

ల్పిన వడి నపుకుకరచియ య్యనఘాత్ముం డెరచిదిండి నరచేనడచెన్.

క. ఆరచేజరచిన గడుని వ్వెరచే నుసురనుచు నుద్ధవిడి బలుమొనలం

గరచినర క్కసుపైక న్నెరచే నరుపట్టి పలికె నెగనిన కినుకన్.

క. పరిణాహశక్తినికమల్లఁ జాతిప్రాధినడచి లావనిచెద ని

న్నయణాత్మజచరణార్చా, కరణాదరణైక హృదయ కంజాతునిగాన్.

క. అనిమతీయు నవిధింబున నొండొరు లుద్దండ కోదంక దోర్దండ పాండిత్యంబులు

మెఱయ సమీప తరుషండ శిలామండలంబు లన్యోన్యపదఘట్టనంబులఁ జూర్గం

బులుగా శరభము శరభము పుండరీకము పుండరీకము కరి కరి హరి హరి దొడగు

తెఱంగున నుత్తమాంగంబున నుత్తమాంగంబును భుజంబున భుజంబును దగుల్చుచు

బాహుదండంబులఁ బీడింపుచుఁ గూర్పరమ్ముల గుమ్ముచు జానవులఁ బొడుచు

చు నఖంబులంజించుచు బదంబులఁ బదంబులు బెనిచి ధగణిగొడ్డిగిలం ద్రోయుచు

గడువడిఁ బిడికిళ్ళండఁచుచు పెడిదంపుటడపుట పెడలు రక్తంబులందోగి పుష్పిత

ద్వితీయాశ్వాసము.

పలాశదుగ్రమంబులం బురణింపుచుఁ బెట్టలగుట్టివడఁ బరస్పరజయేచ్ఛుల భ
నంబు నేయుచుండ నాసమయంబున.

మ. నిదురంగూడిన నీడఁజాలక శయంతీసంతతుల్ బెగ్గితెం
జెదలెన్ భూభరణాహివిస్ఫుటపణి శ్రేణీమణుల్ గోత్రముల్
గదలెన్ శాల్యాడియ్యై వన్యమృగసంఘాతంబు త్రాసాకుల
త్వదశన్ నల్లడఁబాటెఁ దత్పటుపదద్వంద్వాభి ఘాతోద్ధతిన్.

క. నిదురదొంగితనతనయు, నిదురంబున నొరసిబల్చి నెగయఁగఁ జలమా
నిదురమొనర్చునిశాటుఁగ, నిదురంతంబైనచింత నెలకొనియంతెన్.

క. అరిదరకరుసోదరి య, య్యరిభరకరదోఃప్రతాప మడఁచికరంబా
దరమాని మదాత్మజ భూ, వరమాయుని గాదునట్టివాడొదవడొకో.

చ. నలనలకూబరాకృతి రణక్షీతివైరి విభీతికృష్ణహా
బలబలశాలి నీశామరుఁబట్టనిగూర్చుపేక్షఁజేయఁగా
నలహలపాణి కానలమహాపదఞ్చోర్చివసింప జెనమా
హలహలఘోరమూర్తి గుధిరాశనువాతికేఁ ద్రోచెనక్కడఁ.

ఉ. బాలుఁడెశండు యుద్ధపరిపాటి నెఱుంగఁడొకింత వీనిను
ద్వేలబలాద్ధతి న్ననుజవీరుఁడు మారొగ్గని యీనిశీధినీ
వేళ దురంజనర్చెడు పరిప్రతిమానకఞ్చోరమూర్తియై
వేలుపులార ! భక్తిమెయి వేడెదఁ బోవఁదగుంగుమారకున్.

గీ. అసురవారిసుతుని యసురక్షణమొనర్చుఁ డనుచువేసుచుండె నచలభక్తి
నపుసుపార్ధవారి పార్ధనాభాషల, వేలుపులను భక్తలోలుపులను.

మ. అభిమన్యుండు నిశాచరప్రవరుఁ డట్లన్యోన్యదోర్ధ్వాఃప్రభూ
తభ్రశప్రాధబలప్రకల్పిత సముద్యన్త్రులయుద్ధకిరీయా
రభసోదగ్గితఁ శేష్ యంతటమనఁగగ్గోర్ధ్వుడై చాపరో
పభృతీన్మారొగ్గనిరొండొరుల్ హుతవహప్రద్యోతమానాకృతిన్.

గీ. ఆనమద్ధన్యులై నిశాటాన్జనజాలు, భూరిశక్తి నాకర్షించినారులన స
మాంబకానూన కేళీవిహారకలనఁ, దవిలివర్తిల్లిగవుఁడు పల్లవులుబోలె.

క. వినుమా నను మారొగ్గని గె, ల్వను మాధిపనాకలోకవరుల కలవిగా
దనుమాన ముడిగి చనుమా, దునుమాడెద నిల్చితేని దోర్బలతీలన్.

- క. వ్యాసముని కాయకాంతి వి, లాసము నిఖిలాశల స్వలయ వచ్చిసమి
ద్యాసురశక్తిమరుజ్జం, భాసుగభిత్పత్ర మానసామోదముగాన్.
- గీ. నిలిచితస్త్రిస్యముననూక్తి బలికెమీరు, భీమవిజయాత్మభవులు సంగ్రామకేళి
జలుపజనునొకొ భీమవిజయమహాను, రక్తి బెరనారలట్ల మిత్రైతకుఁదొలఁగి
- క. అనికృష్ణ ద్వైపాయను, డనిలజనరసుతుల భీషణాయోధనసం
జనితాగ్రహోపశమనం, బొసరిచి తనపేరుఁజెప్పియొగిచనియెనటన్,
- కా. ఆకర్ణించి పరాశరాత్మజమనోజ్ఞాలాపముల్ సంగరో
త్రేకోద్రేకముమాని శార్మకము ధాత్రిన్వైచిబాహ్మిక
న్యాకీర్ణేక్షణుడై ఘటోత్కచుడు డాయంబార్ధజుండఁఘ్రినా
భీకద్వంద్వనుతుండుగా నిజభుజాశ్లేషదృతిఁజేల్చుచున్
- క. కటకటబడి యతఁడును ను, తగ్గటకటకతటాతిభీతిదంబగుగరమీ
యటవివటవిటసినడచీ, కటినివెక్కఁటిజరింపఁగామదిలోనన్.
- క. అనుజయొకహీనమనుజుడ, వనుజడిమన్ గడగినాడ నాహవమునకున్.
నిను జగదభినుత చరితుని, మునుజనకులాభిధానములు వేడకొగిన్.
- క. కరుణానూనృత శుచితా, భరణాదరహీనమతులు పాపవిధానా
చరణాను రత్తులురుధి, వరణాంతఃకరణ నిశిజవరులుధరిత్రిన్.
- క. అనితాత్త్రిగురబలుమరు, దనుదాదనుజుండు మాషిత స్వాస్వయుడై
యనఘనుతి సుదపరాధము, మనమున నైరిపుమనుచు మఱియిట్లనియెన్.
- చ. అసదృశచాపరోపభృతినై యతివైసినజంతుమండలీ
విస్ఫుమరమిమ్మహా గహనవీధివిరోధి వయాధినీతమో
విసరదినేంద్రసాంద్ర భుజవికృమలీలఁజరింప నింతసా
హసమునకేమిహేతుహా సిరియొలున నాకెటిఁగింపునావునున్.
- క. అని దరిమిరిపులఁబాండుజు, అనితరభుజశౌర్య సంపదధికతరయశో
ధనగరిమనయింద్రప, స్థగరిమనఁ గురునృపాల తనయులనయుపై.
- క. మాయాద్యుతబలమున న, మాయాద్యుతోరు వికృమయ శోధనులన్
జాయాన్వితముగ వనవా, సాయాసంబొంద బనిచిరఖిలముగొనుచున్.
- మహాసర్గధర పనుపన్ గోర్హురుదీర్ఘపృకటతర బలపాశితా శేషధాత్రి
జనరాక్షతోపభాభాస్వరమణి ఖచిత స్థానులప్పొండభూభృ

త్తనయుల్ కాంతారనాసాంతరగత దురవస్థాకృతిభూతాకృతి
లనటన్ నేనున్ సుభద్రాగిలనయు దురట్టిల్లన్ సదాచింతచేతన్.

పీ. నిసువయ్య విసఫుపాల్వెసగోలిచేసి నచేతనబూతనా మూలనాతి
ననురాగమిలకుఁబా ధిమ దెచ్చెబాలకై యాలకై నీల్ల నయచలమెత్తె
ననిశుల్చికంఠుఁ బెల్లెనయించెఁ దద్వధూనంద నాచి వనా మందనాద
మలయఁ చెచోకుమూఁకలనెల్ల నలగొల్లనవలాల నవలాలనయఁ గలసె
నందగోపాంగ నా పాంగనలినదళస, భాజనవిభాజనన పాభాగమాన
శుభతనుండయ్యెనే దయాసుస్థిరాత్ము, డక్క-మలనగ్గి లోవను హొక్కనాను.

సగ్ధ. సారంభోజాతరాగస్థగిత సురుచిర స్వందనాయాఘ్నదై సు
సారాణ్యోగగ్రదావజ్వలనదురుకథా సౌధగంగాఘ్నగీ
ధాగాధౌతా ఘను మగ్ధయును రణనరాచెత్వ రాఘ్నయుండిం
ద్రాగ్రాఘ్నండా పృథాపత్యవిహిరణ వనపాగ్గణక్షీజితేరన్.

క. దళశాలజేరి రక్షకులశాసను, డరదనుడిగి గురుధైర్యభుజా
బలకాలు ల నిలజార్డును లలశామని, యజ్ఞచేఁ బ్రియత నెగయకొనన్.

క. యమునాత్మభవున కెఱఁగబ్బి, యమునగ రాజ్యములనెత్తి యయ్యవఘుఁడు నె
య్యమునబలుకుఁగురుపతి యన, యమున వననాసఖేదమను గెలమయ్యెన్.

కా. నాలక్ష్మీద్రవడిట్లుపలుకు నసమానపాగ్ధిశోర్యానల
జ్వాలాదగ్ధవిరోధివంశతతులన్ సర్వంసహ మర్చుర
తొలొలాత్ముల నెట్లుగానవనటన్ గాళ్లెఁగాఁజేసె ని
మేల్తలాయువిధి మారనేర్తునకటా యేనెట్లునెరించెదన్.

క. అనిపలుమడు నల మరుగె, చ్చిననుకుమారతయు నొడలజెలువగు నుంగి
తనయుల విఖ్యాతనయుల, దనస్వాంతనవాక్య మధుర తలఁచేర్చియటన్.

చ. దరికలుషాయిరాశితరిధర్మజునానతి బూనినన్ సహా
దరినసుహృత్కంబ దరదంబ రథంబుననిల్చి వీటికిం
గరమనురాగయుక్తిమము గైకొనితెచ్చి సువర్ణమందిరాం
తరమునఁజేర్చె సౌఖ్యపరతంతులమై విలసిల్లనచ్చటన్.

క. అలహాలి కరిజయలీలా, హలహలి కొకయనుగుఘాతురలరు నతనుఘా
ములికె చికురఘాతమదన,దళికిసలూ, క్షీంతల్లియనజను లెన్నన్.

ద్వితీ యా శ్వాసము.

- క. బాని గమనజితమదవ, ధూని జిరుతవాడూ దశక దాని గుపవ సా
ధానిధిపాలి బలికన్ మదియం, దానిభవత్పునుకెత్తు నని చెలియలతోన్.
- క. కతిప సవాసరముల క, య్యతివవయోహూపలక్ష్మి నశ్యద్భుతమై
నుతికందమి నానాటికి, మతికిం దమి బొడమెనాకుమదనుండేదన్.
- ఉ. బాలశశాంక ఫాల నలబాలసురూప వయోరమాలతా
వాలబలారిజై భవు డవారిలెభుంరి తరిసృతాపతీ
లాలసమాను డక్కురుకులపృవగు డొకనాడు నేలజీ
జేలహలంకువేడబనిచెం దనపునుగ్రుకున్ ఘటింపఁగన్.
- క. యగులొక తరణిధగణీ, త్రిదశశుభాలాపమాధురికి మెచ్చిమదిన్
మదవతినిత్తుననియెఁదా, మొదలిటిమాన్యతమువదలి మూర్ఛితగుండై.
- మ. బలరాముండెట మాన్యతంబెడలి శుంభదూరిస లావణ్యధ
న్య లతాంగీ కులమాన్య నాశ్మసుత హమాన్తిన్ గురుత్తోణిమం
డలనాధాగ్రణి పట్టికీదలప దానన్ గాఢచింతావృధా
విలచితౌంబుజ గూసుభద్ర మదిగావిర్యూత రోషులనన్
- క. అమ్మనిట నేను దోడ్కొని, నెమ్మదిభీతిలక గాఢనిశ నిభమర
స్త్రుమ్మలుగొని భయదార, ణ్యమ్మన కరుదెంచి నాడనా నతఁడనియెన్
- క. అవరణకారవధాత్రిం ద్రవగజకపటపుమరోదరముపాంశుధరా
ధవపునుగ్రిలకరి శైశుగ్రిల విగాసుగ్రిల కటవినివసనార్తిదమయ్యెన్.
- క. అకటా యావికటాచల నిక, టాటవి వటమునీడ నివసించె నజాం
డకటాహకుక్షీయగు నా, శకటాహినుసహజ కిట్టి సంకటమొదలెన్.
- చ. అనిదరిసోదరిగదసి యంఘ్రులకు బ్రణమిల్లి తల్లియం
గనావశ్యి యేలజకసోగోధిజాడన్ ఘటోత్కచం
డనుమాను మిమ్మెరుంగకకడం కదురంబొనరించి నాడనా
యనుజానితోడ నేగమిదిగాల్త్ర సహించిక్కపం గనందగున్.
- ఉ. అమ్మ కడిదియుమ్మలిక నానగ జేసిగదమ్మ నీకు డై
వమ్మ కటామణీమయ నివాసగునందు నబోచి తైకకా
ర్యమ్మ కలంకవృత్తి వవయమ్మ ఘటింప శైలుల్ పగ్గినాకతి
ల్పమ్మకరమ్మ సౌఖ్యదశలన్ గడియింప వసి ను దనికెన్.

చ. అపరికితవృత్తి తెలుగంతయు నింతకుమున్న తమ్ముడే
 వృత్తవేళిగోపుచో ప్రితివట్టితి నబ్బలరాముపట్టి నే
 వడిగో తెచ్చి వీనికి వివాహముజేయుదునందు నమ్మునీ
 యగులరాసునోప్పిన మహాత్ములదూరిన పాపమొదెదన్.

వ. అని సరికి ఘటోత్కచుడు సగౌరవంబుగా సుభద్రాభిమన్యుల నిజనివాసమ్మునకు
 వోహొనిచని నీ తద్వృత్తాంతంబు హిడింబకుం జెలిపిన విని సంతసిల్లి యదియు గార
 వించ నారలందుల సుఖంబుండిరనిన విని జనమేజయుండు పరమానంద కందళితహ్మ
 దయాగవిందుడై యప్పైలమునీందుగ నవ్వలివృత్తాంతం బడుగుటయును

మ. క్షీణితన్యాధిపపాదపద్మయుగళీ నేనాసదాచార ఘో
 రతరామోదనరంగరంగ దసిధారాకుట్టనీ యోజితా
 యరనానావిమల క్షమామణరాజ్య శ్రీపురంధ్రీ సమా
 శీత వేహర్షణ నిత్య సత్య పవనస్థేమాభిరామాననా.

క. కౌత్యయదానధారా, పరివర్తితబుధమహీజపటలార్పిత వి
 శ్కులకాశీదుక్తినిరం, తని ససౌదయ సువర్ణనగధీరమతి.

ఉత్సాహ తిషాజామరాగతులిత దానశౌండ వైరిరా
 శ్వేచ్ఛుల నిజకాంగనా సుస్మత్తకుచతటోపగూ
 వాప్యసాబ్ధికారి బలనమగ్న బాహుదండ ని
 ర్మల భావ పుషిత సర్వవిధరాసురావళి.

పద్య—ఇతి శ్రీ ధర్మరీమల్లికార్జున కరుణాకటాక్ష వీక్షాలబ్ధ సరస
 సాహిత్యభౌతిక మాత్రేయగోత్ర సవిత్రీ మంగళగిరి సరస
 యామాత్యపాత్ర తిమ్మగామాత్యపుత్ర సుజనవిధేయ
 ఆనందనామధేయ ప్రణీతంబైన విజయనందన
 విలాసంబు మహాప్రబంధంబు నందు

ద్వి తీయాశ్వాసము.

శ్రీ. శ్రీ. శ్రీ.

శుభమస్తు.

అవిఘ్నమస్తు

విజయనందనవిలాసము.

—:0:—

తృతీయాశ్వాసము.

శ్రీరుచిర సుందరాంబా చారునయన కుముదపూణక చంద్రరుచియశో

గౌరవ వెంకటకృష్ణ జ్యోరమణేంద్ర రిపువేవిహాననరేంద్రా.

ప. అవధరింపు మధికవిజ్ఞానంపత్నాంద్రుండగు నప్పైలమునీంద్రుండు జనమేజయ
భూవల్లభునకిట్లనియె.

మ. వీను ముగ్వీశ సుభద్రా దోహ్లాని నిశావేళన్ భయభ్రాంతిఁ గై
కొనక వీరవరేణ్యుఁ డుద్ధతమృగకూర్మరాటవీక్షోణికిం
జని యచ్చట ఘటోత్కచాలయమునన్ సోఖ్యాప్తిమై నుంట యా
త్రు నెఱింగెన్ హరి యంతటన్ హరి యమాత్య శ్రేణితో నిట్లనున్.

మ. హరియున్ సాత్యకియున్ బృథాసుతులయం దాసక్తచిత్తుల్ నిరం
తర మస్మత్ప్రియకార్య నిర్వహణ తాత్పర్యంబు సంధిల్ల ది
ర్వుగకు న్నావున మీర లేమరక నేర్చున్మీర నానామనో
హర వైవాహికవస్తుసంగ్రహణ దీక్షారూఢి నొప్పంగున్.

మ. అనిన న్వార లచూనకుండుమ హరిదామూల్యమాణిక్యకాం
చనభూషా పరిధాన గంభీరపుష్పద్రవ్య సంభారశో
భనసామగ్రి మనోబ్జసంభరిత శుంభతొగ్గతుకానాస్తి నొ
త్తమం గైనేసిరి కేశవాగ్రిజ కృతజ్ఞానక్తి జాగ్రన్ముత్తన్.

సీ. ఘనబహిర్వాహ సమఘటితశోభాచాను గారుడాశ్శ్రవిత్రా తోరణములఁ
గామినీరచిత ముక్తార్చంగవల్లికా పరిభాసిమందిర పాంగణముల
ఘనసారమృగమదా గరుసంకుచుదగంధ పరిలిప్త వేదికా భవనతతుల
రమకీయచిత్రితారాత్రికాపుత్రీ కోద్ధితరత్నకోరక దీపశిఖిల
మరకత స్తంభసంబంధపరిణతాచ్ఛ. ఫలసమాన్వత రుచిరరంభాతరుప
కాండ విభ్రాజితోశీరకాయమాన, ములనలరేఖోలు చూడుకొల మిబోడమ.

మ. లలితోద్యన్నిజ పుత్రీకా పరిణయాలంకార సంకీర్ణమై
విలసన్ గ్రత్న విచిత్రకాంతిమయమై విద్యత్సుహృద్బాంధవా
కలితంజైబహుశంఖకాహళ మృదంగధ్వానసంధానమై
హలభస్మందిరమొప్పెనస్వమ సురేంద్రాభోగభాగ్యోన్నతిన్

ఉ. ఆహలికేన్ మనీషిజన మరగముఖ గ్రహచారయక్తవై
వాహికసమ్మహూర్త శుభవాసర మొక్కటి తెల్పనాతఁడు
త్సాహమతో సువర్ణలిఖితస్ఫుట శోభనహేమపత్ర సం
దోహముఁ గౌరవావళికే దోదన పంపెఁగ్రమక్రమంబునన్.

. ఆశుభ లేఖలూని సరయంబున వచ్చినభూసురాళి కు
రీవశముఖుల్ విచిత్రమణిహేమవినిర్మిత భూషణావళీ
పేశలవస్త్రజాల సురభిప్రసవద్రవ చంచరిష్ట మృ
ష్టశన వీటికాదిక సమగ్రసపర్యలఁ దేల్చిరాదృతిన్.

. తదనంతరంబ దుర్యోధనుండు దుశ్శాసనునితో నిట్లనియె.

ద. అమలగుణుండు లక్ష్మణుని కాహలిపుత్రీ వయఃక శాభిరూ
ప్యమహితవిగ్రహం బరిణయం బొనరింపఁగ నిశ్చయించి నా
ర మని శుభార్థబత్రికలు వాసియశేష వసుంధరాధిప
ప్రసూఖుల కీక్షణంబునన పంపఁదగున్ దగువారిచేననన్.

ఉ. మానితసంభ్రామోద్యమ సమగ్రత నంత శుభార్థవర్ణసం
ధానసువర్ణపత్రములు దవ్వలనున్న మహీతలేశ సం
తానము గూర్చిపంపిన నతండఖిలక్షీతి పాలకుల్ దదీ
యానుమతంబకోరి సచివాత్మజ బంధుసుహృత్స మేతులై.

మ. అనఘోద్యద్భుచిమాననీయతపనీ యామూల్య నానావిను
తనమాణిక్య విచిత్రితాభరణ వస్త్రచాతముల రూపయా

తృతీయాశ్వాసము.

- చ. భావోభ్యాతయోఽపి మన్మదగజాశ్వస్యందనచ్ఛసృగ్ శో
భననస్తాశ్శరమూని వచ్చిరి మహీపాలుల్ ప్రిహషణంబునన్.
- చ. అతులరథద్విపాశ్వముఖి యానములెక్కి చతుస్సముద్రము
ద్రితమహిఁ గల్గురాజు లరు దెంచినవారల రాజరాజునా
నతఁగురువింద రత్నసదనంబులఁ గాంచనచంద్రశాలికా
తతుల వసింపఁజేసిరి పదంపడి భానుతనూజసౌబలుల్.
- శీ. కరముసంతసమున గురురాజవరుచను, మతిఁబురోహితాప్తవితతి సగసీ
జాస్త్రిసూపశాలి నాలక్షుణకుమారు, హృద్యముగనలంకరించె నంత.
- శీ. మూరిమందర నగంబుల సమున్నతులు మెచ్చని భవ్యమణిమయాస్యందనములఁ
గకుబంతశుండాలనికరంబులావు నుల్లసనూడుదంతావళవ్రజములఁ
బద్ధి నీహితరథ పథితరథ్యజవంబు నిరసించుకాశ్మీర తురగతతులఁ
బిఁ గులమొత్తంబు కడిమి నెగ్గులుబల్కఁ జాలెడు బహుభటజాలకముల
బలుగదానూలకరనాల పరశుచక్రి, ముఖినిఖిల చండసాధనంబుల సమగ్ర
చాకచక్యములనశేషలోకపాల, రాజిబలమొప్పె నప్పడా రాజధాని.
- మ. ప్రిణతాశేషమహీత లేశమకుటాగ్ర స్వర్ణగత్నచ్ఛటా
ఘృణిని రాజితపావపద్మఁడు ధరిత్రీలోకరక్షాకళా
చణుఁడక్కొరవరాజు భవ్యసుషమా సౌభాగ్యవనూత్రిల్ల
తుణు నారోహితుఁజేసె మృతగజసగ్రంధంబున గూరిమిన్.
- మ. కరినెక్కించెయు నిట్లుపెండ్లికొమరు న్గంగాత్మజవోణభా
సగరపుత్రాద్యఖిలాప్త బంధుజనసంఘాతంబు మత్తద్విపా
శ్వగభాయాధిఁ జెలంగి తోనడవఁగాజంచుభుజంగధ్వజం
బు రథోత్తంసము నెక్కి పోలి వెడలె నూర్భరిపగి ఘోదంబునన్.
- శా. ఆమర్యోధనుఁడిగతిం జనియె నైన్యావీతుఁడై రత్నశో
భాదీప్తోన్నత సాధజాలక చగత్పద్మాక్షు లత్యుత్సవ
శ్రీదైవారంగఁ జల్లముత్తియము లాశీరుక్తులన్ మూర్ధమ
ర్యాదాశాసనవేత్త భృన్నికర సంరావంబు శోభిల్లఁగన్.
- వ. అయ్యవసరంబున.
- శీ. తతవందిమాగధనుతుల పెల్లడగించె నభిరామశంఖకాహళరవంబు
అభిరామశంఖకాహళరవంబుల మీటె జవనాశ్వనికరహేషారవంబు

జవనాశ్లోకర హేసారవంశులఁ జిమ్మె పృథుమదద్విపథుటాబ్బంహితములు
 పృథుమదద్విపథుటా బృంహితంబెగనూ దె భేరికాభూరిభాంకారవము
 హోర్మిద్యోద్యోగ భేరికాభూరినినద, సహితసైనిక బిరుదవాచాప్రసంగ
 ఘోషమును సర్వనిక్తతీకుహరదళన, పాటవములయ్యెఁ గురుమహీపాలుసేన.

సీ. చమనామశృంగ ప్రహతకందరదరీ పరికోభితాఖర్వ పర్వతముల
 కమనీయ కమలకైరవసారభమిశద్వి నిర్మలాంభః పూరనిఘృణారముల
 లలితలతాపుష్పఫలపల్లవపరాగ బంధురకాంతార పాదపముల
 జగ్మోర్మితమన ప్రాసాదకోపుర భవనకుడ్యవిశాలపట్టణముల
 వీక్షణారణ్యచలమ్మగా న్వేషణాను, రక్తపుల్కస శబరకిరాతవాస
 ముల సుజీగర్హణుదు మహితలపిఠుండు, సనియెనిజపుత్ర పరిణయోత్సాహలీల.

మ. అగ్రజై చూగు చమనామహా చరణవ్యాధూతనీరంధ్ర ధా
 ద్యోగోద్యోగ భేరికాభూరినినద పృథ్వీభృతార్యాప్త సో
 దర చమనామశృంగ భజింప నిటులద్ధాత్రితలస్వామి చె
 న్నూ నేతెందు విధముఁ జారతతివే నెప్పమ్మదంబొప్పగన్.

అట్టిచేయియ్యెన సంతోషకాఁతుడై పరిలంబాంతకుం డాప్తపురోహితా
 మాన్యకాంతముల బుత్తెరిక వారలభినుభయిగాఁ జరతెంచి దుర్యోధన్ భవన్త్ర
 గోర్మిద్యోగ సాశ్వతాబుద్ధాది, సామదత్త, భూరిశక్తి, శృకుని, దుశ్శాసన, కర్ణ
 వంశముల సామంతములకుఁ బాను సుహృదావంశుగా ద్వారకానగరంబునకుఁ దో
 న్నిరివచ్చి జంబూనది మజ్జేనుయ ప్రాసాదకోగ్గహ వివిధ భవనమంటపస
 మానస చంద్రవేగముల విడిచివంచి తత్తద్రథ సామజాశ్వ వీరభటు పరిజంజుల
 నుండుచిరేక బల మందరియనుంచి నేరువేనందఱు రుచిమదమ్మతాన్నా పూప ద
 కిరణముల నలల నారికేళ కరళికాచదరీఖహూ జువీరపనసాది నానావిశేషఫల
 పుష్పమాలాగాఁ తాంబూల శయనామృతపాక బాహుశ్యంబునఁ బ్రహృష్టచిత్తు
 లుండెనె వారలకన్ద్రుగ సత్వరంబుగా నువెంచితారుదుర్యోధనాది రాజబంధు
 లుండులఁ బరిరేచిరిక తెలుగు సవిస్తరంబుగావిన్నవించిన నుత్సహించి బలభూ
 తుల్యులఁ బుష్కలముల నిరీక్షింపుచుండె నంత.

మ. అమరసంగి సలారతాచవిశిఖవ్యాపిద్ధచిత్తజ్ఞయ

కన్దూరబాహు మాన్యపురో శశిరేఖామానినీలాకర

త్వము చింతాపరతన్ గిరీతితనయోద్యద్భూప్రపలావణ్య వ
ద్రమణీనూంగ విభావిచిత్ర ఫలకభాజితుగ్రచన్ద్రద్వయే.

మ. అలరుందోటగం బ్లసంభరిత మున్యతీగ్ర మస్మత్సభీ
కులరత్నమున కిచ్చునామ మదికోర్కుల్నిండి దైవారగా
సాలపుంజాపుల నీపుజాచిన మనోజుండింగఁ దీవ్రాశుగా
ర్పులనన్నార్తి వహింపజేయ నసమర్థుండంచు నూహించితన్.

చ. నిరతిశయానురాగమున నీకుఁబ్రికూచరణం బొనర్చును
స్థిరమతిఁగోరుచుండు నను ద్రిమృరిమారునిచారిద్రోచి యే
కరణిసుభద్రదోడుకొని కానకునేగితి వింతనిర్దయా
పరతవహించి తివ్విరహ భారపయోనిధి నెట్లుదాటుదున్.

ఉ. ఇమ్మహిఁగల్గు భూరమణ బృందమునందొకఁడైన నీకురూ
పమున విక్రమస్ఫురణ భవ్యకళామహిమన్ సునీతి సా
మ్యమువహింపజాలఁడని యంటినప్రేమ మదీయ చిత్తప
ద్రుమ్మన నిన్నుఁగోరితిగదా తగ దారడిఁబెట్టనీగతిన్.

ఉ. అంబురుహస్త్ర యక్షతనయాబ్జరిపు ప్రతిమానమాననీ
యంబుత్వదీయ రూపమహిమాతిశయంబు మదీయమాన
సాబ్జంబున నాటియున్నది నిజంబుగఁ దానజనించునోహతా
పంబు ప్రియూతర స్పృహకుఁబాల్చడనీదిక నేమిసేయుదున్.

మ. శిశుపాలాద్విపాబుగ స్త్రనములఁ జింతింపకొక్కీశీ
శశిబింబాస్య హరిన్వరించుకరణీన్సాభాగ్య వద్రాటుగ్రమా
ర శిఖారత్నమ నిన్నకొని యొరుజేగన్వారిదాంభస్పహ
వశ సారంగము పల్వలదకముఁ ద్రావంగోరు నేనెమ్మకిన్.

చ. అనిమిషరాజవహ్ని శమనాంబుధిరాజుల మున్నుఁబైమి జే
కొనమరులూన కక్కుసుమకోమలి నైషధుఁ జె దెగాని యం
దునొకని దావరించె నె కనుంగొన సత్కులజాతయైన మా
నిని మునుగోరునట్టివరుని న్వరియింపక యన్యుఁ జెందునే.

చ. కటకటకఁ తుబాణశిఖి గాఁగెడున న్నమరాగయుక్తిఁగౌఁ
శిటగఁదియించి నావిరహభేదముఁ బాపదలంపవేలరా

తృతీయాశ్వాసము.

బురుహములుత్సృజ్యమునఁ బొంగునొయంచు దలంచుచుండు మ
త్సరుచిరవాంఛితం బెడలఁదోచె విధాత కఠోరచిత్తుడై.

చ. అనికలకంతకంఠులు ప్రియంబుననమ్ముగ రాజ మధ్య న
కుగనగదియించి సోగకనుగోనల బాష్పములొత్తి పార్థనం
దః జనితానురాగ రసతత్పరవృత్తిదొలంగి నెమ్మది
న్దొనములపోక తండ్రిమదికోరికబూనఁదగు న్ప్రియంబునన్.

క. అనిచెలికత్తియ లివ్విధ, మన నాశ్వాసింప గనులముఖి గుండియ యు
ల్లన బాష్పంబులు జలజల, గనుదమ్మలఁదొఱంగి సఖులగనియిట్లనియెన్.

చ. ఒరులకు నాలకింపసమయోచిత సమ్మదసూచకమ్ము లై
పరగుశరత్ప్రిపుల్ల శతపత్రవిలాచనలార యుక్తివై
ఖిగులివి మన్మనోంబురుహకాతుక సంగ్రహనప్రభావ త
త్సరములుగావుజుండు తలఁపన్పుతికోట రసూచి కాగ్రముల్.

క. మున్నొకవరు రాగరసో, త్వన్నతఁ గామించి యతనిఁ బాసితుదిమది
స్సన్నత శుభసౌశీల్యగు, జోన్నత తానేలకోరు నొండొకనరునిన్.

ఉ. కాంతమనంబునందు మున్నగైకొనఁగోరినవాని వీడివి
భ్రాంతిఁబ్రియాంతర స్పృహకుఁ బాల్పడి బంధుజనంబులొన నా
వంతయు లజ్జలేక వెఱపానక సర్వజనాపవాద సం
క్రాంతికిభూమిలో మెలఁగుకంటెను మేను దొఱంగు టొప్పదే.

ఉ. వేకుకగేశ వాది యగువీగులు మీరు వినంగ శైశవ
కీర్తిడ మెలంగునాడు శశిరేఖ దలఁప సుభద్రపట్టికిన్
జోడగు వీడదీనికి మనోధవుడంచు ప్రలంబవైరి తా
నాడఁ డెనీతిమా లి యిపుడన్యనకిచ్చిన నే వరింతునే.

చ. అమరపతిప్రియాత్మజున కాత్మహోదరి యాసుభద్రకున్
గొమరుఁడు గంతుచైత్ర సలకూబరవిగ్రహ సన్నిభుం డరిం
దముఁడభిమన్యుఁ డట్టిగుణధాముని రోసి సుయోధనాత్మజున్
రమణునిఁ డాయఁజూచె బలరాముఁడు నా కవివేకిగాడొకో.

క. గురుడైన నేమి సత్య, స్ఫుగణమెడలి చెనఁటిపథిముఖోయిన నిహముం
బరము న్బాసియు దుర్భర, దురితాస్పదుడగుచు చూపితుఁడుగాకున్నే.

ఉ. ఎన్నడుజూడగల్గునొ మృగేక్షణలార ! నృపాలమూర్తి
 ల్గన్నలు ముద్దునెమ్మొగము లాలితయావము నెప్పుడు కన్నులతో
 నన్నపుగొను మన్ననభుజంగాలు గోమలపాణిముక్కులుగో
 గన్నలసమ్మదాశుగ్రువులుగ్రమ్మగ మైపురికి ప సోంపురదో.

ఉ. కిన్నరయతీకింపురుష భీచరరాజమనురకోటి కం
 సన్నతమూర్తి రూపగుణసాహస్రధైర్య కళానివేదముగో
 జెన్నగునొదు మున్నోరులు నెప్పుగవాదరమన నీసలదో
 విన్నదిలేదు నానికి భువిగలరాజులు సాటివరదో.

ఉ. పేటికి నీయమూల్యమణి హేమవిచిత్రబిందు షణ్ణ వర్జిత
 బేటికి నీయంతివయ నేటికి నీమనసాగచంద్రవం
 బేటికి నీసుకాపవన మేటికి నీశుకశారికామలం
 బేటికి నానిసూడగమియింపని చెల్వ మదేటికాగయదో.

సీ. అనుపమామూర్త్య క శ్యాణనానానివ్య మాణిక్యమచు సొర నులలముల
 సురభిపాకపరితా సుమనల్లవపరాన రమణీయతీర్థరూపముల
 రాజీరకుముద సోరభ మానమూర్త్య కులుచిరమృత సృజితసృజిత
 తటగన్న కోగదోర్కొటకీరికావళి కమలమునొక్కరకాల్కి నీరసము
 బిరియించువ్యూహ మృగములచ నామస్కృత భూమిమధ్యలోనల్ల నీవ బావరి
 నోగధరయల్ల నీరిక జత్తగా, విహగణంబులను పేదక-పదాలు

సీ. శ్రీవత్సకామభూగ్రహము పెన్నుగ మెక్కి - వారి చూచుచి రమణమునొక్కరకీ
 సంతానతీయచక్రచాయ నగాగతితో మెల్లగు తనీవహుటీరమెక్కి
 సదమూలపద్మ సకవాళి గామగ్నయో చతురసోత్థేయని పాణి కరణి
 గలగౌతమిని పేల నాల్పు వేల్పుతో ముఖమెందు క్లుప్త మూర్తిని
 మానితశ్రీనిధిని మధర్మామరాగ, సహాయురూరంబునొక్కరకీ పావరి
 పుణ్యని చరించి ముహూర్తభోగసగళ, వర్ణిలగుగాని పేదక-పదలు.

చ. అనవిని నెచ్చెలతో చికిక గత్తకి యాద్యభజిచ్చును నందరి
 కనుచితచూ సక్రియనిపు నాత్మకునెట్టి సక్రియమొ నెచ్చెన
 బునకొడ బాటుగాని నినుభూజనమాడిక నొకదళి మగా
 ననలివలొచనా మునుజన సక్రియమూరి వరింపరాగదగిదో.

చ సకలవసుధ రాగమణ సాంద్రశిరో మకుటాగ్ర రత్నకో
రకరుచి శోభితాంఘ్రి కురుచంజు తదీయసుతుండుగ్గిడిప
ట్టి కితులయైనవాఁ డప్రకటికృత రూపవయోవిలాసదై
ర్యకళల నట్లుగావున గర్గహణం బొనరింపుటొప్పనే.

ఉ. నేర్పుననిట్లు నెచ్చులులనేకవిధంబుల బోధనేయగా
దర్పక శాతబాణ వితతక్షుతికిన్ నిజమానసాంబుజం
బర్పణజేసి పార్థతనయానుగతాతి శయానురక్తిని
ట్టార్పులుపుచ్చుచున్ బలుకకూరక యుగ్మలియుండెనత్తటిన్.

ఉ. ఆజలజాతరాగమణిహర్మ్య తలంబున కేగుడెంచె వి
భ్రాజితదేహసంపద శరద్ధునరాజికి వన్నె బెట్టవీ
ణానితస్వంబు హరినామక ధారచనాను గీతికా
శ్రీజెలువొంద నారదయుషిప్రవరుండు మరుజ్జవంబునన్.

ఉ. చచ్చినజూచియంత చెలువల్ వెసలేచి నమస్కరించిలొ
హెచ్చవభక్తిన్మోగ మణిహేమవికర్మిత పీఠిల్పిపై
యచ్చగమాన్చి బల్కిరసఘా మహనీయతిపఃప్రభావనీ
విచ్చటికేగుడెంచుట నభీష్టములేంక ఫలించునంతికిన్.
నావినిపరమ మునీదుగ్గిండా వెలమకెట్టులనియె సంభోజమరం
దావిర్భూతమధురతా, శ్రీవిలసితవచనచాతురీ ఫణితిమెయిన్.
గొనములప్రోక మనోహర, తనురూపవయో విలాసనన్యయిదిమనం
బున వగగొనినేమి తం, బనియజ్ఞుడవోలెమ రియునాతండనియెన్.

హలిచతురంబు రాశి రశనాధిపమాళి సుతున్ జయంతకం
తాలసితరూపక్షణయుతున్ సమకూరిచి బెండ్లిజేయగా
దలచుటగౌతుకాతిశయ తత్పరతన్ దగువేళగాని తొ
య్యలియడరూనునట్టి సమయంబిదిగాదు తలంచిచూడఁగన్.

గతిన్లన్నెలు రూపయావనకళాసామగ్రి నానాటరే
రాత్మప్రియసంగమోత్సవ రసప్రాలంబులై కోరిక
గొత్తవృణిభూషణంబు సుమా లేపామలన్ బొల్వెసం
గగదానెట్లుమరంతభేద భరిసంగ్రహిస్తాత్మగా నేటికిన్.

- చ. సాగసు మెఱుంగు మేలవలసామ్ములువెట్టి కటితటంబునన్
జగిదశుకొత్తగాఁ బసిడిచేలముదాల్చి యుదారసారభం
బగు కుసుమాంగ రాగలసితాంగకయై చెలియొప్పుగన్నుసో
యగమునఁ గొత్తఁ బెండ్లికొమరాలయి చెన్నెల రారఁబోలదే,
- క. అనినెరపుమానిసరస వ, చన రచనలకాత్మమెచ్చి శశిరేఖసఖీ
జనతతిఁ దగునొక పొగ్గాం, గనకేల్లవమొగిచి కాతుకంబునఁబలికెన్.
- గీ. వారికి పేనల్లుఁ డలసుభద్రాద్వనుల క, నుంగు కొమరుఁడు నలజయంతాంగభవ భ
నూనమానిత సుకుమార తానవద్య, హృద్యవిగ్రహుఁ డభిమన్యుఁడెంచిచూడ.
- ఉ. అమ్మహానీయరూప మహిమాయతికిన్ మృగరాజమధ్యభా
ల్యమ్మున నెమ్మి మైఁబరిణయం బొనరించెదనంచు బంధులో
కమ్ముమురారియుం మొదలుగాఁగలవారు వినంగనొక్కనా
డిమ్మెయిఁ బల్కెనాహరి మృగేక్షణ దావినునాఁడు నాటికెన్.
- చ. దినములవెంబడిన్దళలదీప్తికేఁ బట్టగుచంద్రరేఖయో
యనశశిరేఖ రూపరుచియకావన శాలినియకాట దన్మనం
బనురుచిరాలవాలమున నంకురతంబగు సవ్యసాచినం
దనజనితానురాగలత నాడభివృద్ధినినొం బెనొందుటన్.
- ఉ. ఆభువనైకరూప రుచిరాంగుని దక్కఁగ నన్యుడైన ధా
తీర్థజునిన్ గ్రహింపనని దీక్షవహించియనంగ శస్త్రసం
క్షోభితమానసాబ్జ యగుచున్వగనూలొగ్గనియితటిత్పభా
శోభనగాత్రి కూడుచవిఁజూడదు కన్దవఁగురక్కదింతయున్.
- చ. విను మునిసార్వభౌమ గుణవిశ్రుతఁడా హలపాణి యిప్పుడ
య్యనఘనకీక కౌరవనరాధిపసూతికి నీమహాధి రూ
ప్యనిధిఁ బ్రియంబుతోఁ బరిణయంబొనరింపఁ దలంచినాఁడు నె
మ్మనమున నిట్టినీతిఁ బలుమానసులందున నెందుగఁటిమే.
- గీ. అనుడు మునిపలుగ వరతంత్రులబ్ధముఖులు, ప్రియులఁదముఁదామకొరివరింపనగు
తల్లిఁదందుఁగిలుఁగూర్చిన ధవులనెనసి, యలరుగురుగాక యిష్టసుఖానుభూతి.
- తా. ద్యూతక్రిడసమస్త సంపదల నాదుర్యోధనుఁజేర్చి ని
ర్దుతారాతినిఁ బొందునందను లతి కూర్మరాటవిఁ దాపన

ఖ్యాతిన్వర్తిలవారి బంధుతకు జేడగ్రంబూనకాసీరి యే
రీతిదాను దలంచె నీక్రియకు హర్షింపందగుంబోటికిన్.

ఉ. కారవపాండవుల్ సములు గన్గొననిప్పు డఖండరాజ్య ల
క్ష్మీరమణీయుడై ప్రబలకీర్తివహించిచెలంగుచుండు న
కారవరాజు తత్సుతుని గైకొనుటొప్పిద మింతకంటె ధా
తీరమణవ్రజంబున వరింప ఘనుండిక లేడుబోటికిన్.

చ. అనియత డిట్లుబలుగుటయు నబ్బలనందనగుండెరుల్లనన్
గనలుమనంబుతో మునిశిఖామణి గన్గొనికేలుమోడ్చి యి
ట్లను విసరయ్య మీరలు మహామహనీయ తపఃప్రభావు లా
ర్యనుత సమస్త సద్గుణగణాకరు లిద్దఱరితులారయన్.

చ. తరుచువచింపనేల నిక తాపసముఖ్యజగత్రియంబునన్
వరలునె మీరెఱుంగనిది నాయమెమున్నొకనిన్ హృదీశుగాఁ
డెరవమదిన్వరించియుతుదిన్నయ లజ్జలుబాసి యాతనిన్
దొరఁగిసియొంతర స్పృహకుమర్కొన దానిబురంధ్రి యందురే.

గీ. తగవుమాతండ్రి తన్నొరునకు నీద, లఁచినఁదలచుగాక లలితమూర్తి
విజయసుతుఁడ నాకువిభుఁడని మఱినేను, నిశ్చయించికొనిన నియమమిదియ

ఉ. ఈనియమంబు మీమదికినిష్టమయేని మదీప్సితార్థ సం
ధానసమర్థభవ్య వరదానముఁ జేయుఁడు మీరటంచు న
మాత్రనవతీ లలామ పరమంబగు నిశ్చలభక్తిభావనా
నూనమృదూక్తులన్ మునికులొత్తముఁ బార్థనసల్పివేడినన్.

ఉ. ఆకలహాశనుండుదరహాస విభాసిముఖాబ్జుడై వధూ
గోకమణిన్ దయారసవిలోల మతంగని యిట్లుబలుగు వా
ంకుశలత్వ మేర్పడఁగ సారసలోచననీదుకోర్కె యే
ట్లాకొ కనుగొందమంచు మదిలో వివరింపుచు నిట్టులాడితిన్.

మ భువనత్రయ్యభినంద్య నిర్మల గుణాభోరాశి నీతండ్రి కా
రవరాట్పుతుని నీకు నీశునిగఁ గూర్పంజూచినంజూచుగా
క విధాతుండలుల న్మనంబునను సంకల్పింపడం చాత్మయం
దువిచారింపఁగఁజోచుచున్నయది కన్గోబోలు దత్కృత్యముల్.

తృతీయాశ్వాసము.

ఉ. ధాతయటుండనిమ్మరని తండ్రిచతుర్దశలాక రక్షజ
భ్యార మహామహత్వనిధి కన్దొనద్వారవతి న్మనుష్యలీ
లాతనుడై జనించిన కళానిధి నీపినతండ్రియై యశో
దా తనయుండు గల్గ మదితా మదికోర్కి ఫలించుటబోయే.

ఉ. లాలితభక్తిమై మదిదలంచి భజించెడు వారియాపదల్
దోలి కృపం దదిష్టవరచుండగుకౌరి ఫలింపఁజేయగాఁ
జాలఁడె నీదుకోర్కి హలసాధనుబుద్ధిమరల్చి యూరకీ
వేలయలందులన్ బిసరుహేక్షుని తాత్త్వివహింప కెంతయున్.

ఉ. నీదృఢనిశ్చయంబునకు నీగుణసంపద కాత్మమెచ్చి శా
తోదరి సవ్యసాచితనయుండగు నమ్మహానీయమూర్తిని
న్నాదర లీలఁగైకొని సుఖైకరతి నివిలసిల్లునట్లుగా
నేదయనిచ్చితి న్వరమ నింద్యమునీకనివలగ్గ వేడుకన్.

ఉ. అంగనగాఢసమ్మద సమావృతయాచుఁ గృతప్రణామమై
నంగరుణార సాన్విత మనంబునదీవనలిచ్చి మానిరా
ట్టుంగవుడేగె నందసుత పుణ్యక ధారచనైక నీతికా
సంగవిపంచికానినదసంజనితాధిక కాతుకంబునన్.

ఉ. బాలిక యంతనంత! హలపాణియనుజ్ఞ నలంకరించియున్
లాలిత శయ్యఁజేర్చ నతుల ప్రియమోహతమోనిమిలితా
లాల దృగబ్జయై చపలలోచన మాలుచునుండె దక్షిణా
కాలసమానమారుత వశప్రదలత్సుమవల్లి కాడ్పునన్.

ప. ఆయ్యవసరంబున,

ఉ. ఓలిసరోజనుల్ నిజవియోగవిగాఢ విషాద వేదనన్
జాలఁగృకింపఁగాఁ గుమదసంఘములుబ్బగఁ బల్కిమాంబులిన్
వారైవిభాకయందు దిమిరంబున నల్లెసలావరించెఁదా
రారివియత్పథాంతరమునం దెసగెన్ గుమకందుకాకృతిన్.

ప. అంత.

మ. శశిశేఖాజనితాతిమోహ వివశ స్వాంతంబనంగాత్రువా
తశరవ్యంబుగఁజేసి రేబగలు సంతాపంబునం గుందుమ

- న్విశదాశ్వసియపుతుని నిర్మలజగద్విఖ్యాతచారిత్రుని
న్నిశిచానుండు ఘటోత్కచుండనియె సాంద్రీభూతహర్షంబునన్.
- ఉ. వచ్చిననాటనుండి వనవాటిఁజరింపఁగఁ బోవుతల్లులన్
మచ్చికతోడఁగాసి యొక మాటునుబిల్వపు కూడుగూరలీ
విచ్చభుజింపవొక్కతరి నించుక కన్గవగూర్కవేలకో
యొచ్చును లేనికూరిమి సహోదర నాకెఱుగఁగఁ జెప్పమా.
- చ. అననభిమన్యుఁడిట్టులను నాహలపాణి యనాదరంబు మ
జ్జననికినాకు నీదృశదశన్ సమకూర్చెనటంచు నెమ్మనం
బునవగవన్ జగత్రితయ మోహనరూప కళావిలాస భా
సిని శశిరేఖపై వెలుచఁజెందినవంతయు జాలిదూలెదన్.
- ఉ. కన్నులఁజూడ్కఁగోరుదు జగన్నతరూపవయోవిలాసల
క్ష్మీన్నలి నేక్షణామణులఁ గెల్చినదాని మెఱుంగు మేనువా
ల్గిన్నలు మందహాసరుచిలాలిత వక్తముగబ్బినిబ్బపు
జన్నులలంతిగౌను మద సామజయానము దేటజెక్కులున్.
- మ. అని కన్దమ్ములుతొడ్చి మానసమునం దబ్జాక్షి త్రైలోక్య మో
హనసౌభాగ్యవయోవిలాస భజనాత్యంతానురాగా మృతాం
బునిధిందేలియొకింత సేపునకు నూర్పుల్ గ్రమ్మ నంతంతహా
యని హైడింబునిఁజూచి యిట్టులను దీనాలాపలోలాస్యఁడై.
- ఉ. అనలినాక్షిఁగూడి కనకాలయగోపుర సౌధమందిరో
ద్యానసరోవరాంతికములందు నిరంతర మిష్టసౌఖ్య లీ
లానిరతింజెరింప కెటులన్మదనార్తిగృశించు నస్మదీ
యానుపమానరూపరుచి యావనబాహు బలంబు లేటికిన్.
- ఉ. భాసురతేజ ద్వారవతిబాసి నిశాసమయంబునన్ సుభ
ద్రాసహితంబుగా వనధరాస్థలికిం జనుడెంచునప్పుడే
యాసరసీరుహేక్షణ బ్రియంబున దోకొని తేరనైతి న
య్యోసుమధన్వియింత నెగులాండఁగఁ జేయునటంచెఱుంగమిన్.
- క. ఆయగవిందానన యీ, రేయి సుయోధనసుతున్ వరించు హలధరుం
డానయన్నయు బంధుని, కాయములత్యంత కౌతుకము మదిఁదాల్చున్.

- క. ఈతటిదప్పిననంభో, జాతేక్షణనన్ను గూర్చి శక్యముగాద
బ్రాతభవునకైనరిపు, వాత్రభయానక భుజపరాక్రమగుర్యా.
- చ. అమితబలప్రదీప్తధనుర ర్య కృపాదికభూసురక్షమా
రమణసమూహమధ్యమున రాజులు జవ్వనిదేగదుర్లభం
బమరగణాధినాయకునకైన నటన్ హరియుంటనీకు సా
ధ్యమనితదీయరూప విభవతిశయంబులు జెప్పనావుడున్.
- ఉ. ధీరతనున్నుజేసిన ప్రతిజ్ఞఁదొలంగును నేల యింతకున్
భారవహుండుఁ బాండవులపాలిఁటి దైవము శౌరిగ్గన
చోరధికుల్ సహస్రములు చొప్పడినన్ హరి ప్రేమవారలన్
బోరజయించి తెత్తు విరిఁబోఁడి మనంబున శంకయేటికిన్.
- చ. కురునృపనైనికుల్ సమరకోవిదులట్టి మహాబలాధ్యులన్
దురమునగెల్చి యొక్కరుడు తొయ్యలిదెచ్చిట కష్టమంచులో
మెరమెరజెందకించుకయు మేకొని యిప్పనిజేయనేని మ
ద్గురుతరదోఁపితాపమునకున్ ధరపైయపకీర్తిగాదొకో.
- గీ. అని హిడంబానందనుఁ డవరజాఁక పాలి యుతచిత్రఫలకాఁతగాళదీప్య
మానమానితమానినీ మహితభావ లీలవీక్షించి సంభ్రమాలోలుఁ డగుచు.
- క. తల్లులకు మ్రొక్కిరత్తో వల్లభుఁ డత్యుద్ధతిన్ దివంబునకెగసెన్
సల్లలిత సమీరణవే గోల్లసితుఁడగుచు ఘనసముత్కర మెడలన్.
- ఉ. ద్వారవతీ పురోత్తమము దవ్వలఁగాంచి తదీయగోపుర
ద్వార వితర్దికావరణదామ శిరోగృహ సౌధకీలితో
దారమణీ శృణిస్ఫురణ కచ్చెరువొంది నగారి పట్టణ
ప్రీతిరహిదీనితోడ సరిసేయఁగఁ బోలదొకించు కేనియున్.
- క. అని కొనియాడుచు నిట్ల, ద్దనుజ వరేణ్యుండు మధుమదన పురవిభవం
బును జేతఃపరితోషం, బున వీడం తంతడాయఁబోవుచునొక చోన్.
- నీ. సనకాదిసురమాని జనమనస్సంతత ధ్యానగోచర పదద్వయమువాని
నిరుపమానాభీర వరవర్ణినీవయ స్సామాజ్య హరణకౌశలమువాని
వసుధాసుతాదిగర్వగ్రింధి పరిపంధిబలవినిర్దళనదోఁ పటిమవాని
మహితసద్గుణరమామాన్య పాంచాలరాజన్యజా మానరక్షణమువాని

హారకుండలకటకకే యూరమకుట, సురచిరామూల్య మణిఘ్రిఘ్రిస్ఫురణవాని
హరినయాశాలినిందొక యజ్జరాగ, సముదయాక్రీర్ణ సౌధ భాగమునఁగనియె.

చ. కనిమణిదీపికానికర కాంతివెలుంగ విదర్భరాజనం
దనయును సత్యయుం గడుముదంబునఁ బాదములొత్తఁ బూవుపా
న్పున శయనించియున్న పరిపూర్ణదయానిధి శౌరినెమ్మనం
బున భజియించి కన్నుఁగవమోడ్చి యొకింత ఘటోత్కచుండటన్.

చ. తనదునిఁబూని పొల్పెసఁగు దామరసాక్షుభజింపధాత్రికొ
య్యనడిగునీల మేఘమననాతఁడు నింగిదొఱంగి తత్పురీ
ఘనతిరరాజమాగళమునఁ గ్రుగునవ్వొలి కురుక్షీతీశయో
ధనికరదంతి ఘోటకపదాతి జనంబులు సంభవింపఁగన్.

మ. సమదానేకప ఘీంకృతిధ్వనుల నాజానేయహేమార్భటిన్
సమదాటోపభటావలీ బిరుదవాచాన్పూర్తులం భేరిశం
ఖమ్మదంగాది కవాద్యఘోషముల దిగ్భాగంబు గంపింపఁజే
యుమురారాతిపురీరమోన్నతికి చైత్యుండద్భుతంబొందుచున్.

చ. ఇరు దెసజాళువా మిసిమినింపగు గోడలు జాలుగొన్ననుందర
మరువిందరత్నరుచి దట్టపుదివ్వెల చాయనిద్దపున్
సురణినివింధ్యమాకిడిన చందమునం బ్రజసందడింపఁగా
వెరలఁగఁగేలదోయుచు నదృశ్యతనుత్వముఁదాల్చి యేగుచున్.

వ. కురంగట నింద్రసింహత్నాంద్రంబగు నొక్క శోభనమందిరంబుఁగనుంగొని.

గీ. ఇదియకాబోలు హలపాణీసదనమనుచు, రంజిలహరిణ్మణికదంబరచితభవ్య
తోరణద్వారమశలీలదూరి సంభ్ర, మమున నమ్రేటి యభ్యంతరమునకరిగి.

సీ. పరిచారికా వధూపక్రీకరానుబింబ సందీప్త మాణిక్య భిత్తికలుచూచి
పరిణయోచిత వస్తుభారసంభరితభా జనఘరీణాంగనా జనముఁజూచి
మరకతస్తంభ సంబంధ రంభాఫలగ్రాహి పంజర శుకోత్కరముఁజూచి
నికటన్మత్యద్వారముకు రాననాచంద దవయవరూపవైభవముఁజూచి
జహుకే మణిపుత్రికాకర భ్రాజమాన, చామరా నిలచలితాభి రామగంధ
తైల భవనప్రదీపికా తతులుఁజూచి, యబ్బురంబంది యంతంత నరిగియరిగి.

సీ. ఎలనవ్వు వెన్నెల్లో బొలకునెమ్మొములఁ గొమరారు మెఱుఁగు ముంగరులుబొదల
జరుత బొమ్మంచు వాతొల్లపై కర్పూరతాంబూల రుచిరరాగంబు మెఱయ
నిగనిగల్గులుగ్రమానికపుసొమ్మలతోటి తగురుదుల్ మెఱుఁగుమొత్తములుఁగురియ
జలుగు పయ్యెగలలో మెలఁగు గుబ్బలమీది కలపంబు గమగమ వలపులీన
విరుటు దురిమిన జడలతో జరణలిప్త, యావకాంశులతో నూపురారవముల
తోడలిరుప్రాయములతో వధూమణులు తదీయగృహవాటిగొందఱుదిరుగఁజూచి

ఉ. ఆయరవింద గంధుల శచాననలోదన కర్ణనాసికా
భూక్రియుగబాహుమధ్య కుచభూరి వితాసనిరీక్షణోత్సవ
క్రియుతుడైయొకింత హల భృత్సుతమవ్వఁపు సోయగంబు లేఁ
బ్రాయము దన్మహావయవరమ్యతలించుక యందులేమికిన్.

క. మదిమెచ్చకయాతఁడు ద, త్సదనాభ్యంతరమునందుఁ జనఁజననాలో
ముదితామణులిరువురు దన, కెదురై యన్యోన్యమైత్రీమృదుతరఫణిలిన్.

చ. హలికురు రాజునందనున కర్మిలిఁదన్నొసగందలంచె న
చ్చెలినభిమన్యుఁడక్కఱ నొరుఁజేకొననంచు ప్రతిజ్ఞఁబట్టి త
త్సలిత మోహదాహవివశత్వమున న్విరేభాన్పుమీఁద న
గ్గలముగ వేగుచున్నయది కంజజాకృత్య మబెట్టులున్నదో.

ఉ. ఎల మణివిభూషణము లేల దుకూఁములేల గంధతాం
బూలము లేల కేళివసభూమివిహారము లేల జీవితం
బేల సువర్ణమందిరము లేల భుజిక్రియు లేల వైభవం
బాలసమానరూప కుసుమాస్తునిఁ గూడనినన్ను బోటికిన్.

క. అనిపలుమరు నీచాట్పున, మనతో వాదించుదాని మదినియమఁబీ
తనిరూపమిట్టివనితా, జనతామణి గంటిమేయెచటలోకమునన్.

క. అనిపలుగ్రతద్వయస్యా, జనసరసాలాపములుఁ బ్రసమ్మద భరనూ
చనవరములగుట వీనుల, కనఘండతఁడచటఁబాసి యవలంజనుచున్.

సీ. ఇరువంక నకలంక హేమపాత్రలగంధ తైలప్రదీపికా తతులు వెలుఁగ
శృంగారభిత్తి చిత్రితరత్నపుత్రికా వర్గంబుచేలవీవనలువిసరఁ
బట్టఁబరవితాన బద్ధనూనరజంబు లభిమండలము మేననలవరింప
సరిసపంజరకీర శారీకాపోతంబు లమృతహాఠాలీల నాదరింప

మోక్షమున నెరఱున నిట్టూర్పులయఁ, గన్నలరమోడ్చికుసుమపరికాండకాండ
నిరంతరతాపమున నూనశయ్యవొరగి, చేతలాడగఁగనుగూర్గు చెలువఁగనియె.

చ. కలయకతరలయన.

సీ. పతేదానకపృష్ఠ పెన్నెరులంటి యొసివాఁడు వికచప్రసూన మాళికలదాని
తెరలలో పెరుకాక నెసివీటలువాయు కుచకుంభలిప్త కుంకుమముదానిఁ
జలులకృష్ణసాంద్ర విత్వాసవాతాంకురార్తిఁజలిండు నాసముత్తియముదాని
కలయకతరలయన పెల్లిగరగుండస్థల న్యస్తమకరీదళములదాని
తెరలలో పదవతాతివేలమోహ, భరతమోముదితేక్షణాంబములదాని
నకలమోహన కుచలక్షణపరిధిప్త, తనులతా వైభవముదానిఁ దరుణిడాసి.

సీ. పద్మాసనమారాంకి భవ్యచిత్ర, ఫలకలక్షితరూప సంపద్విశేష
పద్మోత్పలమోఁకి మేననబ్బొత్తినటులఁ, గనుపడినఁజూచి కుతుకంబు గడలుకొనఁగ

చ. పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ నీసరోజప
పద్మోత్పలమోఁకి కానియెడ నవ్యపురంధురికి తిరివిష్ట ప
పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ జెల్వగునింతచక్కఁగా
పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ విరించిమతింబఁబోలజే.

సీ. పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ మదవారణకుంభయుగ్మముం
పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ మదవారణకుంభయుగ్మముం
పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ మదవారణకుంభయుగ్మముం
పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ మదవారణకుంభయుగ్మముం.

సీ. పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ
పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ
పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ
పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ.

చ. పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ
పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ
పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ
పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ.

సీ. పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ
పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ
పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ
పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ.

సీ. పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ
పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ
పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ
పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ పద్మసనమారాంకి మేననబ్బొత్తినటులఁ.

- చ. అని యతడి తైరుంగునఁ బలాత్కరూప వయోవిలాసముల్
మనమున నెంచుచు సురభిమంజుల పుష్పవిలీడ శయ్యనోయ్య
ననిజమాళి నత్తుకొని యబరవీధి మరుజ్జవంబునం
గొనిచనియెన్ బలాధ్యుచకుఁ గుంభినియెద్ది యసాధ్య మారయన్.
- క. నిజమాయా బలమునఁ బంకజలోచన నిట్లదృశగతిఁ గొనిచనియా
రజనీచరుఁడు సుభద్రాత్మజు మోలనిలిపె మహాద్భుతము దళకొత్తన్
- చ. నిలిపినఁ గీడిపట్టి మదినిండిన కోరుకులుఁ బెగ్గలింపఁ దొ
య్యలి దనురూప యావ్వన శుభాంకరుడుల్ బరికించిమాచి
బ్బలసుత నిక్కజలజపత్ర విలోచన సందియంబు లా
వలువదటంచుఁ గన్నుల వహ్యము దశ్శజలంబుఁ గ్రమ్మగన్.
- గీ. వలికె భీమాత్మజునితోడ బాధుపట్టి యన్నత్రిభువన విఖ్యాతమైన బాహు
శక్తిగలవాడవగుట నీచానదెచ్చి తన్మృలప భారమిట్టి కార్యంబు సలుప.
- ఉ. తావక బాహుశక్తియునుదామి నేరుపుకల్మి దేవదై
త్యావళి కైకగల్లునె మహాత్మ సమిద్భయ దాయుధీ
య వర్ణామృత మాహాలాంక నిలయంబది నిర్భయ వృత్తి జొచ్చిరా
నీవసుధన్ సమర్థుడగు నెవ్వఁడు నీ వకరుండవే కదా.
- చ. అన విని యాతడిట్టలను నంగన దెచ్చితి నాప్రతిజ్ఞ నె
ల్లయదికొరవాధిప హలప్రముఖాఖిల రాజబంధు స
జ్జనువిటమీద నెయ్యది విచారముజేయునురో యెటుంగు బో
లునును నంత నుద్ధతబలుండు ఘటోత్కమఁ జేరెన్ద్రావరకన్.
- గీ. అంతశశిరేఖమదనమాయాంధకార, ముద్రితంబులులోచనములు దెలిచి యొ
కింతసేపున కల్లనవింతయగు ను, వర్ణమందిర నిష్కటనాటిఁజూచి.
- మ. అరయన్ మామకరత్నసంఘటిత సాధాగార నానామనో
హరభూజాతలతాఫలప్రసవ యుక్తామముల్ గావు భీ
కర భూభృతకుటకానుషక్త విసినత్రొమధ్య శృంగార మం
దిగదేశంబని వోచుచున్నయది చింతింప న్మనోవీధికిన్
- మ. అనఘా మూల్యమణీమమాలయమునం దాభీజనానీత నూ
తనపుష్పాన్విత తల్పమధ్యమున నిద్రగిం గూరు నన్నెట్లు లి

- వ్వనమగ్యంబున కేమహామహుడు గుర్వారస్వదోశ్యక్తిఁ బ
చ్చెనొకో యంచతి విస్మితాత్మయయి రాజీవాఁడీ నల్లికుఁగన్.
- చ. అరయుచుఁ గ్రేవలం గనియె సంగజళాతశీలీముఖవ్యధా
భరతరశీకృతాత్మ నిజభవ్యతనూ రుచిరత్వపీక్షణా
దరవికచే త్తజాంబుజానిఁ దామరసాప్త సమాఁతేజా శం
బరరిపురూపశాలి నభిమన్యు సుధీజనమాన్యు ధన్యునిన్.
- చ. కనుఁగొని పాదనూపురముగంబు గటితటి రత్న మేఘలా
ఘనతరఘంటికల్ మెరయఁ గొనసియాడఁగ గల్చిగుబ్బ వే
గున వెన లేచి మేనుమెఱుఁగుల్ గడలాత్తఁ ద్రిపాథగానతా
ననయయి డాఁగె నొక్క తరుణకృముకావనిజంబు మాటునన్.
- చ. పాలతుక యిట్లు పోక నునుబోదియ మాటున డాఁగి నెమ్మదిం
గలయనురాగ నూత్నలతికల్ ననలెత్త నపాంగమాలికల్
బరిపుపాతుగ్గి నాననముపైనొరయింపఁగఁ జూడ నొప్పె ను
జ్వలశశి మండలామృతము జాల్గొను వెన్నెలపుల్గులూ యనన్.
- ఉ. అత్తటి నాహిడెంబయు మహామహనీయ గుణాంబురాః మే
నత్తఁ గిరీటిసాధ్వి గదియం జనుదెంచిలతాంగి మొక్కికఁ ద
ళొక్కతైకు భక్తి వారిరువు రొయ్యన బాహుల గుచ్చి యెత్తి టా
జొత్తిలు ప్రిమఁ దేల్చి రతిశోభన వాక్యపరంపరాకృతిన్.
- ఉ. నిండినప్రేమ నిట్టులను నీరజలోచన కాసుభద్ర యో
యండఁ యాన ! తావకమనోభిమతంబు ఫలించు పుష్పకో
దండ శరార్తిఁ చేడరుఁ దాల్చకుమమ్మ మదీయపుత్రుఁడా
ఖండల పాతుఁడింక నినుఁగొనొను శీఘ్రమశౌరి సత్కృపన్.
- చ. అని ప్రియపూర్వకోక్తుల బలాత్కృజ నూరడఁబలిగె నెమ్మిఁ దో
దొగ్గాని దనుజాధినాసమునకుం జని యచ్చట వారు మువ్వ రం
గనలు సుఖాస్తి నుండి రతిగాఢ మనోభవ వేదనా భరం
బున నరుపట్టి కేళివనభూమిఁ జరింపును నుండె నంతటన్,
- చ. నిరుపగు రత్నకాంతి రమణీయము శౌరిపదాబ్జచిహ్నితం
ఋరుతర సర్వశోభ శశముజ్వలమున్ గురురాజముఖ్య భూ

చరణిక రాష్ట్రములు నగు ద్వారవతి పురిగేగి యన్నికా
చరకులసార్వభౌముఁడు ససంభ్రమశీల నదృశ్యదేహుఁడై.

త. అలఘుమణిపరిప నిక రావృతమాగ్య పురోహితోక్త మం
గళవదనాభికోభితము కాహళిశంఖ మృదంగవల్లకీ
కలకలనాద మేనురము కాంచనరత్న సమన్వితంబు నౌ
జాలినదనంబు లోనికిరయంబు మెయిన్ జనియాతఁడొక్కడన్.

పీ. వృధునైకతఁతంబ వింశస్త్రీ లంబికచభార యచులు చీకటులుగ్రమ్మ
మృదులాధరోపరి స్త్రితచంద్రికాఁగూన సుందరాననము పూర్ణేందుఁడెగడ
శ్రీవణాఁగలలిత చందదపాలగ మాణిక్య ఖంజరీటచ్ఛాయఁ గడకుఁదోయిఁ
గూలంకషోత్తుంగ కుచకు భయంగళంబు మఁరభాంగ విహంగమములునచ్చఁ
గరజరణమధ్య నాసికా గళకపోల, ముల సాబగు నీరజారుణోత్పల మృగేంద్ర
కనకదరదర్పణశ్రీలఁ గడలకొత్తి, దనుజనాథుండు సుందరితనువుఁదాల్చె.

మ. ప్రిమదాలాకవతంసమై యతఁడు లేచాఁగియంపు నెమ్మైన భ
వ్యమణి మండిత భూషణాంబర సుగంధా లేపనామ్లాన నూ
నముఖాలంకృతు లుల్లసిల్లఁగఁదటి న్నాల్లాభిరామాకృతిన్.
శుమపర్యంకమునన్ వసించెనొకచో శుద్ధాంతమధ్యంబునన్.

త. అయ్యవసరంబున దుర్యోధనుండు భీష్మద్రోణ కృపాశ్వత్థామ బాహ్లికసోమదత్త
భూరిశ్రీవశ్యకుని దుశ్శాసన కర్ణప్రభృతి నిఖిలరాజబంధు సుధీజనంబులతో నవ
వయోనూప శుభలక్షణలక్ష్మీతుండగు లక్ష్మణకుమారు గంధగజేంద్ర సుగంధారూ
ఢుఁగావిందుకొని భేరిమృదంగ శంఖ కాహళాది మంగళ తూర్యారావంబులతో
రాజమార్గంబునం బరమోత్సాహంబునం బరతేర బలభద్రుండు తత్సమాన వైభవం
బున నెదుర్కొని వైవాహికమంట పాభ్యంతరంబునన్ విడియించిన.

కా. కాగవ్యక్షితినాయక ప్రభృతిభూకాంతుల్ త్రియికాస్త్రవై
కాగర్థంబున మిందుకోవిదులు గంసద్యేషి ముఖ్యాభిలా
భీకోక్తములుఁ బెండ్లిసెద్దలు ముదాప్తి న్నాభి వైవాహికా
గాగదోజీవహించి దుశ్శవవీక్షా తత్పరస్వాంతులై.

మ. తదృశోక్త వృష్టిమకంబు శోభన మహార్త భ్యాశ్చ విదవ్జనం
బాలకూర్మంబు శిష్యోబ్రాహ్మణిరుని పోత్తుంగ సౌధంబునం

- దలరుంబాన్పుపయి స్వసించి యస మాస్త్రానూన బాణవ్యధా
విలరీతన్నెగులూను కృత్రమబలా విరూభతవీక్షింపుచున్.
- గీ, పలికిరుత్సలాక్షి పరిణయసుముహూర్త, సమయమయ్యె పెండ్లి కొమిరవేగఁ
దోడి తెడటంచుఁ గూడినపెద్దలు, సంపవచ్చినార మింపుమెఱసి.
- ఉ. రమ్మవివాహ వేదికి విరాజిత రూపజితేందరా కుమా
రుమ్మహి భృతుగ్రమారునిఁ బురోహితబంధు సుహృజ్జ నావళి
సమ్మతిఁ పెండ్లియాడి పెలుచ న్సురలన్ పావిరన్నభుక్తి ద్ధ
ప్తిమ్మదమొందఁజేసియు నభీష్టసుఖంబులు గాంతువింకిటన్,
- క. అనియుపలాలించి మృగా, క్షిని పర్యంకంబుడించి చెదరినప్పగు ల
స్తనహారాంబర కైశిక, ఘనసుమమాల్యములు చక్కఁగావిందుటయున్.
- సీ. కొదమతుమ్మెదపిండు గడుము కొమ్ముడిజుట్టు నరవిరుల్లుమ్మని పరిమళింప
వెలిగమ్మిరేకుల వెలికిజమ్మఁగఁజాలుఁ గనుగవ గజ్జల కాంతులీన
నెలకునగల బెడంగు నిరసించుచెక్కుల రవలకమ్మలనిగ్గు లవఘళింప
క సటు లేనికి డాని పసిడికుండలఁగేరు చనుదోయుము తైంపు సరులుమెఱయ
నరుణలాక్షారసాంక సుందరపదాబ్జ, యుగళకటకధ్వనులతో సముజ్వలాంగ
దీధితులతోఁ గటీతటీధృతసువర్ణ, వసనదీప్తులతోవచ్చె బిసరుహాక్షి.
- గీ. వచ్చి మాయా బలాత్కృజ వర్ణనీయ మణిమయ వివాహ వేదికా మధ్యఘటిత
యవని కాభ్యంతరమున నభివసించె మిన్నుడిగి వచ్చు కొక్కారుమెఱుఁగువోలె,
- మ. అలవైవాహిక కార్యకర్తలు శుభ వ్యాసక్తతన్ ధారుణీ
తల నాథ ప్రియపుత్రునిన్ యవని కాంతర్పా సమానాశితో
త్పల దృగ్వక్త్రముఁజూడుమంచు తెరమొత్తనీ నిర్భరానందకం
దళిత స్వాంతమునన్ గనుంగొనఁగ నాతండఁతలఁ జూడ్గికిన్.
- ఉ. మీరిన మిట్టగుడ్లు తెలిమిసల మొత్తమునికుగ్ర వీనులున్
గోరలు దీర్ఘవాలమునుగో ల్పులిచారలుగల్గి ధాత్రీ బ
ల్కారును దువ్వుచున్ బదతలంబున బావురుబిల్లిరూపుతో
వారుచు గో చరించె నల్లదైత్యుఁడు కన్నియరూపుఁ బాయుచున్.
- ఉ. త్కృవలయేక నూతికిటుఁ గన్నియరూపు దొలంగి యాఖుభు
గ్భావముతో నీశాచరుఁడు గన్నడ నివ్వరిఁజెంది యిప్పడీ

జావురుబిల్లి పెద్దమురిపఁబున నామెడఁ గట్టఁజూచి నా
రీ వివరంబు మాలిన సుహృద్జన మంత్రే పురోహితాధికుల్.

క. అని నుదిరోయుచు నలశోభన వేదికఁడిగి యవలఁ బరచు నతనిగ
న్దొని పల్కిరి బంధు సుహృద్జనులరిగెద వెందులగ్న సమయంబయ్యెన్.

చ. అనవుడునాతఁడిట్టులను యాదవవంశఁజుడిపల్లంబమ
ర్దను డొకపిల్లి బెంచి ప్రమదస్థితఁ బెండిలిఁజేయఁజూచుచో
మనముననిచ్చగించిన సమర్థులు పెద్దలు బెండ్లిచాలుపొం
డెరుచిరస్మితాస్యులయి యాతనిపల్కిరివారు వెండియున్.

మ. జనలోక స్తవనీయ భవ్యసుఖమాసౌభాగ్య భాగ్యాధివా
సినియై గన్పడు నీవిలాసినినయో చింతింపకీవి తైఱం
గున మార్గాలికయంచు శంక గొననీకున్ వెట్టియే గుమ్మర
మ్మనికేఱుని వివాహ వేదికకు డాయంబెచ్చుచోనత్తఱిన్.

చ. ఇనుఁడుగరంబుసాచి గదియింపఁగఁ బద్మినిమోముదమ్మి గృ
మ్మిననునుసిగ్గుమంచెడలె మేదుర రాగరసంబు బొంగెనో
హన కుచచక్రవాకము లుదారతమించెఁ దనంతమానసం
బునస్మరవేదనాదిమిర ముద్రదొలంగె సరోజనేత్రకిన్.

ప్రీ. విపులమోహవిదాహ ముపశమించుటకునో శ్యామాధరామృతంబానఁగోరు
నంగజాస్త్ర వ్రజైకావధంబనచునోయింతి చన్దన్వరం బెనయదిపురు
దనుతాపతిమిరముద్ర దెరల్పనో సతీముఖచంద్ర చంద్రికల్ మొనయఁజూచు
సమధికశ్రమబిందు జాలకంబుడుపనో యువిదకమ్మనటూర్పు లొలయఁదలఁచు
దరళ హృదయదురంత చింతానిదాఘ, మపనయిపుతలఁపుననో చపలనయన
చికురనీలపయోదమాలిక స్ఫులింప, నాసపడునప్పురందరజాత్మజుండు.

ప్రీ. మొదలనేత్రసరోజములవనించి పరన్నరాలొకనంబున నచటపాసి
ముఖమండలమున నిమ్మఁగబాదుకొని సుధామధురోక్తి కలననమ్మనికీదొలగి
గబ్బిసిబెప్పగుబ్బగవనిండఁగొని నాథుఁడకుగనఁజేర్చ నయ్యిక్కవదలి
దృఢనీవిబంధసన్ధితగాంచి యల్లనవరునికేలంట నయ్యరవుదొఱఁగి
యెందుఁడఁగెనో మంహాక్షమెఱుంగరాదు, పతియునవలనవ లతాంగినతులరాగ
ఘనరసఘ్నతదలఁపుడగుదలిర్ప, మదనసామ్రాజ్య సంభోగమహామదనిపె.

గీ. సకలహితరాజశేఖరుఁడు సతయు, నెడతెగకొకింత యిష్టసుఖైకనిరతి
చక్రిలసంపదవలసికి రాజశేఖ, రుఁడు సతయుబోరెధీరవయ్యలు నుతింప.

మ. అనిముదాకమరంద మంచాలవచో వ్యాపారలీలన్సుధా
శనరాల్పిత్ర వివాహమంగళకథన్ సంప్రీతినప్పైలస
మృత్తంబున్ జనమేజయుండువిని సమ్మాదంబుతో నమ్మహా
త్మునిఁ బెన్ గరమల్ మొగిడ్చి వినియాస్తోకానులాపంబులన్.

మ. తొలుతగ్రమ్మగఁజూడఁ గన్నడిసధాతీర్థస్సతేషాపరం
పరమన్ మరకఁబువుండకిక మృగరాడ్భల్లూఁ ముఖ్యాతిభి
కంజానుపక్రరాక్కనుల్ గొరసిరక్షశూరుఁడెంతేభయం
బొందున్ వేదగుణైత్తె బెండ్లికొమగుం డుత్సాహహీనాత్ముఁడై.

క. వారిఁజసిండినువ్వలున చుంగులుకేసల జారనంగక
క్షిప్తమనటంగదాని పరిచిహ్నితరత్నరుదుల్ వెలుంగఁ బె
ల్లూసిఁబూవువండ లేదనుయ్యలలూఁగ గరంబుభీతిచే
బరుడనిట్లుఁ గొరవన్నపాల సుతుండటఁ గల్గుకోవిదుల్.

క. చేఁగనిప్పాలవరకు, మారుని గేలాడసిపట్టి మరలించినలూఁ
కూరితయమున వడఁగిరవగుల్ వెన్నజరప ధృతివాల్చియటన్.

క. నృపసునుఁడిట్లు పలుకఁ దెరయెత్తినమాత్రిన యాన్నుపిల్లరూ
వల్లబఁదంగనయ్యె నిపువారయ వ్యాఘ్రమృగేంద్రభల్లూకా
వృత్తామిత్రేగిఁగతువిక్యతా కృతులొక్కటఁదోచుచుంటలూఁ
జవలగిఁజెరినాఁడనిది చానయెభూతముగాక నావునున్.

ఉ. అచ్చమిచ్చెకంటులకునైన వహింపగ రానిసోయగం
కెచ్చునావీకిఁదెఁఁగు నిట్టిదిలేను జగత్రియంబునం
తెచ్చుఁ దీమాగమన యేలవచించెడు నీకుఁజెట్టిలూ
వృత్తకొనఁబోలు నినురోయరె? యికొరగామికల్లరున్.

గీ. అరుఁడు బోయొనివచ్చిరాజాధిరాజ, నూనుకోభవవేదికా నీనుజేసి
బోయెదొంగకాకృతి ను భోజననిత, హస్తమిగురొత్త నధికులింపలరుటయును.

మ. పూజాభీషణంబు ల్పొత్తుగుహాసంకాశనా సాపుటం
కానునిబోధము భీతికన్న మదలప్రోత్తుంగకాయంబునె

- జనిశస్త్రుగ్లును నిష్పకల్కురియు గోరల్లలికగ్రవాదుడం
గనరూపంబుదొలంగి లోకభయదాకారంబునన్ దోనుచున్.
- చ. చరణనఖ ప్రహారముల సారహిరణ్మయ భద్రవేరికా
తరపరిణితశోభన పదార్థముల స్వేలిజిమ్మి తోరణో
తరములుదుగించి శుక్తిజలితాన వినిర్మిత రంగవల్లికల్
గెరలగఁదోగించి యేఁచి పెరిగె ద్వివికంట మహాగ్రమూర్తియై.
- గీ. అపుఁడు నరకాంతకుండు సాత్యకినిఁజూచి, వలికెనల్లన మనురసంభాషణములఁ
గడిమిగల భీమసేననూనుఁడుఘటోత్క, చాఖ్యుఁడితఁడనిదరహాసితాస్మయఁడగుచు.
- ఉ. అంతఁ గురుక్షమాతలవరాభగ్రహనీ తనయాదిమేదిని
కాంతులుఁజూచి యచ్చెరువుగైకొని బాణకృపాణి కాగదా
కుంత ధనుర్దురీణులయి ఘోరనిశాటుఁడు వీనిమ
ర్జితమటండుఁ జేరిరురరికృత రోషకషాయితాత్ములై.
- మ. స్ఫురితజ్యోరవ భిన్నదిక్కు హగులై పుంఖానుపుంఖంబుగా
శరజాలంబులఁ గప్పచో నతఁడలక్ష్మ్యన్సార్జి నంతంబయో
ధరమార్గంబునకేగి ప్రేక్షింపవశనిద్వానంబుతో దుశ్శిలా
తరుమేదో రుధిరాస్తిభండము లుదాత్త ప్రాధి నర్తింపగన్.
- కా. మేదశ్శోణిత మాంసశల్య పటలీమిశ్రంబులై సర్వధా
తీర్థారవ్రజము ల్సహజ్జనశ్రేణు ల్మహాశోభనా
పాదిశ్రీకర వస్తుజాలములు భీభత్సక్షితిం జెండెనా లో
దుర్యోధనుఁడరగ నూనుఁగని పలెగన్విశ్రిత స్వానుఁడై.
- మ. మేదలనీభ్రష్టఁడు కుంభజండును ననుంబోధించి రీపెండ్లి సె
ల్లదు మానందగునందు నప్పుడు తదాలాపంబు లాలింప బె
ట్టిదపున్నానములయ్యె వీనులకు వింటేయిప్పుడీ యొక్కరుం
దిగ్విదళారాతి జయింపనోపమని బుద్ధిందోఁచె నూతాత్మజా.
- చ. పరిణయకార్యభంగదశ పాటిలఁబాటిలుగాని సర్వభూ
వరపరివేష్టితుండ నయివచ్చి యొకానొక దైత్యమాతురచేఁ
బరిభవమొందిపోయిన ప్రపంచమునందపకీర్తిగాడె నీ
గురుభుజశక్తివీని ధితిఁగూల్చి ప్రమాదముఁ బూన్పఁగాదగున్.

- భావజాడైన యర్జునుని పట్టికి నాశ్రమజనితునన్ ప్రతి
జ్ఞానచనంబు పల్కుమది సమ్మతి వానికి నాలకింపగన్.
- గీ. దాన నుత్పాతములడంగుఁగాని శూర కులుల గురునైనకాఢ్యులబలిమికలిమి
సరకుగొనఁడే యుపాయంబు సాఁగ దిదియ తక్క నతఁడుగ్రబలశాలి నిక్కమనన్
- శ. మును నీ చెప్పునమాటలు విననొల్లని కతన నిట్టివింత లొదవె న
ర్జున సుతునకు సుతఁబరిణయ మొనరించెద నింక మాన్పునుత్పాతములన్.
- గీ. అనిన నెల్లెత్తి కంసారి యనిలజాత్ర నందనునిగూర్చి పలుకు పురందరజకు
మారునకు నీరి పుత్రిసమ్మదమెలర్ప బరిణియ మొనర్చు నిక్కమిప్పలుకునమ్ము.
- చ. అని యిటులం బయోధర మహాధ్వనిఁ బల్కుఁ దదీయవాక్యముల్
విని యివిశౌరిపల్కులని వేమరు సమ్మదితాంతరంగుడై
చనియెనికాటు డంత మహిజాత శిలాక్షతజాస్థి నృష్టియిం
కిన బ్రతు కాసలికఁ గలిగెన్ మనకంచు నృపాల సైనికుల్.
- వ. పెక్కు విధంబులఁ దలంచుచుండ దుర్యోధనుండు, భీష్మ, ద్రోణ, కృపాశ్వత్థామ
ప్రభృతి యోధవర్గంబుఁ గూర్చికొని కరితురగాది చతురంగబలములతో విఫలమనో
రఘుడై లజ్జాభరంబునఁ గరిగరంబునకరిగె మఱియు హైడింబుండు నిజనివాసంబు
నకుంజని తద్వృతాంతంబు హిడింబా సుబద్రలకునభిమన్యునకును సవిస్తరంబు గాఁ
దెలిసిన వారలు సంతసిల్లి సుఖంబొందిరంత
- శ. ఒకపలలాశియుద్ధతికినోడినదీ సుతకుంభజాది నై
నిక తతితోడ విశ్వధరణీప్రభుడకురువంశమాళి పోరి
లికిటుల పోయెఁగో రికఫలించునె దైనముతోడుగామియే
రికినని క్రమ్మఱన్ బలుడరిందముఁ దమ్మునిఁదాసి యిట్లనున్.
- గీ. కన్యసౌజన్యభువనైకమాన్యపాదక, తనయునకు ఖ్యాతనయునకు జనమువొగడఁ
బరిణయమొనర్పకితర సంబంధమునకు, నిచ్చగించిన ముగహరయింతపుట్టె.
- మ. ప్రతికూలించిన జైవమెవ్వరికిఁ గార్యంబెట్లుసిద్ధించునా
దుతలంపట్టిదియయ్యె శోభనములొందుంగా నె యుష్మత్సమా
ర్జితసంకల్పమునన్ జగంబులకునిర్విఘ్నంబులై చిత్తవృ
త్తి తెఱంగెట్టిదొ యట్లొనర్పమనఁబ్రీతిన్ శౌరి దానిట్లనున్.
- చ. తనకొమరున్ సురూపనిధి ధన్యవధూకులమాన్యఁ గన్యఁగూ
ర్పనొరునకిత్తునంచు బహుభంగుల నీవువచించుచో సుభ

దక్కియపరోక్తి నీమదిమరల్ప సమధాతలేమి గొందలం
యినతనయుండు దానుఁ జనఁబోలు ఘటోత్కచుడుండు కానకున్.

చ. బలధులలో సుథాంబునిధి చందమునన్ భువనప్రసిద్ధిచే
నిలయమనంశమింపెసఁగు నిట్టికులంబున సంభవించి దో
ర్బలచిరకీర్తి సంపదలఁ బ్రస్తుతింఁగాంచినవారమాట శే
వల ముచితంబు నీతిపథవతకానమున్ మనకెన్ని భంగులన్.

ఉ. కావున జాగుసేయపనిగాదు హలాంకఘటోత్కచాఖ్య ర
త్తోవనవాటిఁ గట్టదశఁగుందుచు శాకఫలాపహారదీ
తావిధినున్నవారి సరసంపు మృదూక్తులగారవించి తో
డైవలయున్ సుభద్రయువతీమణిఁ దత్తనయున్ శుభోదయున్.

చ. హరియిటులాడి కాంచనమయంబై మేరునగంబనామనో
హరకురువిందరత్న చపలాంశుధృతిన్ శరదంబనాఁగరం
బరుదుఘటింపఁ జాలిన శతాంగమునన్ వసియించి వారిలి
ర్వురుఁజని రన్నిశాచరవరుండు ఘటోత్కచుడుండు కానకున్.

మ. తపనీయద్యుతు లాశలంబొరయ రత్నచ్ఛాయ లబ్ధాపుతో
రపు కంజాయల నావరింపఁ దురగగైవేయ ఘంటానినా
ద పరిఘాతకావనీ మృగావళి భయోత్కంపంబునంబొంద వే
గపుయానంబునవచ్చు తేరుఁగని రక్ష స్వామి దౌదవ్వలన్.

చ. హరునకుఁదొల్లివిల్లయి సురాసురులెన్న జయంబొసంగి త
ద్దురుకృపనాత్మ పాదములకున్ గమనస్థితిగల్గునట్లుగా
వరమువహించి నల్ దెసల వర్తిలవచ్చిన కాంచనక్షమా
ధరమను శంకఁబూని యలదైత్యుఁడు సారెకుఁజూచుచు న్నెసన్.

మ. ఆలఘుశ్రీకరచేత నోజ్వలదవశ్యాయాసిత త్కాధరం
బులపోలెఁ దగురామకృష్ణులనగ పోత్తుంగ నానావిని
క్మలకత్నాంక శతాంగసీమఁగని చేరంబోయి భక్తింగృతాం
జలియై కన్దవసమ్మ నాశుఁ సలిలాసారంబు తోరంబుగన్.

ఉ. అంతిసగౌరవంబుగ నిశాటుఁడు దోడ్కొనిరాఁ దదీయసా
ధాంతకసీమఁజేరుడిగ సాగ్రిజుడై యతఁడున్నహేమపీ

తాంతరవాసియై కడుఁబ్రియంబు మెయిన్ విలసిల్లెనాదయా
స్వాంతుఁడు భక్తమానస నిశాంతుఁడు గంసగృతాంతుఁ డత్తటిన్.

గీ. అహఃపూజావిధుల నాదయాసుధాంబు, ధులహరి విధులనలరించి యలవరించి
గురునిగురునిబిడనుకీర్తి శరదమూర్తి, గుశలమారసి మఱియు వాకుఁబ్బెనిట్లు.

ఉ. వీఁడొక దైత్యమాత్రుఁడని వేఱుఁజూడక కూర్మిపెంపునన్
మూఁడుజగంబులేలు శుభమూర్తిమదీయ గృహంబులోనికిన్
నేడరుదేరనీవు మదినిండినకోర్కి ఫలించెనాసిరుల్.
పోడిమిఁగాంచె శూరకులభూషణ నిన్నునుతింపనేర్తునే.

ఉ. చండబలోన్నతి నెఱుఁపి సాధుజనాళికిఁ గీడొనర్చు ను
ద్దండ ఖిలప్రకాండము మదంబుడపన్ శ్రితమండలాపదల్
జెండనఖండ రూపయచి లీలమెయి న్మహిఁదోఁచు నాదివి
ష్ణుండవుగాక నీవుమనుజుండవె వృష్టికులప్రదీపకా.

ఉ. ఎవ్వనిచేసృజింపఁబడు నీజగమంతయుఁ బెంపుగాంచుఁ దా
నెవ్వనిచేనశించుఁ దుతి నెవ్వనిచే దృటికాలమాత్మలో
నెవ్వగఁదీరు నెవ్వని యనింద్యకథ ల్బరమానురక్తివా
కుఁవ్వనతండవీవ యదుకుంజర కంజదశాయతేక్షణా.

సీ. దురితదుస్తరయజా హరణౌషధీలత శంకాకళంకభుజంగనకులి
జననజరామృత్యు సానుమచ్ఛతకోటి దారిద్య్రవిటపి కుతారదార
యమితసంతాప సంతమస ప్రదీపిక హృదయశోకదవాగ్ని వృష్టిధార
కామాదివిపులహంగమ వాగురాబంధ మజ్జానమాద్య ద్విపాంకుశంబు
దివ్యమానివితాన సంసేవ్యమాన, మానసియ భవత్పద ధ్యాననిఘ్న
కంసవిధ్వంస నిఖిలలోకప్రశంస, దివిజచేతోరి రంసయాదవవతంస.

చ. శకటముఁగుల్చితాలకయ్యశైలమునెత్తితి కంసుజంపి తిం
తికొఱకువేల్పు మ్రానిలకుఁ దెచ్చితి నెల్లనృపాలకోటిఁ బో
రికిఁ దొలగించి రుక్మిణి వరించితి వైసినవహ్ని మింగితే
రికిఁ దరమిట్టిచెయ్యు లొనరింపఁగ నీకతగు న్మురాంతకా.

మ. శ్రితశాస్త్రోక్తుల నెన్నరానియవియై సాంపాందు నీలోక వి
శ్రితకశ్యాణగుణంబులెన్న నసమర్థుల్ మాదుఁగుల్ నుమ్మహ

ర్పతి జాంభవ్యరకాళి యోగగళా రంగాంతరానర్తి తాం

ఘృతలూకోటి ఝణంఝణం నినద సాందీభూతహ్నోదయా.

గీ. ప్రమదరసమైంద మందార సుమమరంద, మధురీమధురీణవచన సంభావనమునఁ

దేర్చి వసుదేవసుతుని సుధీజనాభి, నుతుని శాశ్వతవైభవోన్నతినినిట్లు.

వ. మఱియు హిడింబానందనుండు మీరలిర్వరిచ్చోటికి విచ్చేసినకార్యంబెది యాన
తిండని విన్నవించిన నమ్మకుందుండిట్లనియె.

గీ. అనఁగుఁదోడు సుభద్ర భవ్యతరగుణ సముద్ర తత్కమారుండుసంపూర్ణబలవి
జితకుమారుండు కాంతిరాజీవమిత్రుఁ డతులచారితుఁ డభిమన్యుఁ డతిశయిల్లు.

గీ. ఆయసమబాణ తుల్యకళ్యాణమూర్తి, కాత్మతనూజాత రతిసమానాంగిఁ బెండ్లి
నేయఁగలవాఁడననియాడెఁ జిరుతనాఁడ యురతరామోదమున నీరియొరులువినఁగ.

వ. అంత.

క. తనతనయునకు ద్వాహం, బొనరించుతలంపునను సుయోధనుఁడు సుధీ
జన మనిచి కన్యనడిగిం, చిన హరియొడఁబడుట యిటీఁగి చెందినవగతోన్.

క. అగ్రజుఁడాసి సుభద్ర స, మగా మోదమున నీకుమారకునకుఁ బా
ణిగ్రహ మొనర్తుతోభన, విగ్రహ శశిరేఖననుమ విబుధులు మెచ్చన్.

చ. పలికితిగాదె మన్నిపుడు భావమునం దొరుఁగూర్చగాసుతం
దలఁచుటపాడిగాదెచట ధార్మిక లిప్పనికేయ్యకొండ్రెయం
చలికులవేణితా సవినయప్రణయోక్తుల కల్మిదూరినం
బెలుచబలుండు మార్కొగముఁ బెట్టిన భిన్నతఁజెంది కుందుచున్.

ఉ. అచ్చటనుండరోసి తనయాన్వితడై నడిరయిఁగానకు
న్వచ్చిత్వదీయ మందిరమున న్వసించిన చొప్పెఱింగియే
మచ్చపలాక్షి కోరికయెటు లట్టులచేయుతలంపుఁ బూనివే
వచ్చినవారమంచు యారవైరివచింప ఘటోత్కచుండటన్.

చ. తనజననీసమీపమునఁ దద్దయుఁ బుణ్యకథానులాప చిం
తనపరితం బ్రసర్తిలు సుధాకర బింబముఖ స్సభద్ర ధ
ర్మవీరరు రూపమాన్యు నభిమన్యునిఁ దోడ్కొనివచ్చి సమృదం
బునలంకామకేశపుల మోల వసింపఁగఁ జేయన తటిన్.

చ. రణవిప్రదాద్వితా నభిమరప్రతిమాన శరీముఖావళిం

ద్వంద్వకణిఁబాగు బలుదిట్ట పురందర పౌతుఁడబ్జమా

తృతీయాశ్వాసము.

ర్షణసుమతాణ వేదనలఁ గ్రాగి కృశించినవాఁడుఁ జూచితే
ప్రణుతబలాఢ్య ! యందు బలరామున కమ్మరవైరి జెల్పినన్.

మ. దరహాసస్ఫురితాన నాజ్ఞుడగుచుం దాలాంకుఁడు ద్వేలరా
గరసాప్తిన్ సహజా తనూజునకలంక శ్రీవయస్సోకుమా
ర్యరమానందనుఁ గేల్గవందిగిచి యంకాగ్రింబునందేల్చిసా
దరసల్లాప కలాపలీలమెయిఁ చేతఃప్రీతిఁ గావించుచున్.

మ. జగతీ స్తవ్యచరిత్ర భవ్యసుషమా సౌభాగ్య వన్మాత్తిభ
ద్రగుణోన్నిద్ర సుభద్రఁగాంచిపలికెన్ రాముండు నీవర్ధరా
త్రిఁగుమారుంగొని కాననక్షితికి నేతేరంగ నాయంబుగా
దిరుగుబోడె యెటుంగమిం జనువుచే నేమంటిన్ దానికె.

చ. నలినదళాక్షీ నీమనమునంగల చందమెటుంగగోరినిన్
జాలకనిమాటలన్ మనసు నొవ్వఁగనాడితి నింతెకాని నీ
వలుకవహింపకమ్మ వినుమాత్మజ నీసుతుఁగూర్పకంతవెం
గలివొకొ యన్యునిన్ వరునిగాఁదలఁపన్ బుధులీసడింపఁగన్.

చ. వారికేఁబ్రియంబుగానిపని యయ్యజుడైన ఘటింపజాలఁడు
ర్వరనిదినిశ్చయంబు కురురాజుకుమారిక వేడఁబంప సో
దరి ! ప్రియశిష్యుఁడౌటతఁడు దానికొడంబడినాడ నింత క
ప్పరిణయకార్యసంపదకుఁ బాల్పడియెం దుదిభంగమెంతయున్.

చ. అనిమతీసీరియిట్లనుఁ బ్రియంబున నాపలుకాలకించి ప
ద్మనయన ! కీర్తిధన్యుడభిమన్యుఁడు నీవును ద్వారకాపురం
బున కరుదేరఁగావలయుఁ బోదములెండనునంత కంసమ
ర్దనుడను నీమదింగనలు దక్కియొడంబడుమమ్మ దీనికిన్.

ఉ. నావినియింతి యిట్లనుజనార్దన సంపదపోయి పుట్టినిల్
రావలదేనువచ్చుటయు లాఘవయాపయిసీరి బంధుమి
త్రావలివిందునుండఁ గననాదరభాషలఁ జాల్గినేయనే
నీవనికిన్ ఘటోత్కచుని యింటికివచ్చితి మేనుగావఁగన్.

ఉ. దోవది యేవురన్ ప్రబల దోర్బలశాలు లనాత్మభర్తలం
గేవల భక్తిమైఁగొలిచి భేదమునైఁచి వనోపహరతి

చ. ఒకయరవిందగంధి తడియొత్తెనెఱుల్ లతకూనయొత్తు కరి
చుకమరించెఁ గజ్జలము సోఁగకనుంగవఁ దీర్చెనోర్తు బా
లికయలదెం బటీరమొకలేమ కటితటిఁపూన్చెఁ గాంచనాం
శుకమొకబోటి పూసరులుచుట్టెఁ గచాళినొకర్తు చెల్వకున్.

కా. ఆలోలేక్షణ పొల్పెసంగె మణిదీప్తామూల్య కళ్యాణభూ
షాలంకార సమేతయై కటితటిన్యాలంబి సౌవర్ణరు
క్తేలపొంగింతయై దృగత్సవతర శ్రీకృత్తనూరూపరే
ఖాలావణ్యసమగ్రియైభవన సాక్షాల్లక్ష్మీ యోనాఁగడున్.

నీ. కమనీయతపనీయకలశాన్వితము భవ్యగారుత్కృత ద్వారతోరణంబు
ఘనగంధతైలభాజనదీపికావృతమురుతరాగరుధూప సురచిరంబు
యంత్రపాంచాలికావ్యజనా నిలమనోజ్జమతిచిత్ర పటవిత్తానైకనభము
ఘనసారకదళికా కలితహీరస్తంభ మలఘుగంధ రజస్సమాహితంబు
శుక్తి భవరంగవల్లికాసురుచిరంబు, మహితపరిపుల్లమల్లికామాలికాని
కాయలా మజ్జికోన్నతకాయమాన, మునునగుచునొప్పె నస్వరిజనముపొగడ.

మ. ఘనపన్నీకృతాభిషిక్తయును దృక్కాతుతూహలాపాదినూ
తన చిత్రాంబరయుచ్ఛకుంఠమ హరిద్రాసాంక వామోదయుం
గనదమ్లానసుమసగ్నిగన్వితయునై కన్పట్టెనానవ్యశో
భనగేహేందిర యప్సరందర పురీభాగ్యోన్నతిం గేరుచున్.

మ. తగవెన్నుండఁఖిలాప్త బంధుతతితో ధాత్రీసురప్రియసీ
జగతిస్తవ్యశుభాంక గీతికలతో శంఖాదితూర్యప్రభే
దగభీరధ్వనితో యశోధను సుభద్రామానినీ నూనుగం
ధగజారూఢునిఁజేసిఁ బెండ్లికొమరుంగావించి హర్షంబునన్,

వ. అంత.

చ. కరమనురాగయుక్తి మునుగాదనుఁగూడిన పద్మినీపరం
పరలవియోగఁఖిన్నతకుఁ బాలానరించి యనంతరంబునం
జరమది గంగనావరణసంజనిత ప్రకటానురాగ భా
స్వరహృదయుండుబోలె దివసప్రభుఁడేఁగెద దంతికోరికిన్.

గీ. సమయహరిమాళి బర్హిపింఛప్రదీప్తు, లన దిగంతరముల నిరులావరించె
గగలక్ష్మీ కుచాగ్రి ముక్తాకదంబ, కములనఁగ నింగినుడు సముత్కరములెసఁగె.

జ. అలఘుది నేంద్రసాంద్ర కిరణాభిఘాతము లార్చినింపగాఁ

గలఁగి గురంతవేదనలఁ గ్రాగెడు కైరవినీ చకోరమం

డలిహృదయాతితాప హరణప్రవణామల చంద్రికాసము

జ్వలుఁడు వియత్పటీకషణశంఖమనన్ శశిదోచఁచెఁ దూర్పునన్.

జ. అంతసార ఘనసారాగరు మృగమదసుగంధ వివిధకుసుమ విసర కదళికా నారికే

ళఞ్చూరాదిఫల కుంకుమ హరిద్రాగంధరజస్తాంబూల జాంబూనదా భరణాదివ

స్తుభరిత భర్తృభాజినఁబులఁ గరతలఁబూని నూతనవివాహగీతికాద్యోతమాన ము

ఖాంభోజాతమగు పుణ్యపురంధ్రీజాతంబిరుకెలంకులనడవ శంఖకాహళవంశ వీణా

మృదంగ భేరిప్రముఖహృద్య నానావిధతూర్యవాద్యఘోషంబు హరిదంతదంతి

శ్రవణ పుటపాటనఁబుగావింప నెడనెడ వందిమాగధపాతక పరిపతిత వంశపారం

పరంబులం బురశీకరింకరింప నభంగమృదంగ ధిమిధిమిధ్వానఁబులతోఁ బురోభా

గంబున విచిత్రీలాస్య కళావిలాసంబులుజూపు వారకమలాస్యల వయోరూపలావ

ణ్యంబు లచ్చరలకు మెచ్చుఁబుట్టింప నందంద నభినందించు విద్వత్కవి గాయక

యాచక వ్రాతంబునకు మణిభూషావితాన పరిధానంబులొసంగు సామంతనృపుల

యాదార్యంబునకు సుపర్వాగంబ మందమందాక్షంబుదాల్చు సంతంతయంత్రీపాం

చాలికా కరతలదోదూయమాన విశాలవృజనాల సమరుత్పొతంబులు సకలజనత

నూర్దతఘర్మ జలలవంబులపరయింప నిరుదేహింగుల మార్గమర్యాదానుశాసనో

ద్దండధరహుంకారంబు పరిణయసంభ్రమ నిరీక్షణాయాత పౌరజనంబులకు సంక్షో

చంబొనరింపఁ గరదీపికాసహస్ర్రంబులు వెలుంగ ననన్య సామాన్యవైభవంబున రా

జమార్గంబునఁ జను దెంచుసమయంబున హలధరుండు యదువృష్టిభోజాంధకాది బ

ధుజన సమన్వితుండై తత్సమానసంపద నెదుర్కొనుటయు.

మ. హరియారీతిని జాప్తబంధువులతో నాభీరకన్యాజనం

బులతో మంగళతూర్యరావములతో భూషావిశేషాంబరా

దులతో నప్పడెదుర్కొనం నృపసుధాంధోరాజ నూనుండు త

న్నిలయద్వారమునన్ గజంబుడిగి వందిశ్రేణి గీర్తింపఁగన్.

జ. పలుమరుకూరెలందొలఁగు బాముమటందు సువర్ణవేత్రిమం

డలమదలింప నంతికజనంబుల రత్నకిరీటహార కుం

డలకటకద్యుతుల్ నలుగడం బ్రసరింప నతండు వచ్చెను

తగ్గలిక వివాహమంగళపదార్థ పరిష్కరణైకవేదికిన్.

- గీ. అంతట సువర్ణనూత్న రత్నాంకపీఠి, మధుమధను నాజ్ఞ నభిమన్యుడధివసించె
నపు న బొలుపొందెఁ గనుపండువగుచుజాత, రూపగిరిశృంగసంగతదుర్విఘ్నఁడుబోలె
చందనశాఖాగూర్చి సువర్ణకుంభకుచయై పొంగిచన్నిజాగాజ్జిలలో
మై వ్రాక్తికరంగవల్లి సముదంచద్దామయై సౌరభో
ద్ధనకాలాగరుధూప ధూమకచబంధస్థితయై యవ్వినూ
తనవైవాహిక వేదితెల్పె గృహపద్మాశ్రీల నమ్మేటికిన్.
- గీ. మానితాతనుగుచిరమౌ మహితమూర్తి, మామహితమూఁది పెండ్లికొమరునకు నభి
రామతనురూపజిత పుష్పతోమరునకు, భవ్యదధియుక్త మధుమధుపరగమొసఁగె.
- మ. ననవిలాగఁడు మదిన్వసించి బొమవింటన్ జక్కగా నెక్కొన
ర్చు నిశాతాంబకపాళి నాచపలదృష్టుల్ పర్వగులంకష
స్తనభారమునఁ గొనుఁదీవగదలన్ దన్వీలలామంబు వ
చ్చెనిజాంఘ్ర స్థగితాబ్జరాగమణి మంజీరారవంబొప్పగన్.
- చ. అనుపమశక్రీనీల నిచయద్యుతి నుద్భవా రాజినుండి జీ
వనధరవర్ణము న్నెడలి వచ్చినశంపయవోలెవచ్చి యి
ట్లనఘసతీకరోన్న మితయైశశిరేఖ తదుత్సవా వలూ
కనజనలూచనోత్పల వికాసరమాపగ్నిద యయ్యెనయ్యెడన్.
- . కీరసువాణి నెన్నడుము కేసరికేసరియోనువిస్ఫుర
న్నీరజపత్రముల్వెలఁది నేత్రములంగన మైమెఱుంగు కొ
క్కారుమెఱుంగు పైదలి నిగారఁపుఁజూపులు మారుదూపులౌ
రౌర ! యటంచుఁ బెండ్లికొమరాలి నుతించిరి తత్సభాసదుల్.
- చ. అకలుషమానసౌర్య రచితానుమతిం బరమానురక్తి మ
చ్చకితమృగేక్షణా తిలకజాలకముల్ తెరయెత్తియమ్మహీ
పకుల శిరోవిభూషణము పైదలి డాయఁగఁదెచ్చె నంతనా
యకమణిమానసీయ నవహారలతన్ గదియించుచాడ్పునన్.
- చ. ఇనకరయుక్తి బంకజన లేక్షణపాణి సరోజమొప్పుఁ జ
క్రీనిభపయోధర ద్వితయరమ్య కరాంబురుహానుషక్తి న
య్యనకర మింపెసంగ ఘటియించెగురుండు సమంత్రికంబుగా
మనమతికౌతుకంబెనయ మాంగలికాంక ముదుతగరద్వయిన్.

క. అలఘుతరభేరికా కా, హాళము రజప్రభృతి జయజయధ్వమతేనఁగన్
నలుగడమెలఁగు బుధజనం, బులు సుముహూర్తంబటంచుఁ బొరఁబొరిఁదెల్పన్.

మ. వనజశ్రీముఖపాణిపాదములతో వర్ధిష్ఠ సంపద్విలా
సినియై పొల్పగు నాత్మకన్య సుమనస్సేహానుకూల ప్రవ
ర్తనుగా భూతనయ ప్రవర్ధనునిగాఁ దానాత్మనూహించి సాం
పుననమ్మేటికి ధారవోసె సుగుణాంభోరాశి రాముండొగిన్.

చ. సదమలచిత్తభూ విజయశంఖమునన్నిరు దూల్చినట్టుల
మృదవతికంఠ దేశమున మంగనూత్రిము గట్టెవేడగ న
త్రిదశవరేణ్యపాతుఁ డురరీకృత పుణ్యపురంధ్రికావళి
మృదులవివాహమంగళ పరిస్ఫుటగా నరమాతిలోలుఁడై.

మ. చక్రితైజేక్షణతేనియాదలను సేసల్ జల్లుచో భూమి భృ
న్మ్రకుటోద్యన్మ్రణి బింబసంభమునఁ గన్యారత్నమాత్రేశు మ
స్తకమెక్కె న్ననుఁగొంటిరే యన జగత్సంస్తుత్య మయ్యాశు మ
స్తకమెక్కె న్మళిరేఖ కొప్పనని కాంతల్బలిగ రత్యాధృతిన్.

జ్ఞ. టెక్కునఁబోయి యంజలిపుటిన్ జిగిముత్తైపు సేసజల్ల స
మృకుగురువంశవర్ధనుని యాదలినాతఁడు నట్లనింపఁగ నా
చొక్కపు ముత్తైముల్ దెలిపె సుందరిపాణి కచప్రదీప్తులన్
నెక్కునిపద్మరాగ హరినీల మణిద్యుతి వైభవోన్నతిన్.

జ్ఞ. ఇంతియు నవ్విభుండు వెలయింపఁగ లాజచయంబుతో బుధా
కాగ్రింతవివాహ వేది యభిరమ్యమనూక్తివిధిప్రయుక్తి శుభ్ర
త్యంతవచోభినందితుఁడు హవ్యవహుండు బ్రహ్మచ్ఛచిత్తుఁడై
యంతటనవ్వధూవరుల కారతులెత్తె శిఖాపరంపరన్.

జ్ఞ. వెండియునాహుతికిఁగ్రియల వేమరుదృప్తి ఘటింపనమ్మహా
త్ముండుశిఖాపరంపర సముజ్వలుఁడాతటి ధూమజాలమొం
డొండ రథాంగవర్తుల పయోధరపైఁ బ్రసరించెఁ దత్తనూ
దండమిషంబునం బొదలుదాడిమవల్లికి దోహదంబనన్.

మ. అనఘోత్తుంగమహీధరోద్ధర పితృవ్యాంకస్థలీవాసవా
సనచోబగధుర రత్నహారపటలీ సంసక్తి నోగ్రావయో

- జనమార్చెన్ గొమరాలటంచు బుధులెంచం బార్దసత్తుతుగ్గిడొ
య్యనఁ జేఁబూనినిజపిరియాంఘిరి సనెకల్ హత్తించె హర్షంబునన్.
- చ. తమతలపుల్ ఫలింప నలదంపతులంత వసిష్ఠమానిలో
కమణి కులాంగనన్ గనక కన్నియ కేల్గవమోడ్చి మొక్కెను
త్తమగుణధన్య పుణ్యవనితామణి నన్ గరుణింపుమంచు లో
కమునఁబొగడ్తగాంచి చిరకాలము నైదువనై సుఖింపఁగన్.
- సీ. కరముభ క్తిహవాదిక క్రియాపరిదత్త చరుసార భుక్తినిర్జరగణరంబు
నభినవస్త్రక్షందనాది యథాహాసతక్పతి కల్మనానామునీశ్వరాళి
నిరుపమమణిగణా భరణాంబర పరిభృత్యుపచార కలననార్యోత్కరంబు
నభినందనీయమనోభీష్ట మృష్టాన్నసంతృప్తి బంధుప్రజాచయంబు
దీనిపిసమ్మోదవశతఁదత్తత్ప్రశస్త, దీపితాశీర్వాదస్సార దీయమాన
సురమహిజనూన సమ్మిశ్రణోభనాక్ష, తములుదాల్చిరి మాళిఁదత్పతియు సఖి
- చ. అరుదుగహేమరత్న రుచిరాంగద హారకిరీట మండలా
ద్యురుతరవస్తుజాలము గుణోదధికిన్ నలరాజరాజభూ
స్మరసమరూపశాలి కభిమన్యున కప్పుడు భౌమదానవ
ద్విరదమృగేంద్రుఁడంత చదివించె సమంచిత కాతుకంబునన్.
- మ. జలజామితుగ్గిడు చంద్రికానవసుధా సారంబునం దిక్టటం
బుల నాలేపమొనర్చి స్వాన్వయ సముద్భూతాంచ దుర్వాహమం
గళకార్యంబునకై జనవ్రజము వక్కాణింప నస్తాద్రిడా
సెలసత్తేజముతో విభాకరుఁడు దోచెంబూర్వ గోత్రంబునన్.
- చ. చతురహముల్ వివాహమమమసంభ్రమ మిక్కియఁజెల్లినన్ శత
క్రితుతనయాత్మజన్మనకుఁ గామినికబ్బలుఁ డబ్బురంబుగా
వితతనవీన రత్నరుచివిస్ఫురితో భరణాంశు కచ్చటల్
గుతుకముతో నొసంగెమదిలోఁ గలకోరిక వీరికెత్తఁగన్.
- సీ. మనరత్న పుత్రికా కరగంధత్రైభాజన దీపికాప్రికాశంబుగాంచి
పుంజీకృతసువర్ణపంజరాంతరకీర జల్పితస్మరశాస్త్ర చర్చజదివి

చీనాంబరవితాన చిహ్నితపత్రిమా విశేషైకబంధ వైచిత్రీమణి
జగతిప్రశస్తనిస్తంద్ర సామ్రాజికాగరు ధూపపరిమళస్ఫురణనెనసి
వరలుకాంచన కేళినివాసమున ల, తాంతసంతాన విరచిత హంసతూలి
కామృదులశయ్య నాతనూకామనీయ, కాభిరాముడు జెందె చిత్రాబ్జమలర.

నీ. కర్ణతాటంక సంకీర్ణవజ్రప్రభల్ మృదుహాసచంద్రికా శ్రీలనెనయ
కుచకుంభవారినీల రుచిరహారద్యుతుల్ నెఱిగొప్పకప్పవన్నియలఁ బెనఁగఁ
గగకంకణనిషక్తురువింద రుచిబృంద మధరారుణచ్ఛాయ నాశ్రయింప
దురుముగూరిననవ్య దూర్వాంకురాంశువుల్ గాంచిగారుడరత్న కాంతిగదియ
లలితనృపనూతి సామ్రాజ్యలక్ష్మీనోరె, జెలువఁదోతేగవచ్చె నచ్చలువపతికి
మున్నతనరాక నిజపదాంభోజఘటిత, రత్నకటకర్పణం యుదారవముదెలుప.

చ. వెలదులుదోడితేర నరవిందముభీమణివచ్చి లజ్జలొ
నెరువుకొనంగ సంగజసమిద్ధశత్రుముఖ పీడితాత్మయై
నిలయముజొచ్చె యందు వారినీలపురామొగరంబు మాటునం
చొలిచెఁబయోధరాంత రసముద్యదిరమ్మద మాతికాకృతిసి.

క. లలనామణులొకరొకర. య్యెలనాగఁదొఱంగి వెనకేగిరి కార్యా
కలనాదంభంబుననా, త్మలనాటిన కాతుకంబు బైవారంగన్.

కా. శరీమందిగభిత్తికా విరచితాక్షీణాబ్జరాగస్వరీ
బాలావణ్యవిభూతిగాంచి యలనాలారత్న మాతృశిలా
పాశీశంకఁద్రీపానతాస్యయయి కన్పట్టె న్మనఃపంకజ
తాశీధాంగజతాతసాయక నికాయః ప్రిరణన్ సైపుదున్.

మ. పరిమాతార్థిజనాకనాకతటి నీపాశ్రయశైలేంద్ర భా
స్వగమ్యో కవిపాకపాక దమనాంచ ద్వైభనామోద ని
ర్భగమిత్రాను విలొకలొక భయకృత్ప్రత్యర్థి భూపాలతో
శిరవేళ్యా సకభీకభీకవిత మర్త్యత్రాణదీక్షాచణా.

చతుర్థ. శ్రీమృగీర్తి భండన, శూరావరమదవిదార సుస్తిరకరుణా
శ్రీరామసామకథనా, శారానిరవద్యసుగుణ బాలాభరణా.